

Consilium aetiologicum de casu quodam epileptico ... Annexa disquisitione de perspirationis insensibilis materia / [William Cole].

Contributors

Cole, William, 1635-1716.

Publication/Creation

Londini : H. Rhodes, 1702.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/x45xpfyb>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

AS

portrait.

18317/B

Portrait
DVB 3

515.72

boat 69

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30523795>

8

R. White

del. & sculp.

Gulielmus Cole M.D.
Coll. Med. Lond. Soc.

155
8
Consilium Aetiologicum

De Casu quodam

EPILEPTICO:

Quo respondetur Epistolæ
Doctissimi Viri,

Thomæ Hobart, M.D.

Annexâ Disquisitione de

Perspirationis Insensibilis

Materia, & Peragendæ ratione.

AUTHORE

Gulielmo Cole, M.D.

Coll. Med. Lond. Socio.

L O N D I N I,

Prostant ven. apud *H. Rhodes*, ad Insigne Stellæ,
in vico vulgo dicto *Fleetstreet*. 1702.

Celeberrimo , Doctissimo-
que Viro Dom. Doctori
Cole.

UT Egregium virum D.D. Cole sa-
lutatione hac Epistolari interpela-
lem, & consilium ab eo Medici-
nale pro ægro curæ meæ commissso humillimè
petam, impulerunt tum singularis in Illo
morum candor, à me quoque non ità pridem
Londini spectatus, tum summa ipsius in
arte nostrâ peritia, tantâ ingenii sagacita-
te exculta, tanto usu comprobata. Sentio
quidem me, tum Medicum multis publicè
districtum negotiis, tum & Authorem do-
mi forsan magni quid meditantem intertur-
bare. Sed neque hinc abstinendum mihi
duxi. Qui inventa nimirum sua, doctâsque
lucubrationes publico non invidit, Is de-
mum erit, quem privatim quoque quid
ægro, communibus auxiliis frustra jam diù
utenti, profuturum senserit, humanissimè
communicaturum nullus dubitem; præ-
sertim cum & hunc ferè casum scriptis suis
attigerit,

attigerit, auxiliique genus, maximè probabile, obiter quidem, sed non obscure, monuerit; aliquid tamen quod ad praxin certius dirigendam addi possit, reliquum habuisse videatur. Casus verò, cui Doctissimi Viri consilium interesse velim, Hic est.

Juvenis Epilepticus viginti annos natus, habitu corporis gracili, vultu pallido, à quatuor jam annis istà calamitate detentus, post irritos multorum Medicorum conatus, mihi tandem nuperrimè commissus est. Usitatò circa Lunæ quadras, præcipuè novæ & plenæ, ingruunt Paroxysmi, inexpectatò semper, nullàque in Cerebro præensione. Paroxysmi morem nondum mihi videre contigit, at ex aliorum descriptione didici, Cervicem ad posteriora contortam, dein ægrum in terram ruere, colluctari fortissimè toto corpore, distendique, dentes conferere, ore tandem spumare; ante horæ quadrantem surgere, ac imprudenter loqui facereque omnia, usque dum in lectum projectus ad pauca momenta, vel somno, vel horizontali illo corporis situ recreatus fuerit. Sæpenumerò autem terminatur Paroxysmus in pustulas numerosas, rubras, frontem omnem obsidentes, & post diem unum alterumve nigrescentes, evanidasque. Diuturnitate & vi morbi abolita penè est memoria, & vel

vel ex morbi naturâ, vel ex desperatione propter malum, elusis tot medicorum conatibus, insanabile visum, in gravem subindè Melancholiam incidit. Æstuarè nonnunquam caput, scilicet summam sibi verticem, ait, cum arteriarum vibratione violentâ; quem fervorem, post horam plùs minus, frigoris sensus excipit; Algore universalì sine causa manifestâ nonnunquam corripitur; Vertiginosus nonnunquam est; Aliquandò saltu membrorum, Incubo nonnunquam tentatur, quoties nimirum in dorsum supinus dormit. Appetitus à paucis mensibus imminuitur; Alvus verò, quæ olim astrictissima esse suevit, prunis passulisvè sollicitata non malè respondere jam incepit. Ex Nicotianæ fumo quandoque vertiginem, quandoque verò, si fluxus salivæ copiosus ab eo prolectus fuerit, levari sibi cerebrum sentit. A vino immodico, ab omni Venere, sibi temperat; neque verò à vino mali quid exortum sibi unquam advertit; at à Cerevisiâ fortiore acidâ [Stale Beer dictâ] malè se habere deprehendit. Cælo sereno meliùs se habet; Odores suaves, sensui quidem non ingratos, at caput replere ait.

De causâ huiusce affectus originali & productivâ statuere non audeo: Patrem

sibi vertiginosum ait, at citra Epilepsiam. Huic porro Epilepsiæ præcesserat Febris circiter anni sc. Superiorem quadrantem : Cujusmodi esset Febris æger non habet dicere ; at valdè delirum se esse meminit ; an porro convulsus esset, nescit ; at multa vesicatoria, pullos columbinos, offam bovinam, admota sibi fuisse memorat. Corticem Peruvianum liberali manu febricitanti exhibitum fuisse narrat. Quinam illi valetudinis status esset isto, quod Febrem & Epilepsiam intercessit, intervallo, num sensus ingeniumque pari, quo antea, vigore pollerent, percontanti obmutescit : Catharticum verò febre depulsâ propinatum sibi fuisse narrat. Num Febris Proteiformis, fugamque tantum simulantis, loco hæc substitueretur Epilepsia, quod clarissimè patuit in illâ tuâ eleganti (sub calcem lib. de feb. Intermitt. memoratâ) Historiâ non ita certa & liquida hic, uti illic, se præbent indicia. Febrem tamen non parum momenti ad Characterem istum morbosum Cerebro imprimendum contulisse nemo dubitaverit. Quin & aliæ accesserunt causæ quarum instinctu in actum primò erumperet hic morbus ; Invasioni nimirum ansam dedere labor improbus, sive summa in studiis quibusdam animi contentio : Inter quæ
pulvis

pulvis sternutatorius in nares immixtus
Cerebrum tot injuriis labefactatum unâ aut
alterâ concussione vehementi facile statim-
que in ruinam præcipitavit. Primi Pa-
roxysmi rariores, jam verò plurimis medi-
corum telis adeò non cesserunt, ut à novissi-
mo anni quadrante frequentiores ingeminen-
tur. Medicamenta, quibus contra hunc
affectum per quatuor jam annos pugnatum
est, sine Tædio Tuo recenseri non possunt:
nimirum quotquot ferè Specifica, & morbi
hujusce incantamenta commendavit omnis
retrò antiquitas: Rad. Pæon. M. Cinnab.
nat. Ungula Alcis, Talpa pulv. sterc. Pa-
vonis, Corall. rub. Succin. alb. Castor. Assa-
fæt. Nec defuerunt magna & magis ge-
neralia remedia. Vomuit bis, Sanguis
missus est sæpius, tum ex brachio, tum ex
venâ jugulari, sed post longa intervalla:
Purgatus est, sed leviùs tantum, & præ-
paratoriè, inter novæ cujusque methodi
initia, vel semel tantum in Septimanâ,
pigerrimâ alvo id requirente, non autem
strenuè, continuatisque vicibus, quasi cura-
tionis esset basis. Fontanellam in brachio
gessit; sed post tres anni quadrantes, cum
Membri potius vires quàm Morbi per istud
emissarium effluentes sentire visus est, sicca-
vit. Quoad me, cujus in curam nuperri-
mè

me devolutus est hic æger, nihil quicquam
 hætenus molitus sum, in morbo nimirum
 tam contumaci, neminique adhuc Medico-
 rum auscultanti, subsistendum paulisper
 duxi, & tum meam, quæcunque in mentem
 venerit, medendi rationem ad aliorum
 judicia prius explorare decrevi, tum
 & illos orare, ut, quid Ipsi potius ex-
 periundum duxerint, & cui demum viæ
 insistendum statuerint, apertè me benigneque
 doceant. Ad quem verò, Doctissime Vir,
 Te prius confugiam, quem si in hac re ad-
 jutorem mihi ducemque comparare potero,
 habebo sanè undè ægro meo, ex despera-
 tione jam μελαγχολῶντι animos erigere
 audeam, & de morbo hætenus indomabili
 novum proferre prognosticon? Viscum quer-
 cinam ex Specificis maximè decantatis fe-
 rè unum restare video cujus vires ægro
 nostro hætenus intentatæ: at in eo solo,
 quanticunque demum nominis is fuerit, cu-
 rationis spem omnem ponere, illiusque pro-
 indè occulta energiæ rem totam committere,
 postquàm cætera ejusdem classis tam notoriè
 defecerint, vereor ut esset inconsultum ni-
 mis, & superstitiosum. Horum nimirum Spe-
 cificorum antiqua illa & stupenda virtus,
 comitiales omnem morbum antidotali more
 per se debellare solita, quemadmodum &
 Alexiphar-

Alexpharmacorum apud veteres viros tam insignium, in hoc nostro ævo quoniam degenerabit planè nescio. Mihi certè morbi novissimis oriundi sæculis facilius à nobis, & certius novorum Medicamentorum efficaciam sanari videntur, quàm isti solent quibus per omne ævum grassantibus appropriata & antiqua religiosissimè dicantur remedia. Antiquorum Fides apud me suspecta esse non potest; nùm verò Epilepsia, uti & alii morbi, diversis temporibus à se quoque discrepent, me certè latet. Atquæ Epilepsiarum vel non eandem omnium Specificam esse naturam credibile est, vel eas saltem pro causarum, aliarumque circumstantiarum, varietate ità variam complicatamque sortiri indolem, ut, diversâ quoque medendi methodo tractari sese postulent: Quò magis eos mirari Medicos subit, qui in hac Epilepsiâ Medicandâ eandem omnes calcârunt viam, remediorum occultæ proprietati unicè fidentes. Cortex Peruvianus in morbo hoc periodico quid possit nemo adhuc in hoc ægro experiri ausus, Prioribus Medicis remedio isti, in præcedente Febre copiosius ingesto, præsentis ortum morbi imputantibus. Rectène Illi de hac re judicaverint, eoque nomine à Corticis usu abhorruerint, Antidotumque, ubi convenit, præ aliis

aliis omnibus minimè fallacem, quo jure intentatam damnaverint, à Tuo doceri judicio expectem. Missis ergo Specificis istis, satis diu sine fructu quovis usurpatis, Medicamenta sensibili modo agentia numquid majus præstitura sint, & evacuationis genere modòve morbum vel proprio Marte conficere, vel imminutum saltem, aut intercepto pabulo fraudatum Specificis, antea licet pugnà imparibus, conficiendum possint tradere considerandum restat. Evacuandi autem necessitatem suadere videntur, tum numerosæ in fronte pustulæ Paroxysmum sæpissimè excipientes, tum levamen illud ex Salivâ copiosâ per nicotianæ fumum prolectâ perceptum; quibus signis humorum in caput decubitum indicantibus, nescio an adjicienda porro sint tum Incubus in dorsum dormienti supervenire solitus, tum Ille summi capitis Orgasmus, & morbosum quasi fermentum. Ad quæ cum attendimus, Setaceum in nuchâ, quo solo remedio ferunt hoc malignum genus nonnunquam profligatum, ad curationem hanc annon videtur aliquid polliceri? Nisi illud ægro injurium fore prænunciet brachii debilitas à Fontanellâ olim inducta. Venæ-sectio omitti certè non debet, sed quâ mensurâ, quibus in locis, in brachio quoties vel ex venâ jugulari

jugulari, an forsan & juxta Talum, ad
 aliam quasi portu morbo inducendam, cele-
 brari debeat, hæc à Te judice petuntur, In
 Catharsi verò quæ spes? quale ad hanc cu-
 rationem momentum? Eam forsan ægro no-
 stro non utilem modo, sed & necessariam
 fecisse videtur Alvi prisca astrictio, cujus
 tam longæ astrictiois damna nullà adhuc
 sufficienti catharsi è corpore eliminarunt Me-
 dici; quæ cum mecum contemplor, nec fe-
 rocius invaluisse Paroxysmos miror, nec Spe-
 cificorum inefficiam amplius incuso. Quòd
 purgatio Hystericis, similibusque generis
 Nervosi affectibus, soleat malè cedere, nec
 nisi ritu præparatorio administrari, ob hu-
 jusmodi forsan causam Medicos priores à
 Catharsi pleniore sibi temperasse credide-
 rim. At Sydenhamius in eà convulsionis
 specie, quæ Choræa Sancti Viti audit, ca-
 tharsin sæpius repetendam optato cum suc-
 cessu quinquies injunxit. Proinde & Epilep-
 tics ab eadem medendi methodo, Phlebo-
 tomia scil. ad tres vel quatuor vices,
 Catharsi verò quoties vires ferre posse vi-
 deantur, celebratà, alternantibus insuper
 Cardiacis, eundem quoque eventum fore ex
 verisimili credidit, at nondum expertus.
 Hujusmodi Catharsin & laudat Riverius
 ex autoritate Massariæ, Epilepsiarum me-
 delare

delam hinc esse raram dicentis, quòd Medici semper in levioribus hæreant. Porro quòd nonnunquam Systemate Nervoso laborantibus non innoxia solùm, sed & proficua esse possit evacuatio, etiam Alvinæ, Secundum vires celebrata, Tu ipse in agro vestro Domino Andrews nuper ostendisti, nisi me mea fallat Memoria. Quinetiam Tussim puerorum Convulsivam, malum aliàs pertinacissimum, specificisque, quæ illi benè multa appropriantur, insuperabile, hâc ipsissimâ methodo, Phlebotomiâ scilicet & catharsi repetitâ, eâque solâ, expugnandam ait Sydenhamius. Sed quod ad rem meam propriùs facit, hanc methodum conjecturanti, quâ solet sagacitate, Sydenhamio verisimilem, quæ huic Medice- tur morbo, visam, etiam actu Antispasmodicam extitisse comprobavit exemplum illud à Te allatum, Tertianarii nimirum in Epilepticum migrantis, partim verò Antispasmodicis, partim purgantibus curati. At num eodem ipsissimo evacuandi genere, Phlebotomiâ scilicet & Catharsi, ea processit curatio, à viro Docto D. Doctore Blackmore administrata; num catharsin porro ad tot vices, quousque nimirum vires toleraverint, repetitam injunxit, hæc demùm sunt de quibus ut me certiore facias, ob-
nixè

nixè peto. Est & aliud quiddam de quo Tu, quid senseris, ut exponas, rogo. Sydenhamius Tuus, cujus ego in dignoscendis morbis, eorumque moribus & Phenomenis observandis fidam sagacitatem, in expiscandâ methodi ratione maximè genuinâ facilique iudicium, & fœlicitatem, nunquam satis amare possum; Hic, inquam, Sydenhamius noster in Maniâ communi purgantia semel in Septimanâ, at statò die, assumenda præcepit; ita ut, si die Lunæ primò purgetur ager; præcisè eodem ipso die, nec frequentius, sequentibus septimanis idem repetere debeat per longum tempus, usque dum perfectè convaluerit. Annon Religionis & Mysteriorum plena, sectæque istius medicamenta sua ad Syderum motus ex Ephemeride Mathematicâ exhibentis nimiam cautelam redolere videtur hæc Doctrina? Hoc quidem Sydenhamius, Author minimè credulus, fanaticusve, præter morem suum: at præter rationem quicquam statuere & ingeniosè delirare bonum Sydenhamium dicemus? Quin potius opinionem Authoritate tantâ se commendantem haud sine trutinâ prætereamus negligentes? Qui variam nimirum & accuratam in morborum generatione Naturæ methodum primus observaverit, & quàm regulari,

*regulari, solennique instinctu pro secretâ,
 specificâque, Aeris influentiâ, constitutio-
 numque predominio oriantur cadantque
 Epidemicorum agmina, quo porrò ingenio
 qui omnibus intercurrunt annis, certa tamen
 Tempora mensesque fidiſſimè sequantur, a-
 mentque, Princeps docuerit ; Is, inquam,
 Vir certa & præcisa remediorum admini-
 strandorum Tempora ad morbos nonnullos
 expediendos quid momenti habeant, inti-
 miùs nec vulgari acie perspexisse censea-
 tur ? Quòd cum Ipsa morbosa nonnun-
 quam fermenta statas servant vices, cer-
 tisque revolvantur periodis, quidni & Me-
 dicina institui nonnunquam possit Perio-
 dica ? Hostique non sine ordine & exactis-
 simâ temporum lege invadenti, servato
 quoque temporum ordine, & determinatâ
 administrandorum remediorum lege non-
 nunquam occurratur ? Quod si quis secum
 pensitaverit ea, quæcunque demùm sint,
 quibus statò tempore periodicèque faciendis
 consuevimus, ad ea, inquam, redeunte
 singulâ periodo quàm involuntariè mecha-
 nicèque impellamur inscii, ut in instinctum
 tandem abire videatur omnis consuetudo ;
 nec rebus solùm, sed & temporibus, se
 assuescat natura, ægerrimè à recepto soli-
 toque more divellenda ; qui hac pensita-
 verit,*

verit, in exhibendis remediis certorum quoque temporum nonnunquam habendam esse rationem haud difficultè sibi persuaferit. Quòd si Maniam periodis quibusque lunari-
bus repullulantem catharsi determinatè repetitâ expugnandam rectè dixerit Sydenhamius, quidni & Epilepsia iisdem periodis lunaribus repullulare solita eâdem purgandi lege expugnari postulet? Sed ut alios porrò morbos periodico fermento δεγώντας contemplemur. Quali nimirum methòdo Februm intermittèntium recidivas præcaveri posse primus docuit Sydenhamius, ut septimo, scil. quoque die per singula Luna unius stadia repetatur Febrifugum, annon & Medicamenta ad Epilepsiam profligandam destinata simili quoque cum religione forsàn exhibenda sint? Vides, Digniss. Vir, imò forsàn non sine risu vides, quam facili assensu Sydenhamio per omnia memet addicam. Vides istud hominum genus qui Medicamentorum specificè & occultâ proprietate agentium vires suspectas sæpènumèrò habent, & tanquam promissis minores incusant, eos, inquam, Ipsos homines in opportunissimâ remèdiorum suorum administratione occultam quandam Temporum proprietatem quærere. Quin & in nos forsàn regeret derisor aliquis, remediis non solum
2
exhi-

exhibendis, sed & è terrâ eruendis suam esse debere temporis opportunitatem; eâque proinde, quorum in hoc agro efficaciam damnavimus, Specifica, alieno forsân Sydere fuisse collecta, prout Clarissimo Riverio observatum communicavit Medicorum aliquis, Pæoniam sub propriâ constellatione, nempe inclinante Lunâ in Ariete existente, collectam, eam demùm esse Epilepsiarum Amuletum. Sinat, oro, Tua humanitas ut aliud quidpiam & adhuc à me interrogeris. Sydenhamius in Convulsionum medelâ non solum cathartica repetita Specificis anteponenda decrevit, sed & reliquam fere omnem curationis partem Cardiacis corroborantibus, qualia sunt Absynthium, Anthos, Theriaca Andromachi, &c. committendam suadet; nec Specificis dictis vel secundum reservavit locum. Quin & Maniam eâdem porro remediorum intentione curandam asserit: Ita Sydenhamius, Frigidi regiminis in febribus sanandis Autor, maniacos tamen furores etiam Cardiacorum ope temperandos statuit. Tu verò, Vir Dignissime, quoniam, ut cum Ipso loquar Sydenhamio negârunt fata, ejus mihi loco esse (novi enim quanta vos conjunxit animorum similitudo) & vicarium Te mihi præbere Apollinem ne graveris, quantum per negotia tua

tua Tibi licuerit. Te nimirum de morbis convulsivis & in genere Nervoso fundatis, quorum imperium hisce novissimis sæculis aut latius extenditur, aut latius saltem innotescit, quicquid experimentis, aut illo Tuo ingenii acumine compertum habeas orbi erudito fusiùs aliquando expositurum spero. Impræsentiarum verò, quæcunque ægro nostro profutura & ratio tua & usus tibi ostenderint, ea nè me celes, quin benignè imò & quàm potes celerrimè communicanda sinas à Te impetrem. A Tuo nimirum judicio totus pendeo, nihil antea moturus. Eum autem hoc à Te beneficii petere scias, quem etiamnum habes

Coll. Christ.
Cantab.

Nominis tui Cultorem Amantissimum,

Et Tuorum Devotissimum,

Thomam Hobart.

ten Tibi licentia. Te invitamus ad verbum
 consilium & in genere Nervoso fundatis
 quorum imperium hunc nervosum facit
 aut latius extenditur, aut latius saltem in-
 notest, quicquid experimentis, aut illo
 The inguiti nervosum experimentum habet
 ubi crasso fatis aliquando experimentum
 fero. Imperatorem vero, quicquid
 vero nervo profectum & ratio tua & natus
 ubi extenditur, ea ad me refer, quia de-
 nuntio tua & quia potes certum commu-
 ni. Tibi licentia & imperium. Tibi ni-
 mium: Tibi licentia & imperium. Tibi ni-
 mium: Tibi licentia & imperium. Tibi ni-
 mium: Tibi licentia & imperium. Tibi ni-

Coll. Coll.
 Coll.

Tibi licentia & imperium. Tibi ni-

Tibi licentia & imperium. Tibi ni-

Tibi licentia & imperium. Tibi ni-

Ornatissimo, Doctissimoq; Viro,
Thomæ Hobart, M. D.

E Rubescam meritò, Ornatissime
 Vir, ad Te, qui tot me cumu-
 las elogiis, responsum apparare;
 imò extimescam ne à præconceptâ tuâ,
 quam video, opinione excidam, ubi ex
 literis meis perspexeris quam tenui do-
 sium, quas celebras, supellectile instru-
 ctus sim. Sed, confido eximium quò
 polles candorem (mihi non solum ex
 doctissimi & amicissimi Doctoris *Mor-*
ley Sermone pridem delatum, sed &
 propriâ observatione, dum tuo licuit
 acceptissimo consortio Londini nuper,
 tantillum licèt, frui, probè notum)
 candidè interpretaturum, quæ jejunè
 exarata hic habes: Quandoquidem ea
 non afferam, quasi crederem meas rati-
 unculas solidissimo tuo (quod ex literis
 tuis comperio) iudicio lucem accendere
 posse; sed ut meam rescire valeas prom-
 ptitudinem tibi obsequendi, utquè hinc
 B tester

tester quantâ animi lubentiâ necessitudinem tuam excupiam, quantumvis cum existimationis meæ apud Te discrimine. Ut ad rem me accingam ;

Epilepsiam, quam in Ægrotante tuo tam accuratè & eleganter describis, verè esse Idiopathicam nullus ambigendi locus est, proindè ut cuius in propatulo sit, omnium phænomenon rationes ab ipso Cerebro primariò affecto deducendas esse ; adque Ipsum Cerebrum medicandum unicè dirigendas esse Intentiones principales. At hæreditarium esse morbum, ipse tibi non esse ratum subinnuere videris. Quâ in re juxta tecum sentio. Quamvis enim illi vertiginosum esse patrem referat, non tamen Epilepticum esse dicit. Mihi equidem videtur multum causis distare duos hos affectus. Illorum nimirum rationem à flatulentâ cum succo Nervoso intra Cerebri meditullium confusâ, & proindè facilè agitabili, materia ordinariò profluere censuerim ; Horum à minerâ remotiùs sitâ, diutinâque maturatione in acrem & corrodentem tandem evectâ, ut postea dicetur. Porrò & multos ubique Vertiginosos reperias, perpaucos Epilepticos. Et quamvis
rarò

rarò forsan contingat ut Epileptici vertigine in totum immunes sint ; hoc tamen hinc profluere concipiatur, quod pars materiæ convulsionum efficientis, maxime si tantâ copiâ congeratur, ut conceptacula sua ultra modum distendat, in Cerebri meditullium, ante tempus quo paroxysmum Epilepticum concitare solet, irrumpat ; adeoque spiritus, omneque fluidum illic delitescens, in motus vertiginosos adigat. Porro, dicis febrem Epilepsiæ præcessisse ; Quam quidem & Cerebrum graviter affecisse constat, ex delirio, atque deinceps oblivione status valetudinis qui isti, & Epilepsiæ invasioni, intercessit. Undè forsan aliquantò minùs de recuperandâ sanitate desperandum sit ; quamquam revera Symptomatum atrocità valdè anticipem minitetur eventum.

Symptomatum singulorum Ætiologiam deducere, quæ saltem perspicacissimo tuo acumini, vel mediocriter, arrideat, pensum agnosco meo prorsus impar ingenio. Quin in hac, quâ cuncti versamur, scientiæ caligine vix sperare quisquam debet plenè sibi satisfactum fore, etiam à consummatissimo, harumque speculationum callentissimo, viro ;

ubi nempe & interior Cerebri textura, & fluidorum per illud transcurrentium Natura, & Lustratio, modusq; filamenta Cerebri & Nervos subeundi, porro & Animæ cum Corpore Unionis ratio, nos omnino latent æternumque forsan latebunt. Id fanè quod nobis, meâ sententiâ, præstare licet, hoc est; ut, partim ex observandis, partim ex ratiociniis à mechanicis, tum fluidorum, tum solidorum, quantum hariolari possumus, actione & relationibus colligamus quid probabiliter de intus transfigendis statui debet.

Quoniam tamen & Quæstiones particulares proponis, quibus me respondere jubes, atque insuper innuis, Te mea expectare super hujus generis Morbos sensa; experiar quid in utroq; argumento possim, ne cœptæ, quam obtulisti, desim amicitia: præfatus tamen quod haud præ me feram ista, plenè, enodare problemata; quæ fanè multò sagaciorum requirunt indaginem. En ergò levidentes hæc pagellas, quas si aliquibus ex iis solvendis viam perstruere opinatus fueris, grande me opus exegisse reputabo; secus, operam perdidisse.

Ut ergo ab eo, quod postremo effers loco (Morborum scil. hujusmodi productionem)

ductionem) ordiar ; Augurari liceat (quantum saltem ad præsentem casum facit) quòd, cum à præcedenâ febre Cerebrum, Omnium quas corpus habet partium tenerrima, labefactatum, tonus scil. ejus quadantenus laxatus fuerit, crassiores debito, & incongruæ, ex sanguine Corticales ejus glandillas (ubi secretio instituenda est) alluente, in vasculorum huic usui destinatorum, paulò quàm antea patentiora, orificia sese, præ lativo ejus & perenni motu, facile insinuare valeant particulæ : Quæ quidem haud difficulter forsân (persistente impulsivâ à Corde impressâ vi, & favente vasculorum istorum, quam dixi, laxitate) ad medullaris regionis (fortasse nondum usque adeò, præ aliquali majori firmitudine, laxatæ) limen pertingere possunt. Hic verò lentius præ irregularitate & qualiquali crassitie motitata, nequeunt non sese, quantum patiuntur latibulorum angustia, quaquaversum expandere : undè tum proprio nisu, tum caloris ambientis fotu, tum maxime nimia earum inter se invicem heterogeneitatis ratione ; accedente motu satis leni, novas ineunt consociationes, novæque hinc induunt figuras (à quibus for-

fan, licèt non unica, præcipua tamen, omnium, ferè, impenfè variantium inter corpora motuum ratio deducenda venit) ab iis, quas debita corporis œconomia exigit, discrepantes, aliamque adeò ad agendum aptitudinem, imò multò fortio- rem vim, quàm fert iſthæc œconomia (utpote quæ certam, à Naturâ deſignatam, ubivis requirit proportionem) nanciſcuntur; inque fermenti genium ſic tandem faceſſunt. Intereà tamen pars ſubtilior huiusce accumbentis fermentativæ maſſulæ neceſſe habet, præ indefin- enti expanſione, obicem pervadere, per- que medullarem Cerebri regionem ſe, more conſueto, diffundere, utpote pro- portionem, quoad molem, ad tractuum ulteriorum cavitatem fervans, ubi ſin- ceros hætenus ſuccos, miaſmate mor- boſo (leviter licèt) tinctâ, prædiſponit ad altiore à plenius maturando fer- mento, ubi in hanc regionem admiſſum fuerit, dato inſtinctu, impreſſionem ſu- ſcipiendam.

Dum res ſic tranſigitur, nequeunt à primâ ſuâ admiſſione particulæ iſtæ he- terogeneæ moleſtias in foco ſuo creare, tum quia paulatim, & exiguo quidem numero, propter vaſorum ſuſcipientium ſum-

summam angustiam, quin motu valde lento (utpote ultra vegetiorem Cordis impulsus, à quo tamen motum suum progressivum, quantumvis lentum, etiamnum fortiuntur, jam elapsæ) admittuntur; tum quòd adhuc mollissimæ sint; imò quæ ex iis crassiores, & magis ramosæ sunt, lentore suo maximè activas, quas in sinu suo recondunt, irretire, earumque nixus expansivos hinc quadantenus minuere concipiantur. Unde forsàn sat longum tempus à congestionis initio ad Paroxysmorum invasionem decurrere potest. Quâ intercapedine universa forsàn succi Nervei energia, præ jugi, licèt parciore, istarum particularum (adhuc torpidiorum, utpotè nondum acrimoniam adeptorum) appulsu, retundatur; adeoque paulatim obrepit stupor; aliorumque Animæ, in Cerebro transactorum, actuum labefactatio sensim invehatur: Quæ tamen mala postmodum magis & magis, in paroxysmorum intercapedine, intenduntur; postquam nempe semel in actum, flammæ ad modum, eruperit fermentum; maximè verò ubi plures paroxysmos induxerit, undè tantò magis Cerebri labefactatur tonus. Verùm conjectari liceat,

quòd quamvis spiritus Animales (quos ego in Salibus volatilibus, si unicam solummodò simplicem particularum speciem ad eos denominandos sufficere contenderint eorum hyperaspistæ, nec crassin plurimarum admittere voluerint, potissimum constare autumaverim ; quemadmodum olim disserui) ad tempus, sic subjugari & deprimi contingat, præ nativâ tamen suâ activitate, quæ, tum morâ hâc, tum ex supplementis jugiter appellentibus, gradatim augetur, sese sensim exerendo crassiores has (quanquàm omninò leniter) exagitent, tandemque usque adeò comminuant, ut quæ ab initio satis molles, ut dixi, fuerunt & flexiles, spiritumque motibus quodammodò obsequentes, jam rigidiores usque & usque præ comminutione evadentes. (Id quod de omnibus corporibus, quantò proprius ad simplicitatem accedunt, statuendum esse censeo) ut à Spiritum, quos appellamus, figuris & molibus satis præ improporionatâ in Nervorum radices (vel potius in Medullarem Cerebri substantiam, quam unice esse Nervilorum struem, licet exquisitissimè compaginatam, conjicio) admissione, alienæ, tum illis ansam dent in vegetiores motus

assur-

assurgendi, tum ipsæ consimiliter fortius commoveantur, magisque hinc reciproca collisione comminuantur, donec tandem magis efferatæ, præ figurarum irregularitate in molestantur turgescentiam, ubi ad certum pertigerint terminum (quem non secus ac in febribus intermittentibus, definire impossibile duco) erumpant, atque Paroxysmum sic inducant.

Quoniam verò febrium Intermittentium mentionem fecerim, liceat mihi, bonâ cum tuâ veniâ, comparisonem aliquam inter duos hosce affectus instituere quò disquisitio, quæ sub manibus est, aliquantò plenius elucidetur.

Meministi, Vir doctissime, me hujusmodi ferè Hypothesin pro solvendis istarum febrium phænomenis non ita pridem excogitasse. Undè forsan subeat interrogare quomodò, cùm tam latè distare horum Morborum genium cuncti opinentur, efficiam ut eadem causa utrumque genus producat.

Verùm, si propius ad rem attendas, fortasse deprehendes non adeò immaniter diffitos esse hosce affectus, quoad causam continentem, & focum (generalem saltem) mineræ, atque communis Medicorum fert opinio.

Primò

Primò enim, Morbus uterque à Nervosi generis affecti symptomatis ingruit: id quod sicut nemo dubitat de Epilepsiâ agnoscere, sic porro de febribus intermittentibus æque patet; quandoquidem Rigoribus, Horroribus, Pandiculationibus, Capitis non rarò dolore, imò quandoque verè convulsivis dictis symptomatis, in paroxysmorum initio stipari solent. Et quamvis insequentia symptomata multùm invicem diversa sint, utpote incalescentia in febris progressu, quæ in Epilepsiâ, quâ tali, haud obvenit, aliâq; ab illâ provenientia; cum tamen ab initio invasionis tantam affinitatem hi morbi habere deprehendantur; nil vetare videtur quò minus eundem, quoad mineram, agnoscant ortum, eandemq; in genere sedem, Cerebrum scilicet. Quippe secundaria illa non invadunt donec Nervosarum fibrarum finibus materia fermentativa (juxta meam saltem Hypothesin) excesserit, inque sanguinis gremium traducta fuerit; ubi non mirum est maximas ab hujus appulsu turgescencias concitandas fore.

Deindè, uterque affectus paroxysmos cum intercalatis Intermiſſionibus fortitur. Imò quandoque Regulares adeò in Epilep-

Epilepsiâ deprehenduntur paroxyfmi, ut non magis in febribus Intermittentibus. Hujusmodi duæ olim mihi contigerunt, Una *Ocſonum*, altera *Quintanum* typum ad amiffim observantes. Et quidem vix quisquam solidam intermiſſionis regularis, in quibuscunque tandem morbis, rationem, puto, assignaverit, nisi Cerebro & Nervis in scenam vocatis; cùm hæc, non stabilem solum, sed & quæ in totum Corpus influentiam dispenſet, focus requirit; non fluxam, & multis accidentalibus variationibus semper obnoxiam Causam, qualem præbent succi, alibi quàm in Cerebro ejusque propagine, Systemate Nervoso, fermentescentes.

Porro Medendi ratio utrique ferè communis videtur. Hæc duobus potissimum remediis inniti videtur; Vomitoriis, & cortice Peruviano. Quamquàm enim aliæ in subsidium veniant administrationes, utpote Phlebotomia, Digestiva, Purgatio per alvum, Epicarpia, &c. Istæ tamen radicem morbi (quam ego primùm in indebita partium Mineram admittentium, dein detinentium, conformatione colloco) immediate vix attingunt; sed vel causæ Antecedenti, ne in Continentem transeat, debeant.

debeantur, vel impedimentis amovendis conducant ; vel symptomatis forsan sublevandis inserviant : Undè quanquàm quandoque fiat (quod inficiandum non est) tam Epilepsiam quàm febres Intermitientes absque Herculeorum (quæ volo) istorum remediorum ministerio perfanata fuisse, hoc tamen alicui ex his causis imputandum reor.

Vomitoria quod attinet ; vix aliud præsidii genus in alterutro morbo efficacius deprehendi solet, saltem ad auspiciandam curationem. Quod verò ad affectus rationem ; eam non hinc petendam reor quod ventriculum mundent, adeoque morbi fomitem præscindant ; quoniam non in omnibus ægrotantibus hunc notabili saburrâ scatere constat ; sed quòd nervos illi insertos vellicent aculeatæ eorum particulæ, atque indè versus originem sese contrahere faciant ; undè consequenter, motu ad ipsum Cerebrum extemplò propagato, hoc se quadantenùs constringit ; adeoque morbosam illic delitescentem mineram extrudit. Cumque à Toni extimorum Cerebri valorum laxitate primitùs, meâ sententiâ, morbosæ mineræ pendeat admisso (nec minùs in Epilepsiâ quàm febris

bus

bus Intermittentibus) hinc isthoc sic, aliquatenus saltem, restituto (quippe cenſeo hanc vomitorii energiam vel ad extrema tam Radicum, quàm reliquorum Tractuum Capillaria pertingere) Rationi conſentaneum videtur Morbum, fomitis defectu, brevi, ſi non conſeſtim, ceſſaturum. Quoniam verò, præ magnâ Cerebri teneritudine, Tonus ejus ſtatiſtim, forſan, reſtitui non valet, hinc neceſſe eſt, Remedium quod hoc præſtet, pluries repetere ; ſed debitis intervallis, ne pars hæc, nimis frequenter hinc exercita, nimium laſſata contrarium ejus effectum patiatur, ut fieri ſolet ab omni importunâ & immodicâ, ubivis concitatâ irritatione. Agnoſco hoc remedii genus neutiquam pro Specifico ad hos morbos habendum eſſe, verum in multis aliis proficuum eſſe (idque manifeſtæ operationis aſſignatæ vi) imò totum, ferè, Medicinæ campum, quaquâ patet, percurrere. Et quidem ubi magna Humorum farrago intus ſtabulatur, omnis ſuadet ratio, ut efficaciffimis exterminantibus remediis ejiciatur : Sed potiffimum ex uſu eſſe videtur in iſtis Morbis qui in Nervoso ſyſtemate, magis propriè ſic dicto, h. e. Medullâ oblongatâ

longatâ, & Nervis dum distincti esse perstant (cenſeo enim omnes partes ſolidas Nervosæ eſſe originis) præcipuè verò in Cerebro ipſo magis immediate fundantur: quippe quòd arctiſſima hic ſint vaſcula, & tenera (quanquàm contractilia) ut proinde tantò vegetior energia neceſſaria ſit ad debitum vigorem iis imprimendum pro extruſione concluſæ materiæ, quàm ubi in membranas, carneas muſculorum fibras, tendines, &c. ampliantur; undè tum compactiora & robuſtiora evadunt, tum cavitates proportionaliter majores (quod evincit Corporis aucta moles præ eâ quæ Cerebro & Medullæ oblongatæ competit) fortiuntur.

Alterum remedium quod ſpectat, Corticem Peruvianum; hoc unicum, ferè, Februm Intermittentium pharmacum, omnes uno ore agnoſcunt; Nec forſan inferioris energiæ in Epilepſiâ deprehendatur, modò vomitoria, aliæque Univerſalia, ritè præmittantur. Nescio equidem an multis aliis viſum fuerit Medicis ejus in Convulſivis morbis efficaciam experiri. Mihi (ſi de me loqui fas ſit) cui utrumque affectum ab eâdem radice exoriri diu altè inſedit; hinc

hinc philosophanti, & hujusce speculationis ductu ad periclitandum allecto, aliquando benè cessit experimentum: Imò unam instantiam in memoriam revoco (ex iis quas suprà memoravi) quæ mihi pluribus, antequam has indueram notiones, annis contigit, quamque postea Clar. Doctori *Musgravio*, Societatis Regiæ Philosophicæ tunc temporis Secretario doctissimo, rogatus transmissi, & quam ille *Transactionibus Philosophicis* mensis *Augusti*, A. D. 1685. inseruit; ex quâ, quamvis parcâ manu dubitandus exhibuerim, valdè notabilem expertus fui successum.

Sed vereor, Cl. Vir, ne importuno (forfan dices & inepto) hoc inter hosce morbos parallelismo, atque excursionem, te lassavero: Idcirco ad id, quod in me recepi, redibo.

Et quidem ex supradictis non solum deprehendas quid de Epilepsiæ producendæ modo censeam, sed & de particulari mineræ sede (utrum scil. per totum Cerebri ambitum diffusa sit, an in aliquâ particulari ejus regione primum congeratur, inibique maturetur) licet generalius designatâ, sensa mea colligere poteris. Sed ut ulteriùs disquisitionem

fitionem hanc prosequar, atque Notionem modò allatam aliquantò magis dilucidè explicem; Particularem obtinere sedem, nec per totam Cerebri molem diffundi materiam morbificam tempore maturationis, evincere mihi videtur repentina invasio paroxyfmi: Nempe notum esse universam ferè functionum animalium defectionem uno instanti invehì; quod quidem non usque adeò contingit in febribus intermittentibus, quoniam per universum Cerebri ambitum (juxta meam opinionem) in his diffunditur, & maturatur minera.

Ut vero locum in quo stabulari opinor, propiùs attingam; Conjicio, prout suprà innui, in vasculis aliquibus in confinio Corticalis & Medullaris regionum, congeri; in quorum extima in Cortice oscula ubi casu, inter fecernendum, ex alluenti sanguine admissæ fuerint heterogeneæ & crassiores, quas dixi, particulæ, non possunt non ulteriùs usque, præ indefinente à tergo aliarum subingredientium protrusione, devehì, donec tandem eorundem vasculorum ductu ad hunc quem assignavi locum contendunt, isthuc maturandæ.

Et quidem hîc loci congestionem probabiliter fieri posse ipsa *coloris* inter disse-
candum Cerebrum, observatio, si rectâ
à superficie per Meditullium ducatur
scalpelli, evincere videtur. Quippe
tum coloris inter Regionem Corticalem
& Medullarem diversitas diversum esse
inter alterutras substantiæ modum argu-
it ; tum observari, ni fallor, potest in-
ter Corticalem & Medullarem teneritu-
dinis & laxitatis aliquam intercedere va-
riationem, ut nimirum hæc aliquatenus
compactior & firmior, illa mollior & te-
nerior sit : Porro & extimam partem
laxiorem habere constitutionem hæc in-
super consideratio probare videtur, quòd
undiquaque versus Medullarem pre-
mat ; quò fieri non potest quin grada-
tim compactiora, saltem contractiora,
usque evadant vasa (ex quibus unice
conflari censeo) quò propius ad Centrum
tendunt, utpote tantò magis undique
compressa. Verùm ubi ad cineritiæ sub-
stantiæ, visu percipiendæ, terminum per-
venerint, extemplò proportionaliter con-
tractiora exinde evadere debent, quoni-
am medullaris substantia in quam desi-
nunt compactior est (quâ de causâ ve-
rissimile videtur Interiora Cerebri Cor-
poris

poris Callosi denominationem indepta esse apud Anatomicos) Undè cum uniusmodi sint vasorum ab extimo cortice ad intimum meditullium tractus (id quod ratio ab œconomiâ animali firmat) crassior ad angustias, quæ in iis propter allatam rationem necessariò habentur, perveniens materia nequit non hîc congeri, saltem paulisper detineri; donec scilicet debitè comminuta atque hinc proportionem ad ulteriores angustatorum tractuum regiones subeundas nacta fuerit. Dum verò isthîc commoratur, par est comminisci eam paulatim acrimoniam acquirere (ut solenne est omnibus corporibus, saltem fluidis, dum fermentationes ineunt) atque præ intestinâ particularum invicem actione, calorisque fotu, usque adeò exaltari, ut tandem in fermentum morbidum facef-
fat.

Conjecturam hanc de coarctatione istorum vasorum, quam allegavi, probabiliorem (mihi) reddit contemplatio Liqueurum in doliis fermentescentium. Circa quos notari poterit quòd, quò debita in iis proveniat maturatio, necesse sit ut satis arctè in conceptaculis propriis coerceantur, ne particulæ primùm matu-
ratae

ratae (magna saltem earum pars) antè
 erumpant, quàm integra massa debitam
 exaltationem induerit ; ad quam magis
 inertibus porro induendam priùs sub-
 bilitatae calculum suum conferre debent :
 idcirco caveri solet ne nimis ampla, vel
 numerosa, spiracula pro gradu designa-
 tae fermentationis dentur. Quippe ex-
 perientiâ constat quòd, si antè avolave-
 rint subtiliores, vel etiam notabilis eo-
 rum numerus, quàm consummetur ma-
 turationis opus ; vel vappescet liquor,
 vel multò quàm designatur acrior aliàs-
 ve depravatus evadet ; saltem non pa-
 rum, quoquo modo, variabitur actus
 fermentativus. Hoc quamvis artis mini-
 sterio ad Liquores extra corpus nostrum,
 propter usus à nobis praestitutos, me-
 liorandum Natura celebret ; eandem
 tamen methodum in corporibus nostris,
 tam dum morbosum fermentum cudit,
 quàm dum ex designatione, juxta leges
 plasticas, & regulariter agit, eam pro-
 sequi, suadet ubivis observanda opera-
 onum suarum Uniformitas. Et quidem
 analogiam, quam attuli, inter dolii la-
 tera, liquoresque inclusos, & vasa no-
 stra, crassiusculamque materiam in loco
 assignato congestam, vix quisquam, pu-
 ro,

to, redarguerit, qui tum ad quantitatis inter ambos hos liquores ad sua conceptacula, tum ad roboris ipsorum conceptaculorum ad contentos liquores, Proportionem attenderit; Cùm, sicut fucorum istorum impendiò minor sit; quàm quæ alteri illi competit, isthîc coacervanda quantitas, sic porrò includentium nostrorum, utcunque exilium, vaporum robur, resistantiæ dolii ad expansionem sui, qualitercunque vegeti, liquoris proportionem gerere facile concipiatur. Atque hinc non prorsus absurdè colligi posse mihi videtur, quòd, si Nervorum tractus (quos non solum eos voco qui ab intimo Meditullio, cæterisve Cerebri partibus ubivis sitis, atque medullâ oblongatâ ad universum corpus protenduntur; sed vel Corticalia vasa ab extimis limitibus ad interiora cerebri producta, utpote illorum radices) usque adeò patentes fuerint, ut promptè, sicut in statu sano fieri solet, quas semel ex sanguine admiserunt particulas transmittant, nulla omninò, quantumlibet cæteroquin fermentativarum, morbifica, qualem supposui, maturatio in foco determinato provenire queat. Idcirco necesse est, ut alicubi mora his
necta-

nectatur ; quò in fermenta (saltem pro tam subitaneis & enormibus symptomatibus concitandis) faceffant. Si commodiorem, quàm hìc assignavi, focum quo, pro dictâ maturatione obeundâ, recondatur materia morbifica, mihi quis suggesserit, me ad meritas illi grates persolvendas paratissimum spondeo.

Nec tamen, dum istius mineræ moram hìc caufor, ejus stagnationem volo ; quæ quidem, si daretur, usque adeò obstrueret vasa, atque supplementa toti corpori in usus animales impendenda interciperet, ut non Comitialis morbus, sed cita Mors sequeretur ; saltem Paralysis in partibus, ad quas sic obstructi horum nervorum tractus attinent, certò obveniret. Sed suppono ejus particulas fermentativâ agitatione jugiter motitas esse ; imò viam per sua interstitia (cùm singulæ nequeant non esse irregularis figuræ, fatisque, præ rectè constitutis, crassæ molis) subtilioribus, quas exigit œconomia animalis, in ulteriores tractus prorependi concedant, ad usus ab hâc designatos.

Si quæras, Cl. Vir. An, dum hanc regionem, Corticis & Medullæ intermediam, pro mineræ morbificæ foco assign-

nem, velim ut in certâ aliquâ ejus parte in omnibus laborantibus resideat ; respondeo, me nullatenus tale aliquid statuere, verum censere in aliquibus Epilepticis hîc, in aliis alibi, sitam esse ; quod ex parte causa esse poterit variantium in pluribus hoc morbo correptis symptomatum ; cùm in omnibus forsân ejus locis non æquè facilis maturatio, nec maturatæ in omnes Nervos promptus ingressus, concedi possit ; undè nunc in unâ, nunc in aliâ corporis parte se majori ferociâ produnt symptomata : Et huic quidem effectui varians valorum suscipientium capacitas multùm conducit ; qualem varietatem quandoquidem in venoso genere cernimus, quidni & in nervoso concipiamus ?

Hactenùs in foco maturationis rem transigi supposuerim. Ubi verò ad eruptionis acmen fermentum hoc pervenerit, in medullarem regionem, reclusis carceris sui portis, proruere necesse habet : Quod ubi evenerit, extemplò vasculorum, quibus isthîc coercetur, parietes lancinare concipiatur : Vascula hæc sic lancinata, præ fabricâ contractili (ut omnibus solenne est Nervis, imò ipsorum tenuissimis, fibrillis, utpotè ex quibus

quibus conflantur) necessario in spasmos adiguntur : unde paulisper arctius comprimitur materia inclusa, eò quòd ipsa hæc vasa contractiora sic reddantur : Atque hoc actu altius & vegetius in eorum porulos spicula hujusce fermentativæ substantiæ intruduntur ; quo fit, ut placidi eorum motus omnino perturbentur, atque succedit irregularis, œconomix animali plurimum adversus. Hinc non solum immediatè cessant conscii animi actus, sed & universum systema Nervosum, diffuso per omnes illius tractus, quâ data porta, subtili & acri fermento, impensè perturbatur, & in motus, multò supra Naturæ modum concitatos, atque pro mirabili Nervorum invicem contextu plurimum variantes, cie-
tur (nempe ubi noxa Cerebro à vellatione imprimitur, universa Nervorum stirps præ tensitate ab inclusis succis in contractionis societatem confestim erumpunt) donec progredienti acri hâc materiâ, novosque tumultus in itinere, prout in hos vel illos tractus viam capeffiverit, concitante, tandem extra eorum pomeria præ systalticâ contractione extrusa fuerit : Quo facto, plerumque redit Mens, evanescuntque cætera morbosa

symptomata, artusque & reliquum corpus paulatim vires, muniaque sua intermissa, recuperat.

Agnosco sanè nullam hîc à cultro Anatomico *ἐνδεξι* sperandam esse ; quoniam valdè & tenera sunt, & minuta, quæ isthîc habentur vasa ; quin conceptacula, non secus ac fermentativa inclusa materia, prorsus inconspicua. Quapropter conjecturis insistentem, confido, non fugillabis, modò Mechanicis. Nempe nil ego nisi Mechanismum, tam in deviantis, quàm juxta statam à *Conditore* legem agentis, Naturæ (corporeæ volo) operationibus, agnosco : Quem quamvis ad amissim assequi non datur ; adnitendum tamen duco, per analogas conjecturas, ubi res ab oculorum conspectu se subducunt, ad hanc Cynosuram cogitationes meas dirigere. Quamquam interea non usque adeò omnem verecundiam exuerim, ut particulares, figuras molésque, & inter se vasâque sua, & partes ad quas appellunt particularum, de quibus sermo fuit, exactas relationes, agendique modum ausim præfractè assignare ; utpote quæ immane quantum infra sensuum, imò & Mentis, dignotionem lateant.

Et

Et jam tandem ad Medendi rationem deveniendum foret. Sed hanc quod attinet; nosti me statim ab Epistolâ tuâ mihi traditâ sententiam meam de iis quæ agenda mihi occurrerunt transmisisse. Hanc ordine transcribere supervacaneum duco: sed quandoquidem dubiorum aliquorum, & quæstionum ad curationem spectantium, solutiones exigis, senties porrò, dum has apparo, quid mihi de hâc re in mentem venerit; eoque magis quoniam unâ administrationum singularum rationes, quales deducere valet mea tenuitas, intertexere aggrediar.

Et primùm, Dum in ambiguo te esse dicis quomodo factum sit, ut, quæ ab *Antiquis* accepimus multis elogiis celebrata, Specifica, tam exiguæ, imò nullius, efficacix nunc dierum experiamur: Liceat effari, mihi aliam magis verisimilem hujus rei causam non occurrere, quàm quòd in indoctioribus illis seculis, quando Medicina nullis ratiociniis, sed tantummodò fortuitis, vel analogicis, crasso modo excogitatis, Experimentis exercebatur, Medentes, quando uni medicamento morbum non cedere deprehenderent, ad aliud, suggerentibus quibusvis

busvis prout occurrebant, experiundum se reciperent; donec tandem ipse, minerâ longo decursu digestâ & absumptâ, fatiscens evanesceret. Quo sic contingente, quod ultimò propinatum fuerat laudem curationis certo certius obtinebat, atque pinacidio in *Æsculapii* templo, vel alio publico loco appendendo, fortè inscribatur, tanquam illud cui unicè debebatur restituta salus, ab omnibus notandum, inque parilem usum, si cui libuerit, trahendum. Hoc verò, siquidem à celebriori aliquo medicinam factitante affigeretur, tanto majori in veneratione proculdubiò habebatur. At verò, quod semel tali occasione appensum fuerat, quanquam postea multis aliis ne hilum profecisset, ad feros tamen Nepotes transmittendum fore maxime probabile videtur; cum vix verisimile sit quenquam unâ successûs carentiam, quando id evenerit, notaturum, sed omnes, ut mos est, hanc oblivioni daturus. Postea verò si forsân uni, ex multis, qui idem declinante morbo deglutiverit, levamen contigerit, proculdubiò hoc pariter notabitur; undè non mirum denuò celebrari medicamentum cui Secundus (maximè si simili occasio-

ne

ne Tertius) successus affigitur : Et sic, errantibus hominum judiciis, immerita tacite gliscit medicamento veneratio & autoritas. Atque hinc arbitror, Specificorum veterum deducendam esse originem : quippe cum rudi hoc literarum seculo sanæ nondum stabilitæ fuerint theoriæ, quàm aliâ ratiocinatione quàm ab incertis experimentis judicare eos potuisse concipiamus ? Quin, sicut hoc, quo degimus, seculo non infolitum est eos qui, cætera indocti cum sint, unico, vel paucis medicamentis praxin exercent, hæc usque adeò evehere, ut crederes iis è cælo delatam esse Panaceam ; cum tamen alii, ubi ad experiendum se contulerint, heu, quàm inani spe plerunque lactantur ! Quidni censeamus idem olim obtinuisse ? cum haud subsit causa, cur illos reputemus majori perspicaciâ, quàm quâ præsentis seculi homines, pollere.

Et hanc quidem potissimam irritæ, quam experimur, tantoperè decantatorum medicamentorum administrationis occasionem censeo. At non negavero alias ejusdem rei causas assignari posse, nec omnia eidem criminationi obnoxia esse ; verum plura ex iis affixa meruisse encomia.

mia. Nempe Vegetabilia (ut de his
 saltem Philosophemur, quandoquidem
 maximus specificorum numerus, & qui-
 bus præcipuè insisti solet, ex hâc fami-
 liâ desumuntur) dum nativo solo, diri-
 gente Naturâ, proveniunt, altiores vires
 possidere concipiantur, quàm ubi in alie-
 num transferuntur; si pauca forsan ex-
 cipias quæ compactioris sunt texturæ,
 quo in numero Corticem Peruvianam
 quidni recenseamus? Porro & quæ
 calidiore Sole fovetur majorem energi-
 am acquirere probabile est, quàm quæ
 ejusdem licet speciei, & indigenæ, in
 frigidiore regione crescunt. Sin ex na-
 tivâ patriâ ad nos resiccata transfreten-
 tur, præterquàm quòd situ non rarò cor-
 rumpantur, vires insuper amittere (non
 exiguus saltem eorum numerus) præ-
 subtiliorum, maximè energeticarum, par-
 ticularum avolatione, aliâve forsan mu-
 tatione, facilè concludantur. Quippe
 cum cunctorum corporum, etiam mine-
 ralium, imò Adamantum, particulæ inde-
 finenter agitentur (id quod Immortalis
 noster *Boyleus* dilucidissimè, me iudice,
 evicit) quantò magis vegetabilium;
 quorum texturam valdè laxam esse uni-
 versi agnoscunt.

Porro

Porro & probabile videtur Corpora nostra, in frigidiori plagâ versata, diversum subitura medicamentorum effectum, ab eorum qui in calidioribus regionibus & nascuntur & degunt : utpote quoniam & magis agitabiles sint Horum partes & succi, & Perspiratio insensibilis (Magnum illud præsidium tam ad curandos quàm præcavendos plurimos morbos) facilior : undè in iis tantus, tamve contumax, materiæ morbificæ proventus vix succrescere potest, quin multò promptius medicamenti actioni cedat ; partibusque laxatis hinc etiam citius restituatur tonus. Atqui notum est Græciam, & Italiam, quibus Specificorum Antiquorum notitiam debemus, multò majorem Cæli ardorem obtinere, quàm nostra regio.

De me ut loquar (si meam interponere observationem liceat) perrarò nisi debitâ adhibitâ methodo, vel in hoc, vel alio quovis morbo, quocum Specificis agendum suadent Artis nostræ Coryphæi, mihi successum exoptatum ab iis observare contigit, donec, sublatâ per evacuationes Causæ antecedentis parte saltem, morigerus factus fuerit. Atque hinc observare est multos, etiam febribus Intermit-

intermittibus laborantes (à quarum me-
 delâ certissimum omnium specificum di-
 dicimus) quantumvis corticis Peruvia-
 ni magnam exhauserint quantitatem,
 quamdiù succis multùm vitiatis scater
 corpus, medelam indè longo tempore
 haud persensisse. Quippe Te non latet,
 Cl. Vir, quàm properè ad hujus usum
 accedant vulgus medicantium; quam
 primùm scil. intermissionis vel minima
 affulserit scintilla; Imò non rarò hanc
 minimè præstolantur, sed statim à pri-
 mâ febrilium symptomatum invasione
 porrigunt: Undè detinetur intus mine-
 ra (cohibitâ præproperè effervescentiâ,
 tantoperè ad eam pro exclusionem matu-
 randam, aliâve corrigendam, necessa-
 riâ) & morâ invalescit: quo fit ut quæ
 forsân Intermittentis typum secus indu-
 eret, vel in continuam sic transeat, vel
 offusâ Cerebro aliâve partibus materiâ
 morbidâ, graviores magisque periculosi
 exurgant affectus. Quòd verò in ægro-
 tante suo nemo Medicorum hujus Spe-
 cifici effectum attentaverit, forsân im-
 putari potest longo (de quo Quære) e-
 jus, dum febre laboravit, usui, expe-
 ctati successus experti: quod quidem
 averfationem multorum animis adversus
 cujusvis

cujusvis infructuosi medicamenti repetitionem frequenter imprimere sat notum est : Ut taceam non novum esse homines prava de rebus incompertis judicia sæpè effutire ; maxime si præjudiciis nullâ stabuli ratione fundatis occæcati fuerint.

Quandoquidem verò dicis eum intentatum adhuc præterisse Celebratum olim ad hunc Morbum Specificum, *Viscum Quercinum*, liceat mihi in memoriam tibi revocare Observationem notabilem à Cl. Boyleo (*De Utilitate Phil. Experim.* lib. 1. par. 2. pag. mihi, 185.) recitatam. Hoc quamvis ejusdem cum cæteris, quæ fuggillas, farinæ reputare videaris, forsan, tanti Viri autoritate, quid præstare possit experiri non indignum censebis ; idque hac insuper ratione, quòd in nostro Solo proveniat. Equidem non admodum miror pleraque Exotica quanquàm his qui in eâdem cum iis Regione nati sunt medicandis maximè conferant, Extraneis tamen parum prodesse ; cum vix subesse videatur ratio cur istis nequaquàm congenere, eosdem cum Indigenis effectum producant. Quippe notum est varias Plagas varias Hominum in iis prognatorum &

& degentium Constitutiones exhibere ;
 Id quòd non solum variantes eorum
 Mores & Ingenia, sed & ipse perpetuus
 Cutis Color (inter alia) fidem faciunt ;
 iis saltem qui mechanico Nos artificio
 compaginari agnoscunt. Quidni ergò
 credamus singulis hisce congrua, tam
 Medicamenta quam Alimenta, ubivis
 locorum succrescere, quæ propter ean-
 dem, quâ dictæ discordant Constitutio-
 nes, rationem alterutris ex æquo com-
 petere nequeant ?

Ut verò porrò scias, me non gratis
Boylano inniti experimento, nec sine
 causâ Tibi hujusce Medicamenti effica-
 ciam ut explores Author esse cupiam ; En
 tibi Observationem circa id nuperrimè
 à me habitam.

Adolescentulus quidam sagacis inge-
 nii, quindecim circiter annos natus, meæ
 curæ (vitâ subito functo priori Medi-
 co) ante sex septimanas demandatus
 erat. Illum (febrim paulò antè passum,
 sed quæ plenè evanuerat) tribus abhinc
 retro mensibus invasit paroxysmus *Epi-
 lepticus*, quem post paucos dies alius,
 atque dein complures, sed sine periodis
 regularibus, sequebantur. Hi usque a-
 deò nervosum genus affecerant, tantam-
 que

que artubus omnibus induxerant debilitatem, ut neque firmiter incedere potuerit, nec manibus vel paucarum unciarum pondus elevare, nec calamum Scriptorium ad literarum Characteres describendos omnino regere, quamvis hoc antea graphicè calleret. Huic, variis incassum priùs tentatis remediis, Vomitorium ex sale Vitrioli præscripsi; dein Purgationem unam vel alteram, admixto *Calomelano*; postea *Viscum Quercinum* (quod genuinum comparaverat Pharmacopœus) bis in die exhibendum curavi, cum cephalico aliquo vehiculo. His ordine celebratis non amplius rediere paroxysmi; continuato verò (ad hunc usque diem) *Visco*, gradatim restitutum tam cæterarum partium quàm manuum robur persensit, ut jam nedum ambulare, sed & curitare valeat; imò literas eleganter delineare; cujus ego oculatus sum testis: Ut spem concipiam universa hæc mala, persistendo in hujus remediù usu, propediem prorsus evanitura. Si causeris, hosce effectus Causæ per evacuationia ablationi adscribendos forsan esse; Regero, non antè evidenter recessisse debilitatem, quàm aliquandiu assueverat Specifico; jam verò, à duabus,

& quod excurrit, septimanis, supra omnium expectationem (semotis, à primâ ejus exhibitione, omnibus Evacuantibus) ad hunc, quo potitur, sanitatis gradum properavit.

Quod ad Evacuantia, de quibus opinionem meam in hoc morbo exigis; Censeo hæc omninò necessaria esse, imò non exiguam partem curationis ab iis pendere. Quippe nisi auferatur intus delitescens morbosa minera, imò & præscindantur copiæ quæ illi in subsidium indiès subveniunt, haud video quibus armis contra tam truculentum hostem dimicare valeamus. At hoc ab Evacuantibus, tam præmittendis, quàm toto curationis decursu debitis intervallis repetendis, unice sperandum esse quis non videt?

Et primò, Phlebotomiam utilem esse, tam ad affluxum sanguinis ad Cerebrum, quò se meliùs contrahat, minuendum, tum insuper ad ipsum puriorem reddendum, si, quod plerunque evenit, vitiatæ particulis scateat. Censeo enim, juxtà eum Clarissimo olim *Botallo* (absque ullo tamen convitio, sive in Helmontianos qui sanguinis missionem universim damnant, sive Galenicos quosdam

dam timidiore, aut alias à meis Indicationes sibi proponentes) sanguinem depravatum ad crasim debitam semel amissam difficulter redire, sive purgantium, hoc prætextu ut recrementa auferant exhibitorum, sive eandem roborantium ministerio hoc fatagas, nisi partem sic corrupti confertim detrahas; modò non eâ quantitate, undè sanguifica vis in reliquâ massâ nimium retundatur; quod, modò unciatim, non ad plures libras singulis vicibus præstes, haud metuendum. (Licet interea fatendum sit occurrere quandoque luculentas copiosæ sanguinis missionis indicationes; imò & instantias dari, quæ has procul omni scrupulo verificent.) Quippe credidero supplementa proximè adventantis Chyli, quandoquidem per prævias digestionem usque adeò exaltata evaserint, ut parum solummodò ab ipso sanguine distent, citissimè in verum sanguinem transire, nec antè corrumpi, quàm verè in ejus naturam conversa fuerint: Adeò ut diminutæ per Phlebotomiam massæ prius inquinatæ hinc novæ accedant purioris sanguinis copię; quandoquidem usque supersint in restante tot sanguificæ particulæ quæ novitio hospiti, tantoperè

ante admissionem elaborato, complementum suum absque morâ addant : Quò fit ut verè sanguineæ particulæ proportionem corruptarum, quæ ante sanguinis missionem massæ inerant, tantò viribus nunc superent, quantò & hæ jam pauciores sint, & istæ numero auctiores : Quâ eâdem de causâ repetendam (& forsan pluriès) Phlebotomiam, debitis intervallis, suafero ; quò sic, ablatâ per vices effœtâ massâ, tota ad primævam puritatem sensim redeat. Quinimò, in eâ sum sententiâ, sanguinem puriorum horum vectigalium additamentis roboratum, reliquas impuras, quibus scatebat, particulas multò promptius digerere, & per solennes sibi vias exterminare, quàm si eodem gradu purus absque his suppetiis extitisset : Etenim lucta, quam novitiarum harum, & diviti venâ luxuriantium, substantiarum appulsu massa subit, effœtarum & depravatarum subactioni & exterminationi, superinductâ hinc fermentatione, nequit non plurimum conferre.

Sed non vacat, nec instituti ratio patitur, in longam, circa hanc administrationem, disputationem excurrere ; solummodò liceat unam in ægrotantis tui historiam

historiâ indicationem attingere, quæ & pro Phlebotomiâ administrandâ militat, & Phænomeni enodationem exposcit. Nempe

Dicis paroxysmum sæpenumerò in pustulas numerosas, rubras, frontem omnem obsidentes, & post diem unum vel alterum nigrescentes (qui mos non infrequens est sanguini extravasato) dein evanidas terminari. Ex quo Phænomeno, primùm, constat sanguinem, si non ad stagnationem, suoque genio, dispositus sit, saltem ab extraneâ aliquâ causâ in motu suo circulari præpediri, undè evidens mittendi sanguinis intentio, me iudice, exurgit. Ut verò, porrò, hujusce *φάσεως* (non admodùm, quantum scio, frequentis) explicationem aliquam attentem; verisimile mihi videtur Nervulos aliquos, materiâ convulsivâ præ cæteris forsan gravidos, venas ad harum eruptionum loca spectantes circumligare; quo fiat ut has durante paroxysmo arctè constringentes totalem, pro tempore, circulationis hîc loci interruptionem inducant; undè necesse est ut sanguis per arterias advectus, cum solitum per venas tramitem subingredi nequeat, in interstitiis inter hæc duo

vasa moram trahat; undè præ sanguinis per arterias impulsu usque adeò distendi necesse habeant meatus, ut emergant sanguinolentæ pustulæ. Agnosco nullam hîc hujusce rei demonstrationem dari posse: sed qui elegantissimam *Stenonis* Hypothesin pro Salivatione concitandâ pensitaverit, nequaquàm, puto, meam hanc, eidem basi innixam, tantquàm valdè precariam fugillaverit.

Porro censuerim sanguinem non solum ex brachio, sed & ex Jugulari, Saphænâ, aliisve ex quibus commodè educi potest venis, utiliter emitti posse. Et quidem videtur mihi quòd (præmissâ in brachio, ad quantitatem minuendam, Phlebotomiâ) siquando majoris solito in Cerebro congestionis observentur indicia, commodissimè ex Talo primum educatur, idque satis copiosè, ad ῥοπήν (juxtâ ac sagacissimè innuis) contrariam eidem imprimendam; dein post aliquas horas, vel saltem sequenti die, ex Jugulari; eo consilio, ut sedato ex parte per priorem Phlebotomiam affluxu ad Cerebrum, magis immediatè qui vel illic aliquatenus congestus est, vel nondum planè à nimio illorum motu destitit, aliò derivetur.

Quod

Quod ad Setaceum in Nuchâ : Quan-
 quam magnam in fonticulis fiduciam me
 nequaquam ponere noveris ; cum tamen
 à veterum usque seculis mos invaluerit
 hos gestandi ; usque adeò eorum, imò
 & Nostratium usui, quâ salvo judicio
 licuerit, velificari studuerim, ut præ-
 fractè non negavero aliquam ab iis uti-
 litatem haberi posse, exhaustiando scil.
 ex fibris præcisis superflui succi partem ;
 Cui cum sic pateat exitus, quod ejus in
 toto earum tractu continetur virtus i-
 dem emissarium jugiter, præ constanti
 à tergo protrusione, pariter excluden-
 dum feratur ; undè forsàn aliquantulum
 noxii humoris hæc ex corpore eliminari
 queat. Quoniam tamen nulla hæc se-
 cretio instituitur, quæ organa aptè à
 Naturâ disposita requirit, sed totum li-
 quoris quem istæ continent fibræ confu-
 sum, solitâ in integris lege, ad emissaria
 hæc serpit ; si fonticus hic cum utilis
 unâ exclusi proportionem conferatur, qui-
 libet, credo, perpusillam omninò ejus
 quantitatem excludi reputaverit, nec
 propterea multum indè levaminis expe-
 ctandum.

Scio me hæc à maximo Medicorum
 (atque inter hos amicissimi Tui, juxta

ac mei, *Morleiz*, cujus tamen opinionem instar summorum habeo) numero, circa fonticulorum utilitatem, dissentire qui *Hippocratis* (τὸ σῶμα ἔνεργον καὶ σύμπνοον εἶναι dicentis) autoritate fulti humores, ubicunque latentes (saltem si non valdè procul ab horum emissariorum loco reconditi fuerint) facilè viam illuc capefere posse opinantur.

Hos ego ut perpendant obsecro, Naturam mechanicè, vasorum ministerio, omnes Liqueurum ῥοπαῖς patrare; adeò ut cum fibræ, de quibus sermo est, cunctæ (à Cerebro unicè originem & cursumducentes) ad diversas protendantur regiones, verisimile mihi videatur istos qui obvio per eas tramite, & rectà, decurrere nati sunt, vix devium quæsituros; maximè cum lentè adeò & placidè in iis (quippe in quibus stabulari conjicio materiam morbificam) horum motus procedat. Agnosco fanè singulas fibras lateraliter poros undique fortiri; sed hi tam arcti sunt concipiendi, ut subtilissimis tantummodò aporrhæis transmittendis aptati sint; quæ quidem diu lacerantium, ut fieri solet, symptomatum causa haud reputandæ sunt, quæ crassiorem, haud facilè dissipabilem, materiam indigitat.

indigitat. Agnosco etiam materiam morbificam, si propè confita sit, viam sibi, præ systaltico partium vulneratarum nixu, hæc parare posse; quippe quòd partes juxtà accubantes contractione nativâ quicquid in iis continetur, quâ data porta, extrudere valeant, modò rectitudo vasorum, vel etiam pororum, adsit. Sed, præterquàm quòd pars hujus minima forsàn sit quæ morbida est (prout modò innui) hoc insuper de fibris, vel aliquantillum remotius dissitis, vix dici potest; quoniam innumeræ ubique, debitè pro succis suis rectè distribuendis constitutæ, interjaceant, quarum latera materia hæc (maximè si longius distet) neutiquam pervadere potest. Summâ: Nolo fetacei applicationem, tanquam damnosam, universim repudiare, quandoquidem tot seculis obtinuit. Hoc tantum volo; me non tantum emolumenti ab ejus excitatione meritò expectare, quantum sibi plurimi alii pollicentur. Nihilominus haud puto noxam à fonticulo in ægroti tui brachio olim perceptam necessariò in argumentum trahi debere contra hanc administrationem; quandoquidem non rarò cerere est hunc, inscitiam, vel incuriam Chirur-
rurgi,

rurgi, super musculi ventrem incisum vel exesum (quod an in præsentī casu contigerit ex tuā narratione non constat) dolori occasionem ministrare, præ penicillo subiectum musculum indefinenter deinceps comprimente: eoque gravius incommodum invehi posse censeo si adhibito caustico excitatus fuerit, indeque exesæ fuerint fibræ. Quin porro frequenter accidit ut nimis arctè fasciis ligetur brachium; undè præclusis nutritus viis & atrophia & debilitas invehi periclitabuntur: Cùm interea fetaceum neutri harum objectionum obnoxium esse patet. Porro fetacei, tot seculis celebrati, omissio medenti fortasse à multis vitio vertetur, maximè si inter symmystas Inimicos habuerit. Quod argumentum à prudentiâ desumptum in casu problematico perpendi certè, imò in usum trahi oportet; donec experiētiâ constiterit noxiam esse administrationem.

De vomitoriis; quid scilicet ea præstare posse conjiciam, in superioribus egi.

Purgantia per Alvum non solum utilia, sed & necessaria ad latentem in intimis recessibus mineram extrudendam duco. Quomodo enim, quæso, concipi potest

potest morbum quemvis cum materiâ conjunctum, & ab eâ pendentem, sanari posse, si causa intus residere permittatur? Hunc verò ex horum esse numero, quantumvis tenuis sit mineræ systasis, quilibet reputaverit qui & enormia ejus symptomata perpenderit, & frequentes paroxysmorum reciprocationes, quæ non nisi à materiâ nunc congestâ & mox dissipatâ, nunc denuò repullulante provenire possunt. Materiam hanc vix concipias aliter sævitiam suam deponere, quàm vel extrudendo, vel comminundo, aliâve texturam usque adeò immutando, ut particulæ ejus partibus in quibus latitant congruæ reddantur. Horum posterius Specifica, siquid omninò valeant, præstare, meâ sententiâ, concipiendum est. Exterminationem verò, quid nisi Catharticum efficere valet, modò tale sit quod illibatis (magnâ saltem ex parte) viribus ad focus pertingat, sitque etiam tum in mineræ particulas, texturæ & activitatis ratione, actionem exerere aptatum, tum conceptaculis ad sui contractionem irritandis natum? Specificorum inefficaciam absque his prudenter præmissis, imò subindè intercalatis, omnium seculorum infelix experientia

perientia fatetur. Et quidem vix reperire est eos qui Specificis maximè fidunt, vel à catharticiis, vacillante iudicio, in totum abstinuisse, vel, si propositi tenaciores fuerint, successibus beatioribus fortunatos esse.

Restat ergò ut debitè usurpentur purgantia ; Quorum subtiliores, & magis energeticæ, particulæ intus delatæ cum sanguine ad Cerebrum, non secus ac alias partes deferantur ; ubi quidni cum morbosâ minerâ, dum ad illius focum delatæ fuerint, fermentescant, & prorsum latæ hanc extra suum latibulum protrudant, adjuvante systalticâ parietum vellicatorum contractione ? Quo factò, saltem induciæ morbo dantur, si non & prorsus evanescat, partibus continentibus, si non ultra modum labefactatæ fuerint, ad pristinum tonum redeuntibus, atque exindè novæ mineræ ingressum vetantibus. Cui deinceps effectui multùm forsan conferre poterit Specificorum interposita exhibitio, præcæteris verò *Corticis Peruviani* ; si saltem modum hoc præstandi (in *Tract. de Feb. Intermittentibus*) satis rectè attingerim.

A Purgantibus verò indefinitè in Hystericis, dictis, affectibus (quandoquidem hâc de re dubium moves) abstinendum esse nolle Te, qui tam acri præditus es iudicio, credidero. Quippe non video quid vetare debeat causæ peccantis ablationem: quod, ubi hæc penitus lateat, quemadmodum in istis haberi certum est (Nempè cuncta eorum symptomata eam in Cerebro, & Nervoso systemate fundari testantur) ex parte per purgantia obtinendum est. Drastringorum quidem exhibitionem meritò plerunque improbaveris, quoniam Spiritus nimium exagitare, totumque systema nervosum in irregulares motus concitare non abs re concipiantur (nisi forsitan contumacius adhæserit materia morbum committens; quod à sagaci & experto Medico explorandum est.) Leniorum verò usum, quæ turbas non movent, non solum ratio, sed & experientia suadent. Quò verò cum minori molestiâ opus suum exequantur, mihi author fuit Doctis. *Dr. And. Brown Edinburgensis* (in eleganti tractatu, *Anglicano Idiomate scripto, quo vindicias Sydenhamianæ in febribus purgandi Doctrinæ parat*) ut sal aliquid volatile cathartico admisceatur,

faceatur, nec sine successu exoptato. Et quidem nisi talia medicamenta ; quæ non solum ad intimos recessus, & morbi focus penetrent, sed & vi aliquâ mineram protrudendi polleant, usurpaveris, nescio quid magni in hujusmodi casibus præstiturus sit.

Propterea, si purgantibus his *Calomelan* admiscueris, vel (quod fatius duco) horâ decubitus præmiseris, meliorem successum sperare poteris. Quod quidem medicamentum, supra omnia alia vulgò nota, se in Cerebri & Nervorum recessus præ eximiâ subtilitate insinuare poterit, & non viscosiorum solum particularum nexus (ut mea fert opinio) dissolvere, sed & salium qui illic forsan delitescunt, aculeos retundere, fermentativamque omnium vim superare, adque extrusionem, à verè purgantibus tandem expectandam, disponere. Imò ipsum aliquâ purgandi facultate in plurimis (quanquam non omnibus,) quando seorsim exhibetur, donari constat : Ut taceam notum esse quod frequentius exhibitum (imò quandoque unicâ dosi) Salivationem movere soleat : qui sanè ejus effectus fortasse maximi esse poterit momenti in hoc casu, sui que Indicationem,

tionem, hâc etiam de causâ, suggerere; quandoquidem in aliis altissimè radicalis morbis (speciatim Lue Venerâ, cujus focum nisi Nervorum systema statueris, frustra alibi quæras) ad hanc, tanquam sacram Anchoram, astipulante experienciâ, confugere solent Medici.

Quicquid sit, Æquum est Medicum judicio pollentem (qualem Te verè esse nullus mihi dubitandi locus est) Indicationibus ritè perpenfis institutum, non vulgi præjudiciis territum iri. Et fanè si Authoritatibus standum sit, nescio quâ majori quàm Sydenhamii inniti liceat. Non enim Te latet hunc virum non solum in Arte exercitatissimum fuisse, sed & sagacissimæ, quâ in morbis explorandis, quâ in Indicationibus excogitandis, indolis. Solummodò in ejus memoriam, quam valdè veneror, haud injurium me fore crediderim, si profitear, mihi neutiquam persuasum esse, Me vel ad Illius, vel cujuscpiam prætereà mortalium cuncta universim Effata, si rationi meæ adversentur, pleno assensu admittenda teneri.

Verum enimverò, quandoquidem cum bono Sydenhamio (circa præcisum dierum inter purgandum intercalando-

rum

rum numerum) dum pro eo Apologiam paras, tam bellè ludis, liceat & mihi suggerere, quòd si lepidum Illius, quando inter congerrones versaretur, ingenium nosset (quod quadantenus ex Tractatu ejus *de Podagrâ* colligas) utque Hypothese^æ constructores facietis sanis insectari soleret; nequaquam mirareris eum quandoque aliquid, dum scripta evulgare in animo haberet, in medium proferre velle, quod vel Scepticismum, vel festivitatem, sagacibus viris excitarret; imò novam indè subridendi ansam quandoque captaret, dum cerneret alios scitamentis suis lepidis, serias aptare commentationes. Nempe vix putavero eum totam curationis spem in exactâ hâc dierum numeratione sitam velle: Sed quandoquidem maximum ejus momentum à Purgatione, eâque debitis intervallis repetendâ, pendere censeret; & forsan, juxtâ cum multis aliis perdoctis viris, Morborum (saltem Chronicorum) maturationes à Lunæ motu & phasibus (siquid tandem his tribuendum sit: Atqui referunt Observationum scriptores aliqui hujusmodi affectus pro Lunæ Aspectibus in multis exacerbari) profluere arbitraretur, perindè ac menstruam

struam fœminarum evacuationem ; idcirco fas sit conjicere eum, partim, hâc opinione nixum, juxta Lunæ quadraturas, tanquam certissimam, & cuivis notam, normam dies suos numerandos velle ; partim, quoniam forsan longo usu edoctus fuerat hanc ultimam esse stationem hujusce evacuationis instituendæ, propterea certum quendam dierum numerum figere voluisse, quò ultra hos catharsin non protelent ; cum è contra persuasum haberet nimis citam repetitionem Naturæ sat longas inducias ad morbi mineram pro secuturâ evacuatione maturandam minimè concedere. Et quidem quidni medicamentorum istorum administrationem hisce Lunæ Aspectibus aptemus, cum morbus de quo sermo est, & qui forsan pro reliquorum spasmodicorum exemplari haberi mereatur, Te describente, hujusmodi fervet periodos ? Non tamen ad literam hoc universim intelligendum se exoptare conjector ; quoniam latere eum (acerrimi judicii virum) non potuit, nullos non morbos, in omnibus quos afficiunt, æquè graves haud deprehendi, porro & materiam non æquè in singulis (ejusdem licèt denominationis) contumacem esse, verum

in aliis citiùs, in aliis ferius maturefcere ;
 ut proindè Indicationum ftata lex
 exigat evacuationes , juxta maturitatis
 gradus, nunc frequentius celebrandas,
 nunc paulò longius differendas ; Quo
 tamen non obftante, cenfuerim, juxta
 Illius fententiam, materiam Maniam,
 aliosque aliquot morbos in nervofo ge-
 nere altè radicatos (quibus quidnè eti-
 am & Epilepfiam adnumerem?) com-
 mittentem tum proprio genio, tum præ-
 motu lentiffimo, tum arctiffimis quibus
 coercetur cancellis, tum etiam ipforum
 conceptaculorum adiathefi adventitiâ,
 difficulter adeò subigi natam effe, ut fep-
 timanæ, circiter, fpatium requirat pro
 debitâ in foco fuo ad exclusionem mo-
 liendam digeftione ; ad exemplum febri-
 um Intermittentium, quas quandoque
 (quanquam non femper). ftatim adeò
 redituum fuorum numerum obfervare
 notum eft, ut non magis exacti horolo-
 giorum indices ad lineas fuas, fplenden-
 te Sole, redeant. Atque hoc olim in pe-
 riodico convulfivo affectu (oppidò, ni
 fallor, raro ; & qui in *eâdem Transaâione*
 cum fuprà-citatâ obfervatione evulgatus
 fuit) per plurimos annos perfiftente ob-
 fervavi. Cum intereà aliorum etiam
 ejufdem

eiusdem profapiæ morborum, in sequaciori minerâ fundatorum materia moram tam longam pro eradicantium medicamentorum exhibitione neutiquam præstoletur; imò nec absque noxâ patitur. Sed de his satis, superque forsan dices.

Est & aliud evacuationis genus quod sicut ad plurimos alios morbos, sic non minùs ad hunc, tam sanandos, quàm præcavendos magnoperè conducere arbitror, *Insensibilis* scil. *Perspiratio*: Cujus contemplationem, quoniam paucis pagellis deduci non potest, seorsim infra annexam reperies.

Intereà, pauculis aliis, quæ mihi in relegendâ Epistolâ tuâ notatu digna occurrunt, quorum explicationem Ipse, qui optimè potes, minimè aggredieris, & proindè à me exigere videris, solutionem aliqualem aptare conabor. Et primò,

Quòd dicas, Illi non nunquam æstuarè caput, dein post horam frigescere, inversâ planè quâ febres intermittentes invadere solent methodo; hoc modo forsan solvatur: Nempe, cùm Epilepsiæ minera (juxta allatam Hypothesin) in Cerebro recondatur, inibique maturationem sub-

eat, necesse est ut, dum hoc transigitur, partim intumescere incipiens conclusa materia, sed nondum tantam acrimoniam, quantam postea induit, nacta febrilem quasi adiathefin, conceptacula sua distendendo, cerebro imprimat; partim cum novitio succo ex sanguine copiosius, præ vasorum horum distentione, hoc tempore admissio fermentescens, febricitationem hanc quodammodo adaugeat; unde facile exæstuar caput concipiatur; eoque magis quoniam compressæ hinc juxta accubantes Arteriæ nequeunt non vehementius pulsare. Postquam verò hæc ad acrimoniæ acmen furrexerit materia, obicemque (prius assignatum) perruperit, inque nervulorum adjacentium proximos canales sese vi intruserit, nequit non insigniter istorum tunicas spiculis suis lancinare; unde præ contractione sua hi in rigores primum concitari necesse habent, qui præ indefinente ejusdem materiæ protrusione per totum eorum systema brevi propagantur; atque pro paucitate vel copia mineræ erumpentis, acrimoniæve gradu, vel in hos forsitan desinunt, vel in apertas convulsiones facessunt. Cum ex adverso in febribus intermittentibus materia

teria in systematis nervosi tractibus sensim maturata, nulloque obice cohibita, æstus non antè concipere potest quàm tota plenam hanc maturationem adepta fuerit; cui dein hoc ingenitum est, ut in eruptionis articulo spicula sua in includentia conceptacula adigat, adeoque hæc in rigores confestim adurgeat.

Quòd à *Nicotianæ* fumo quandoque lædatur, quandoque emolumentum sentiat, nil miri habet. Quippe cuncti, ni fallor, petisugæ eundem effectum in se, antequàm diu ei assueverint, experiri notentur: Solummodò cùm integrâ secus, ut plurimùm, valetudine fruuntur, nequaquàm ad hunc variantem effectum, si quandò hoc obtigerit, tantopere animum advertere soleant, ut in querelas hinc solvantur. Obviam autem innuis levaminis hujus rationem, quando subjungis, hoc salivæ copiosam exclusionem consequi.

Quod potus nostras, quem linguâ vernaculâ *Stale Beer*, appellamus, Illum malè afficiat, huic causæ forsan debeatur. Scilicet, cùm spissus primò ex aquâ & brasio liquor cum acribus lupuli particulis numerosis (modo *Zythepsis* familiari) longâ coctione strictè unitis

conficiatur, dein plurium dierum primum fermentatione, postea diutinâ in doliis arctè conclusis asservatione, exaltetur; acris valdè supra genium aliorum quorumvis, quos pro potu assumimus, hinc necessariò emergit: Nempè vinum, reliquique, quos familiariter bibimus, liquores, nec usque adeò acris constant particulis, nec tantoperè, quantum augurari liceat, heterogeneis, sed simplicioribus & lenibus, prout testatur palatum. Unde non mirum si acri fermento Epileptico aculeos addat.

Odores suaves illi non ingratos esse dicis, quitamen Hystericis Fœminis, uti nosti, injurii esse solent; quantumvis Harum symptomata in paroxysmis observanda ista Epilepticorum ad amissim simulent. Hinc tum diversæ utriusque morbi sedis, tum variantis hujus effectus rationem, pro σοφισμῶς mei tenuitate deducere permittas; id quod sequenti sylloge exequi conabor.

Imprimis ergò, utriusque morbi focus esse Systema Nervosum testatum faciunt alterutrius symptomata convulsiva: Quin ambos ab acri & vellicante materiâ profluere nemo non agnoverit.

At ex quorundam ex istis contemplatione

tionem probabile videtur in diversis istius systematis locis materiam committentem stabulari ; cum vix subsit ratio cur credamus acrem materiam, quàm talem, eodem in loco sedem habentem, eodem non producturam per omnia effectus. Imò nulla substantia sensationem inducens Acris denominari debet nisi respectu ad partes sensiles habito ; quarum insuper variantes affectiones vel modum vel gradum hujus effectus determinant. Mihi idcirco videtur, Epilepticam materiam in ipso Cerebro, speciatim in ejus Corticali regione (prout supra deduxi) sedem habere ; Hystericam in Nervorum fibrarumque longius diffusorum tractibus.

Priorem in Cerebro residere satis evincit invasionis modus, quæ tam repentina esse solet, ut ictu oculi non raro prosternantur affecti, nullis præviis inter Naturam & Morbum velitationibus admoniti, nisi quòd (sicut in præsentī casu) Cerebri oppressio paroxysmo quandoque præludat ; quæ tamen fortiùs evincit materiam hîc congeri. In Hysterico verò affectu fomitem in remotioribus tractibus recondi ipsa præsensio, ut plurimum, fidem facit : Porro & sym-

ptomatum ipsorum circa præcordia, magisve diffitas à Cerebro plagas, primus insultus, satis plerumque obvius, eadem opinioni suffragari videtur.

Assignatâ sic alterutrius mineræ sede, è re esse videtur, secundo loco, in Odoratus peragendi modum paululùm inquirere.

Non hîc in animo habeo antiquatam illam in scenam revocare quæstionem, Utrum Odor sit Qualitas, an Corpus; ut nec de modo quo Anima perceptionem instituit disserere; sed tantùm de medio hujus sensationis præstandæ, Modoque quo sensibilis materia sensorium primum afficit, disceptare; An scilicet particularum odoratum corporali in Cerebrum admissione, an potius nudâ earum actione Nervorum obfactoriorum extremis impressâ, res transigatur.

Prior sententia plurimorum assensum obtinuit: Vix enim hujusce perceptionis Ideam sibi formare possunt, nisi admissâ per processus mammillares subtili aliquâ ab odoratis substantiâ quæ deinceps Nervorum commeatu ad sensorii in Cerebro locum deportetur. Locum hunc in Cerebri meditullio haberi hinc deducibile est, quòd ab hoc omnes emergant Nervi (modò hos ex hoc censu

fu exemeris, qui à Cerebello respecti-
vis usibus dicati oriuntur ; quod tamen
quasi alterum Cerebrum ab Anatomicis
habetur) atque insuper singulorum sen-
suum perceptiones cæteris promptissimè
pro re natâ (usibus Corporis id exigen-
tibus) communicentur ; Quod vix fieri
posse videtur, nisi commune emporium
adepti fuerint : Ut proindè ad horum
originem delatæ hæ particulæ isthic sui
dignotionem, ex hâc Hypothesi, Animæ
(hîc loci, si uspiam in throno suo seden-
ti) impertiant : Huic insuper opinioni
favet, quòd nullos odores percipere va-
leamus, nisi Inspirationis medio, quæ
particulas odoras, quas valdè & subti-
les & activas esse omnes concedunt, ad
Nervorum terminations, adducit, in-
que eos sat fortiter adigere concipiatur,
idque tantò fortiùs quantò vegetior fue-
rit inspiratio : Undè, quidni, dicant, ad
ipsum Cerebrum istorum manuductione
traducantur ?

Altera opinio Nervorum Tensitati to-
tum adscribit negotium. In cujus fa-
vorem suggeri forsân potest, quòd cum
ad omnem sensationem, non secùs ac
motum, debita Nervorum tensio requi-
ratur, quâ & remittente proportionaliter
minuuntur hæ functiones, quidni & ab
hâc

hâc tota pendeat ? Quoniam in tensione hâc fibrarum latera vel tam strictè invicem coire debent, ut extraneam admissionem omnino vetent, vel distendentis liquoris tam plenæ sunt concipiendæ (id quod multis experimentis monstrari potest) ut hinc ingressus denegetur : Adde quòd motus perennis deorsum habeatur ; prout inferius dicetur. Quin, hoc firmare volunt chordarum musicarum exemplo, quæ quâcunq; tandem sui parte feriantur, analogam impressionem vel remotionissimis suis partibus omnibus, absque ullâ extraneæ substantiæ admissione communicant. Si objiciatur nullam talem in Nervis nostris tensitatem uspiam reperiri ; Regeri poterit, Nec opus esse ; cum isthæc sensatio in Cerebri, circumcincta exquisitè, quò objecta accuratiùs discernat, obvallati, intimis recessibus solummodò habeatur ; ut proindè multò minor tensio, sed tamen functionibus exequendis aptata, sufficiat. Quin, si, quàm tenerum sit, cui isti appenduntur, Cerebrum, quamque mollis sit, materiæ in eos impellendæ genius, quispiam pensitaverit ; hæcque cum promptâ, jam modò assignatâ, perceptione contulerit, facile perspiciet justam hîc servari proportionem. Si

Si mea Mihi hîc proferre sensa concesseris ; Censuerim Tensitatis notionem rem propiùs attingere (quanquam me omnem omnino ab extrâ admissionem non negare mox offendes) sensationisque, non hujus solum, sed & omnis in genere, Phænomena commodiùs, si non in totum, saltem maximâ ex parte, solvere. Hoc de reliquis sensibus palam esse reor. Quid enim quæso (ut breviter singulos percurram) nisi sola impressio, *Visionem* excitare potest ; quidve materialis, non solum remotissima Objecta, utpote stellæ per immania spatia perceptæ, sed vel ex proximis plurima, præsertim quæ solidissimæ sunt texturæ, Lapidem nempe, Metalla, &c. emittere possunt, quod ad Cerebrum per tot abstrusissima media, Membranas, Humores oculorum, Nervos opticos (ut taceam medii extranei quod tranant ex numerosissimis corporibus, iisque variè motis, conflati, fluiditatem, refractionibus & distortionibus imprimendis natam) tam profundè penetrandi capax est ; cum tamen hæc & visus objecta sint, non minùs quàm lucidissima & penetrantissima corpora, atque æquè distinctè percipiantur.

Gustus,

Gustus, cùm alimentorum distinguen-
dorum gratiâ nobis donetur, quæ, uti
notum est, lentè & in patulâ cavitate or-
gano admoventur, attamen nullam vim
ut percipiantur requirunt; Quid aliud
evincit, quàm quòd Nervi huic inservi-
entes apud extremitates tantùm suas
afficiantur, nec quicquam gustabile ad-
mittant quod adusque Cerebrum depor-
tent? Quamvis enim quædam corpora
quæ in os ingerimus penetrabilia adeò
sint, ut pro actuali, de quâ lis est, ad-
missione forsan militent; cùm tamen
quæ pro alimentis assumimus lenia sint
oportet; & primo attactu se sensorio,
ut dixi, objiciant; sicut huic Naturæ de-
signationi, pro usibus & fiendi modis in
re abstrusâ assignandis, præcipuè atten-
dere debemus, sic vix credibile est quic-
quam istorum hujus directione ad Cere-
brum gustandi actu ascendere posse;
quin potius inferendum videtur, Acria,
quæ dixi, gustata Nervos vellicando, at-
que hinc constringendo, ingressuris se-
cus inibi obicem ponere, hacque actio-
ne Tensitatem, in quâ sensationem fun-
dari suppono, fortiùs probare. De *Au-*
ditu pariter res loquitur: Quid enim nisi
puram actionem hîc comminisci possu-
mus

mus pro solvendis Sonorum, præsertim lenium, inque pacatissimo aeris statu, Operationibus, cumque ab organis longè, quemadmodum de visu dictum est, quandoque disterminentur objecta. At de *Tactu* res manifestissima videtur (quem & Unicum esse sensum, licet variè modificatum, quibusdam arridet; undè creberrimè in Scholis agitata quaestio, *An omnis sensus sit Tactus?*) Quid enim Cerebro impertire possunt externa Tactus objecta præter motum, cum longè maxima eorum pars & solida sint, & tantummodò superficiem corporis afficiant? Nisi forsan Ictus venenatos in argumentum trahere volueris: quos tamen, præterquàm quòd perrarò contingere notum est, haud semper tam evidentem, saltem fortem, perceptionem excitare constat, atque aciculæ (v. g.) apicem, imò multa obtusiora in cutem sine [vulnere] impingentia; ut proindè generalem perceptionis rationem neutiquam convelle-re debeant. Quid, quaeso, aliud obtusa baculi extremitas cuti admota, & leniter trusa, ad Cerebrum præter nudam actionem transmittere potest, imò Adamas ipse, solidissimæ quam agnoscit Natura compagis? Cùm tamen & hæc æque

que evidenter, in ratione sensilium, percipiantur, atque fragrantissimi Odores. Hæc mihi satis evincunt solas ferè impressiones totum sensationis opus absolvere.

Sed ut aliud insuper Argumentum attexam; Necessè est ut concipiamus, indefinentem à Cerebro per Nervos omnes, dum integrâ partium structurâ & functionum usurâ fruimur, Contentorum suorum propulsiōem extrema versus haberi. Cùm enim perennis esse debeat Sanguinis Circulatio; cujus ministerio debitus Nervorum radicibus primò supeditandus, dein in universum systema, idque nullis non momentis, veniat proventus; si hæc omnino fatiscat, imò si fibrarum tensitas remittat, obvium est sensationem, non secus ac cæteras omnes functiones, confestim cessaturas. Quo sic habente, quali mechanismo, quove impulsu, in adversum flumen quicquam sursum immitti, nedum adusque Cerebrum cogi potest; cùm non nisi languida (comparativè ad eam quam possidet descendens succus) sit concipienda, quæ ab extra derivatur vis? Atque hinc porrò fortiùs evincitur tensiva, quam dixi, ad sensationem impressio:

sio : Cùm enim quævis compressio quæ apud extrema fit arctius compingat descendentem succum, tantoque rigidiora efficiat complectentia vascula ; necesse est ut non solum majus hinc obstaculum ingressuris ab extra corpusculis ponatur ; sed & præ isthâc comparativâ rigiditate fortior & distinctior inducatur sensatio.

Interea non inficiandum est quasdam per universum aera diffusas esse eximiæ subtilitatis substantias (*Æthereas*, si libet, appellaveris, vel cum magno *Cartesio* Materiam subtilem) quæ non obstante assignato succi per Nervos depluentis renixu, ad ipsum Cerebri medullium per horum Nervorum, perindè ac reliqui Corporis (ubique juxta *Hippocratem*, prout supra notavi, permeabilis) porulos indefinenter ferantur, atque inter inspirandum in motu suo hinc determinatæ, particulis odoris ad processus mammillares appellentibus fortiolem impingendi vim quadantenus imprimant ; non secus ac reliquorum fortasse sensuum organis pares fortasse vices præstent. Sed istæ non eo, quo volunt materialis admissionis patroni, modo solvendis Phænomenis dubiis conferre videntur,

dentur, cum iis valde exiguam proportionem gerant. Quippe Sensationes crassiorum & Organorum & fluidorum medio præstandæ sunt, ut proinde proportionatos, five particulas, five motus, h. e. crassos lentosve ad has formaliter excitandas postulare videantur. Quid verò subtiles hæ in sensationis nostræ opere præstare concipiam inferius dicitur. Sed de hac generali circa Odoratus rationem disquisitione satis.

Porro notari, tertio, meretur; Omnem fucci Nervei motum à radicibus Systematis per Corticalem Cerebri partem sparsis incipere; undè in Meditullium, tanquam truncum, fertur, atque exindè in ramos indè protensos, ramulosque (quales esse cunctas fibras supposui) usque ad Corporis extrema, idq; indefinenter (quanquam pro re natâ, nunc segnius, nunc velocius); Cum omnis hîc perfecta stagnatio, si non statim Mortem, saltem valde periculosos affectus producat. Proinde constare videtur, motum qualemcumque in Meditullio inceptum retrorsum ad Corticem, & radices Nervorum per illum dispersas, neutiquam (nisi admodum languidè) propagari; cum contenti in iis liquoris
 motus

motus progressivus id vetet; verum promptè versus omnem habitum Corporis determinari, totâ illorum vergente succorum mole.

Quartò; Ubivis observare est, Odores suaves integrâ valetudine fruentibus, nec Hystericis affectibus obnoxiiis, ut plurimum gratos esse. Cujus rei hanc comminisci liceat causam, quòd particulis his succi Nervei similibus, h. e. molli- bus, at interea valdè activis (forsan & magis quàm hæ agitabilibus) constant: Adeò ut quoquo modo in hos agentes neutiquam eas conturbare, sed similitudine substantiæ, præque istâ activitate, vires iis addant: Cum è contrà, si incongruæ fuerint quæ ab extra veniunt, has non nisi molestè exercere possunt. Si quæras quid inde lucri, concessâ thesi, reportare sperem, si ad Cerebrum, juxta meam opinionem, non deferantur? Respondeo, Me opinari Characterem motus, Nervis tensis apud extremitates suas impressi, adusque Cerebrum, eodem quo imprimitur modo, deportari, ipsumque, fibrillarum inde prognatarum tensitate, pariter afficere: quod nisi fieret, nec de aliis sensuum objectis, quæ nequaquam ullis Aporrhæis Cerebrum im-

F

mediate

mediate attingunt, v. g. Tactus, iudicium ferre possumus : Adeò ut si leniter afficiantur processus mammillares, succusque illos inferciens qui in procinctu stat, & in quem odoratorum particulæ immediatiùs impingunt, leni planè modo ad locum sensationis in Cerebro propagari hunc motum oporteat ; sin molestè, pari ratione, ut modò dixi, perceptionem hîc haberi. Et hic quidem motus, Cerebro hoc modo impressus, tum Nervis inde protensis, tum eorum contentis succis statim communicatur, cùm illi ab his tensitatem obtineant ; modò motus contrarius aliundè adveniens effectum hunc non frustretur : Quò fit, ut juxta ejus gradum & determinationem afficiantur partes è longinquo sitæ, conformi scilicet ritu quo impressio in ipso Cerebro fit.

His in proscenio dictis, Ut tandem explicatiùs ad problematis solutionem accedam ; Conjecerim, Impressiones ab Objecto odore in Nervorum olfactoriorum extremitates factas pari ratione succum in Cerebri meditullio, ejusque Conceptaculum afficere, atque partes ubi primò infliguntur ; & præ aliquali hic factâ compressione (quæ tamen, respectu

spectu ad eximiam conceptaculorum
 exilitatem habito, notabilis esse concipiatur) succum inclusum in motum concitare. Succus huius motum, cum versus Corticem præ motu liquoris jugiter inde meditullium versus, affluentis, propagari requeat, in Fermentum Epilepticum, illic delitescens, nequaquam vim ullam exerere posse palam est, quandoquidem illò, propter rationem supra allatam, neutiquam pertingat; verum deorsum solito decursu ferri: Dumque gratâ illâ, quam dixi, invigoratione acceleratur, sicut ad cæteros undique Systematis palmites, sic etiam ad illos, in quibus reconditur Fermentum hystericum, properat; quos etiam eundo leni, sed magis hinc amicâ, irrigatione distendit. Hoc ergo, Fermentum, cum levi quâvis occasione ad eruptionem, sui que expansionem, præ acri indole pronum stet, facillimè huic excitari, inque actum evocari concipiatur; favente, quam jam modò dixi, Conceptaculorum irrigatione, quæ, hæc laxando, promptam illi ad eruptionem ansam præbet: Quo fiat; ut toti statim Systemati concussio, ad instar effectus ab explosione pulveris pyrii, ab plenitudine vasorum, atque hinc

universalem consensum, inducatur. Atque hæc brevis esto Paroxysmi invadentis ratio.

Si quæras cur Odores graves & fœtidi contrarium plerunque producant effectum, paroxysmosque in compluribus sistant; Responderi forsan poterit, Hos, cum incongrui, & proinde ingrati sint, pari ratione succum Nerveum constrictione suâ sistere; Nimirum vasa includentia, vice relaxationis, arctiora reddendo, eruptionem hinc fermenti prohibent.

Verum quandoquidem forsan dubitetur utrum impressiones, quas toties dixi, in tenerâ adcò partium compage, fluxoque & molli liquore, sufficiant ad effectus hos tam stupendos concitandos; liceat & *Ætheream*, quam suprà memoravi, materiam in scenam etiam inducere; quæ, sequaci pernicipique indole prædita, ad cunctorum corporum motus sese accommodare, eosque accelerare facile concipiatur; idque tantò vegetiùs quantò magis agitabilis, ad motum ineundum suo genere habilis est fermentescibilis hæc, ubicunque delitescens, materia. Adeò ut tribus hisce causis concurrentibus; Succo nerveo distendente

dente (fortassis & inclusam mineram quadantenus præ Spirituositate agitante) Ideali motu determinante, Æthereæque materiæ agillimæ, juxta ac valentissimæ, suppetiis, pro quovis instinctu, affluentibus, verisimile mihi videatur, & Fermenti hujus claustra reclusa, & Hoc ad eruptionem in procinctu stante, immania quæ cernimus Symptomata momento invec̃ta fore; Communicato nimirum, præ omnimodâ plenitudine, singulis systematis regionibus, ictu ferè oculi, motu.

Si cui etiamnum arriserit Odorum ad Cerebrum usque admissionem adhuc causari, per me licet; modò saltem quâ mechanicâ ratione hos isthuc appellere monstraverit. Quod si præstiterit, forsitan aliquantò faciliùs nodum solvet.

Sed manum de Tabulâ. Et jam tandem, Cl. Vir, ad penum quod in me suscepi, *De Perspirationis Insensibilis ratione*, pro meo modulo, assignandâ, absolvendum progredior.

De Perspirationis Insensibilis Materia, & peragendi modo.

DE *Perspiratione*, post acuratissimum *Sanctorium* disserere, supervacaneum, imò temerarium fortasse, videatur; cùm Vir hic magnus, trigenta Annorum observatione, de eâdem Doctrinam tradiderit, tantâque exponendi claritate, in Aphorismos redigendo, non secus ac certitudine, firmaverit; ut nemo hactenùs, quod sciam, nedum convellere, sed nec ulteriorem explicationem, quæ alicujus sit momenti, attentare ausus fuerit, ast ubique Inventum omnes agnoverint, & encomiis ornârint. Quoniam tamen (parcant modò mihi ejus meritissimò Cultores) non satis clarè, ut mihi videtur, Vir Doctissimus undè exhalans deveniat materia docet, multò minus excludendi rationem tradit; porro nec satis accuratè inter *Hanc* & *Sudorem*

dorem (quantum ego saltem capio) distinguit ; cum tamen in genere multum discriminis inter ea interesse innuat ; ut scil. *Illi* tantum emolumentum invehendi ascribat, ut ad Centum annos, rectè ad eam attendenti, *Ætatem* productum iri arbitretur ; *Hunc* plurimum noxæ afferre asserat, nisi ubi tanta ab alimentis, vel indè enatis humoribus, habetur congestio, ut per *Illam* diffilari nequeat : Non, puto, gravaberis, Vir Cl. si tibi meas super hâc re conjecturas breviter proponam, atque hinc effectus ab hâc exacuazione profluentis rationem quâdantenus reddam ; dum, ut Mechanicis quadrent legibus, sentia mea exasciare (cum nequeam perpolire) contendam.

Univerſæ, ni fallor, Medicorum Scholæ (saltem longè maximæ parti) ea stat sententia, *Materiam Sudoris, & Perspirationis insensibilis* eandem esse ; nec aliter quàm secundum magis & minùs, ut dicitur, duas has Evacuationes discrepare. Quâ suppositione nixi maximam curationis, in plerisque morbis, spem in sudorificis locant (idque in omni ferè eorum, præsertim Februm, tempore) non *Helmontius* solum cum suis affectis, sed & magna pars eorum quâ

illius placita cætera improbant. Quam enim Hi Vomitoria, Eccoprotica, Purgantia, imò sanguinis missionem (cui dicam vehementer scribunt Helmontiani) Vesicatoria, &c. in usum vocent; eo tamen consilio id faciunt, ut vel primæ viæ mudentur, vel pars materiæ peccantis præscindatur; quò sic reliqua Istorum actioni fœlicius obsecundet. Quid de hujusmodi praxi sentiam, alienum foret à præsentis disquisitione in medium adducere.

Mihi quidem, ut liberè dicam, videtur, Istarum duarum evacuationum materiam permultum ab invicem distare; ut proinde quantunvis magnum in aliquibus morbis (saltem nonnullis eorum temporibus) Sudoris proliciendi usum, imò necessitatem, ubi debitæ suadent indicationes, agnoscam; non tamen eâ ratione, ut arbitrer ab eodem fonte utramque immediatè, saltem maximâ ex parte, profluere.

Ut ergo sensa mea proferam; Perpendi meretur, *Primo* Materiam, per poros, ex Naturæ designatione, eliminandam, in duplici esse genere; Nempe, vel, primo, *Serum Sanguinis* superfluum, unâ cum aliis quibuscvis in massâ substantiis,

stantiis, quæ ad Arteriarum extremitates inter circulandum delatæ, aptitudinem, figurarum & molium ratione, per Cola, in superficie ubique hiantia, secedendi natæ sunt : quo fiat ut, partim lativi motus massæ à Corde impressi, partim intestini quo pollent nixus, vi, calorisque intus delitescentis fotu, dirigente & impellente Nerveo (juxta Hypothesin olim à me, *Tractatu de secretionem Animalis*, traditam) Fermento, ubi commodam invenerint ad secedendum viam, extrorsum prorumpant ; vel, secundo, *Succi ipsius nutritii* particulas, quæ, postquam partibus singulis appositæ & assimilatæ fuerunt, tandem præjugi novarum appulsu, molium suarum imminutionem, atque figurarum mutationem passæ, inveterascunt, suamque cum reliquis cohæsionem amittunt : quo fieri non potest quin prorsum truantur ; novis, & magis jam congruis, hospitibus locum cessuræ. In hunc censum adducere liceret *Succi nutritii Superfluitates*, quæ supra debitam mensuram congestæ, necessario, ne molestiam Naturæ hâc de causâ crearent, foras extrudendæ veniunt. Sed quoniam tales non ex Naturæ designatione congerendæ sunt,

sunt, quæ omnia vectigalia singulis partibus impendenda justo dimenso distribui vellet; hæcque accumulatio pravis & degeneribus, saltem incautis, nostris appetitibus debeatur, distinctam proinde iis classem haud assignavero; eoque minùs, quoniam eandem cum effætis viam foras capeffunt, ejusdemque primitùs sunt profapiæ.

Dua hæc liquorum excernendorum genera plurimùm invicem discrepare fatis obvium est. Quippe *Prius* ex multiplici particularum, tam crudarum quàm coctarum, farragine conflatur; nempe tam ex recentibus, chyli supplementis delibatarum, quàm verè sanguinearum, idque juxta omnes sanguinis gradus, Recentis, Perfecti, Inveterascentis: Quibus quoque nonnullæ proculdubio associantur Nutritiæ, ab ipsis solidarum partium (quas omnes esse *Vascula* conjicio) intus reconditarum aperituris, in vasa sanguifera hiantibus, deciduæ; quippe quæ non aliò, ubi secesserint, exterminari valent. Quæ *Posterioris* sunt generis, quamvis non simpliciter inter se homogeneæ sint, particulæ, ex talibus tamen conflantur, quæ minùs heterogeneæ sunt istis, quæ ad sanguineam

neam massam propriè spectant, nec dum secretionem Cerebralem pro nutritione munere subierunt ; verùm & molliores Illis, & minutiores sunt ; utpote quoniam longâ (licet non adeò forti) & inter secernendum, & in canalibus suis, præ attritione mutuâ, atque novarum appulsu, actione detriti iis sunt anguli ; quo fit, ut ad egressum pronæ stent. Insuper, *Ille* citatissimo sanguinis motu invicem confunduntur ; *Hæ* lentissimè serpere necesse habent ; undè regularem magis inter se actionem & reactionem fortiuntur, ad debitam aptitudinem, non minùs ad secessum, quàm ad ipsam Nutritionem, induendam.

Secundo, perpendi poterit, quòd sicut duo hæc Substantiarum genera, tantoperè discrepantia, excernenda concipiam, sic pariter duplicem hoc præstandi modum assignari debere censeam ; ad confusionem quæ secùs subsecutura videtur præcavendam : *Unum* Secretionis medio ; peculiari scil. quorundam ex gremio innumerarum aliarum, diversæ invicem figuræ & molis, delectu ; *Alterum*, quo nudâ, ex hiantibus privatæ cujusque partis poris, Extrusione negotium peragitur.

Priorem

Priorem quod attinet modum; plusquam verisimile videtur, Naturam, ubi Electivam ex massâ tantoperè difformi, tamque celeriter agitâtâ, designat secretionem, peculiari organorum, in quibus hæc peragenda est, fabricâ eam moliri. Quippe cum tam insigniter inter se constituentes massæ particulæ, ut dictum est, discrepent, quin tam citato motu indefinenter confundantur; quantumcunque ad secedendum aptitudinem in iis concipiamus, prorsus tamen impossibile videtur ut regulariter sese, suo opte genio, extricare valeant particulæ ad secedendum destinatæ, nisi idonea adsit partis, ad quam hoc præstandi competit munus, fabrica, quæ determinatos (præter alia requisita) exigit poros; quorum manuactione aliquæ, Mechanismi lege aptè dispositæ, abscedant, reliquis in venas intus, Circulationis ductu, prorsum latis. Organa hæc *Glandularum* nomine vocamus; Quas nullibi ferè non, ubicunque nempè peragenda est Secretio, præsertim verò numerosissimas in Cute (ut ex his unicè quasi conflari videatur) locatas Naturæ designatione comperimus.

Posterior-

Posteriorem quod spectat ; ubi nempe materia quævis solummodò extrudenda venit. Existimo nullâ tali opus esse fabricâ ; sed simplicem pororum partis in extremis aperturam sufficere ad reddendam rationem hujus evacuationis.

Tertio, Perpendi insuper debent *Nutritionis* peragendæ ratio & modus. Sed quoniam hæc pridem (in *Tract. de Febr. Intermitt.*) explicuerim, supervacaneum, imo & ineptum, habeas de eâdem rō multa verba nunc facere. Verùm, quandoquidem ab Hujus speculatione Problematis istius solutio potissimum pendere mihi videtur, veniam dabis, Cl. Vir, si paucula indè circa Nutritionis conditiones, & modum, sicco pede delibem.

Idcirco ad Nutritionem peragendam requiritur,

Primò, ut tali donetur pars nutrienda structurâ, quò facilè admittatur materia nutricia apponenda, imò & sat facilè inveterascens exterminetur. Singulæ enim corporis nostri partes, quæ sub sensu cadunt, ex magno particularum numero conflantur ; quarum tam quæ in intimis recessibus latent, quàm quæ in superficie habentur, licet totius continuitatem servant, præ perenni tamen agitatione

tationē (quippe fas sit, cum Illustriſſimo Doct. *Boyleo*, credere nullam in Univerſo Abſolutam quietem dari) vel ad avolandum, vel ad contiguas deferendum, aptæ natæ ſunt: quo fieri debet, ut jūgiter novarum appoſitione, juxta leges Naturæ platiſcas, reſarciantur, ut proinde viæ neceſſariò ubique cudendæ ſint pro harum admiſſione; juxta ac, ubi penſum ſuum abſolverint, extruſione; Hinc particularum extrapoſitio, quamvis in Lapidibus, aliifve forſan Solidioris texturæ corporibus, poſſit, in Animalibus tamen, imò & Vegetabilibus, quæ ab intrâ creſcunt & nutriuntur, neuti-quam concedi debet.

Secundò, Ut pars nutrienda Termini-
netur; idque vel propriâ compactâ ſu-
perficie, ſi ab aliis diſtinctâ jaceat, quod
de Cute notari debet, vel circumpoſita-
rum undique limitibus & preſſurâ.

Tertiò, Ut Rectitudo, qualis qualis,
iſtorum meatuum obſervetur, quâ ad ap-
pellentes particulas nutritias ad diſtan-
tiam à Naturâ præſtitutam dirigendas;
quâ ad effœtarum & ſuperfluarum exclu-
ſionem permittendam.

Quarto, Ut indefinenter, quanquàm
non eodem ſemper gradu, fiat protrufio:

Secus

Secùs enim obvium est nec ullas recedere, nec novas appellere posse; cùm alterutrum opus Motum, eumque compressivum à tergo, necessariò exigat; sine quo nulla habebitur Nutritio.

Quintò, Ut Lenta sit hæc protrusio: secus, vix concipi potest appellentem materiam promptè in designatos loculos illius appulsu indigentes sese insinuare valere; verùm necesse est prætervehi, si apertos usque canales repererit.

Plura Requisita adducere supersedeo, quoniam hæc proposito negotio mihi videntur sufficere.

His Præmissis, Censeo prius substantiarum præmemoratarum, per cutem excerni solitarum, genus esse materiam *Sudoris*, posterius *Insensibilis Perspirationis*; *Illud* Glandularum, quatenus Machinarum, medio, instantaneò ex Sanguine, ad hoc opus prædisposito, fecerni; *Hoc* ex ipsis fibrarum, non solum cæterarum (siquæ hîc sint ab iis quæ glandulas constituunt, distinctæ) apud cutim terminatarum, sed vel ipsas glandulas constituentium, porrò & ex istis partium cuti subjacentium, modò meatus extrorsum tendentes fortiantur, porris; imò vel ex ipsis Arteriarum & venarum

narum fibris (sed non quatenus vasorum fanguiferorum, aut quatenus ex fibris propriis conflatarum, quæ nutritiam materiam, eodem quo cæteræ partes ritu, continent; atque hinc etiam harum fibras suum liquorem sic pariter effundere concludo) nudâ protrusione, tam particularum à tergo urgentium ministerio, quàm tonicâ totius systematis nervosi, vel saltem fibrarum ipsum immediate includentium, contractione exterminari.

Huic insuper censui ascribo & deciduas solidarum partium particulas, quæ, ubi (quod necessariò fit) inveterascere contigerit, continuitatemque cum reliquis amittere, si non à sanguine abripiantur, hâc iter foras capeffunt: Sed de his aliquantò fusiùs infra differetur.

Hæc tamen non ita dicta velim, quasi opinarer *Omnem* omnino, quæ sic ex glandulis prodit, substantiam, sudoremque constituit, secretionis ministerio ex sanguine unicè profluere; ut nec quæ *Insensibilem Perspirationem* conflatur *Totam* esse *Succum Nutritium*. Etenim in utroque casu, dum pori hiant, necesse est ut quicquid ad eos appellit, modò aptitudinem supramemoratam sortiatur, foras

foras ejiciatur : Nempe dum sudamus necessario aliquid simul ex fibris prodire debet (sed forsan non statim ab initio sudationis, quoniam tunc temporis præ acrimoniâ feri effluere incipientis, harum orificia aliquantisper corrugari concipiuntur, quæ tamen corrugatio, persistente irrigatione, mox remittit) pariter ac, dum stragulis cooperti, tempore *Majoris* Perspirationis, jacemus, credendum est aliquid ex radicibus Vasorum secretiorum in glandulis, hinc aliquantò magis solito laxatis, eodem tempore fcerni, adeoque ad quantitatem perspirantis materiæ aliquantulum conducere. (imò forsan *maximam* partem verè perspirabilis materiæ ex ipsis harum glandularum aperturis, licèt non Secretionis medio, at modo infra dicendo, immediatè effluere concessero.) Sed quandoquidem duo hæc evacuationum genera duplici usui inferviant; atque materia, quam alterutrum præbere censeo, duabus, ἐπὶ τὸ πλὺν, diversi generis substantiis (quantum saltem mihi videtur) constet, denominationem harum à potiori parte, & ab usibus quibus impenduntur, desumendam arbitror. Verùm de hâc quoque re posthâc plura.

Duarum harum Evacuationum materiam distinctam esse, duplici argumento evinci posse autumo ; nempe tum à contrariis earum effectibus, tum à consideratione modi quo nutritionem peragere censuerim.

Prius ab *Experientiâ* desumitur. At ut de me loquar, non eâ polleo fiduciâ, ut meam attulero ; sed volo sagacissimi *Sanctorii*, idque universali, ut puto, Doctorum Virorum veniâ ; Utpote qui omnium quotque post eum scripserunt, calculis, accuratissimè magnos & *Optimos* Insensibilis Perspirationis *Effectus* observavit ; quin, pari experientiâ *Noxas* Sudoris indigitavit. Ille Triginta annorum experientiâ, uti asserit, passim in Aphorismis suis Aureis discrimen inter Sudorem & hanc Perspirationem assignat ; atque plerunque noxium esse Sudorem, Perspirationem verò suam nunquam non (ferè, nisi nimia fuerit) utilem pronunciat. Quâ de re consulas & conferas, si libet, præ aliis Sectionis Primæ Aphor. 12, 13, 14, 21, 23, 24, 58, 62, 110 ; ut & Sectionis Quintæ Aphor. 2, 3, 36. Ego quidem, quamvis nullius Authoritate in rebus speculativis niti soleam, in iis tamen quæ ad Observationem,

servationem, & historicam factorum narrationem, spectant, in eâ sum sententiâ, parum candidi, & sibi fidem adhibendam expectantis, viri esse assensum denegare, ubi talem nactus fuerit Assertorem, quem & veracem, & in observationibus faciendis limati judicii esse reputet: Qualem quidem fuisse *Sanctorium* persuasissimum habeo.

Sed audias forsan quosdam hanc *Sanctorii* auctoritatem renuentes, suamque ex adverso proferentes; nempe multos se Sudorum medio à gravibus morbis liberatos vidisse; aliosque sudoribus nocturnis, saltem matutinis, dietim diffluentes, sat integrâ valetudine nihilominus utentes.

Cujus objectiones priori parti reponere liceat; hoc adversus assertionem *Sanctorianam*, de differentibus harum evacuationum effectibus, neutiquam militare, quæ respicit statum Sanorum, non Morbis detentorum. Imò, Ille in aliquot Aphorismis non obscure indigitat, quòd, ubi Perspiratio Insensibilis impedita, indeque orta adiathefis, fuerit, *Sensibilis* aliqua evacuatio (inter quas velle eum intelligi *Sudorem*, non minus quàm cæteras, par est credere)

succenturiari debeat, ad noxam à reteritâ illâ supervenire solitam averruncandam ; fecus, morbum si nondum invaserit, præ foribus esse. Hoc satis clarè in Aph. 110. Sectionis Primæ constat ; sed magis explicitè in Aph. 43. ejusdem Sectionis.

Posteriorem objectionis partem quod attinet ; Quilibet, ni fallor, observare poterit, hos, qui se Sudoribus Nocturnis vel Matutinis assuefaciunt, minùs firmo esse corpore præditos, nec ad laborem tolerandum aptos (cui sanè nec sese dedere solent) verùm frigoris per poros admissioni valdè proclives esse, quanquàm, cùm lautioris sint conditionis Homines (quod ut plurimum observari potest) regulari, cæterà, vivendi ratione se sospites præstent, quin ab injuriis aeris magnâ curâ muniant : Verùm observare est *μὴ ἀσπὲς*, laboribus magnis deditos, perrarò sudores pati, nisi quos Labor & violenti artuum Motus excitant ; quos quidem haud nocivos esse communis experientia testatur (modò mediocris aliqua post eos adhibeatur cautela) idque hâc de causâ ; quod, nimirum, labore, & musculorum tensione, quæ sudores hos prodire faciunt, plurimum

mum firmetur universi corporis tonus (id quod ad sudores nocturnos neuti- quam aptari potest) undè & externis injuriis haud usque adeò obnoxium eva- dit, & coctiones ubique magis inten- duntur, crudaque alimonia, à quâ uber- rima morborum seges, sic præcavetur.

Posterius argumentum, à *Nutritionis* ratione & modo, rem (mihi saltem) ma- gis verisimilem reddit; Materiam, scil, utriusque evacuationis plurimum invi- cem discrepare.

Nutricatus materiam longè maximus Medicorum numerus à *Sanguine* imme- diatè deducunt, licèt non omnes inter se circa Modum consentiant; Ego, uti nosti, à *Succo per Nervos*, eorumque pro- pagines, *Fibras*, deportato.

Qui à *Sanguine* haberi volunt, ex præterfluente inter circulandum delibari (sive hoc merâ & simplici secretionē, sive addito Nervoso fermento, ut Cl. *Willisus*) censent, inque partium istis suppetiis indigentium recessus detrudi. Quod quidem si admittatur, obvium est hæc sic delibatas particulas extra san- guinei rivi gurgitem jam emerxisse, nec ulteriorem, partibus jam appositis, cum eo commercium habere, nisi ubi, (post-

quam nempe pensum suum absolyerint) ab eodem resorptæ fuerint : quod tamen de paucis tantummodò dici potest ; cum pars earum maxima in halitus versa, faciliùs per poros (versus quos noviter appellentium à tergo protrusione prorsum devehì obviùm est) emensis meatuum, ab omnibus decantatorum, per universum partium habitum spatiiis, immediatiùs excludi, quàm sic resumì possint. Unde Insensibilis Perspirationis rationem sat evidenter colligi posse censuerim.

Sin meam mihi largiri volueris, Doctissime Vir, opinionem, faciliùs adhuc rem transigi posse videtur. Et quidem ut ea, de quibus olim disserui, paululùm recolligam : Nosti, me Nervorum radicibus, per Corticalem regionem disseminatis, Nutritii succi, ad Cerebrum noviter admissi, proventum suscipiendi primarium munus assignare ; Hinc in ipsum meditullium deportandi ; Hos deinceps indè ulteriùs productos, & in multiplices usque & usque tractus ramificatos, istius motui ad partes quibus destinatur favere, imò & manuductionem præbere, donec in fibras singulis in partibus facessentes (quas esse tubulatas

Oecono-

Oeconomix animalis omnino suadet ratio) usque quaque distribuuntur, favente positionis earum, quantum patitur singulorum membrorum usus, rectitudine; Fibras has eundo, juxta proportionem partium nutriendarum, regulariter quadantenus ampliari, tandemque ad extimas singularum superficies terminari, ubi quamvis aliquatenus coarctari, ad detinendum paulisper suum succum, necesse habeant, non tamen in totum occludi patitur protrusionis, quæ nunquam non à tergo habetur, ratio; Has omnes fibras (licet quasdam magis, alias minus, utpote cartilaginum, ossium, &c. cum musculosis collatas) extensiles esse, cujus extensilitatis beneficio ad certam metam augeri & nutriri datur; Isthoc admittendi, imò & distribuendi in majores (utpotè ampliatos, ut modò dixi) eorum truncos, hujusce succi pensum inter dormiendum potissimum celebrari, utpotè quoniam singula tam nervi, quam omnium partium fibræ, tunc temporis laxentur, cum inter vigilandum tensa evadant; Motum istius liquoris perennem esse propter motum Cordis, quod ad Nervorum radices Sanguinem, ex quo delibandus est succus

cus Nerveus, jugiter protrudit; Ubi-
que tam in totis fibrarum tractibus (ex
quibus singularum partium habitum, eti-
am ipsarum Venarum & Arteriarum, u-
nicè conflare autumo) cavernulas, præ
particularum inveterascentium hîc illic
avolatione, adesse, in quas congruæ ex
hoc succo, ad resarciendos partium de-
fectus, secedant; quæ ubi se debitè ap-
plicuerint, in deperditarum similem sub-
stantiam concedant.

In hoc totum Nutritionis negotium
consistere, atque facili, & satis rationi
obviâ, hâc *Naturæ arte* præstari conjicio.

Ut ergò hac ad præsentem indaginem
accommodem; necesse est sat multum
Nutritii hujus succi ex alimentis, quæ
interdiù quotidie ingerimus, in partium
nutriendarum sinubus, laxatis inter dor-
miendum Cerebro & corporis habitu,
congerendum fore. Novitius hic Suc-
cus primâ quidem nocte (forfan nec plu-
ribus) ad extremos fibrarum tractus vix
serpere potest, quoniam & motus ejus
lenior est, & omnes succo (moderatè
saltem) pleni sunt concipiendi, eò quòd
à qualiquali fibrarum tensitate (quam
undè nisi ab incluso in singulis liquore
provenire posse nullatenùs capio) mo-
tum

tum omnem animale, imò & fenfationem, ubi impulsus advenerit, pendere cenfeo ; sed istum, qui prius illuc ad-
 vectus fuerat, à tergo premit, propiùs-
 que ad vasorum suorum extremitates
 adigit. Ubi verò à somno primùm sol-
 vimur, præ redeunte, illo instanti, par-
 tium tensitate, ista hujus succi portio
 quæ juxta fibrarum confinia jacet, de-
 super compressa nequit non (juvante
 systalticâ, quam dixi, singularum fibra-
 rum superiùs contractione) conniventia
 eorum orificia distendere, quò via pate-
 at egressuræ. Cumque congestio in om-
 nibus copiosa præ indefinente admissio-
 ne antè facta fuerit, hinc sat diu durat
 protrusio hæc ; quandoquidem magis
 jam, quàm antea, concitatus sit motus
 (quanquam omnino sat lenis) ut non
 mirum sit *Majorem* (quam vocat *San-
 ctorius*) *Perspirationem* à Somno, juxta
 illum, per horæ dimidium, vel forsan
 usque ad horam, perdurare.

Et hætenùs quidem intra lectum
 compositis magis placidè procedit hæc
 Perspiratio. Ubi verò lectum descri-
 mus, statim copiosius, profluere debet ;
 quoniam dum corpus erigimus, muscu-
 losque ad munia propria, & alternantes
 contra-

contractiones ordinamus, arctius adhuc compingi necesse habent cunctæ fibræ : Adeò ut quæ, à primâ evigilatione, istius succi superfluitates versus earum terminationes propulsæ, altius aliquantò reconditæ fuerunt, hinc protinus, imò & validius solito, exterminentur ; eademque actione universæ earum à cerebro usque series & tanto magis contrahuntur, & contenta sua ulterius protrudendo tensiora reddunt vasa hæc : quo fit ut maximè hinc vegetos primo mane non nos solùm experiamur, sed & persentiamus cuncta præterea animalia hoc tempore ad destinata munia obeunda promptiora esse. Contractiones has, indeque ortas expulsiones, vegetiores per aliquot forsan horæ minuta persistere autumo ; donec nempe tota quæ molesta est, & negotium fibris continentibus facessit, quantitas extrusa fuerit ; quod quidem brevì fieri conjicio, quoniam hac tempestate singuli muscoli atque fibræ tensitatem adeptæ sunt quâ antea vacabant, quo fit ut tot unà conspirantibus celeriter produci debeat effectus. Durante hâc extrusione (ut speculationem ad praxin attinentem obiter attexam) haud consultum fore censeo

seo Manus in frigidam immittere ; quippe quòd hinc præpeditur recrementorum exclusio, quibus sic præpropere cohibitis metuendum sit ne confusio succo restitanti inducatur. Hâc verò debite peractâ non solum innoxium, sed & valde salubre arbitror manibus hâc lavandis operam impendere ; quandoquidem expulsis priori contractione superfluitatibus partium hinc tonus roboratur. Quin ipsa hæc actio non solum fibras ad manus spectantes afficit, sed universas forsan, quaquâ jacent, præ citissimâ ab omni corporis superficie parte ad ipsum Cerebrum motus transmissione, indeque ad cunctos nervorum fibrarumque tractus.

Verùm peractâ hac Perspiratione, lentius procedit toto die ; quoniam & parrior jam copia restat extrudenda ; & totis fibrarum omnium tractibus contractioribus evadentibus, parum omnino, nisi quæ iis actuandis proportionem gerit, admittitur.

Verùm quandoquidem gravis oriri forsan possit quæstio de distincto harum duarum materialium, tantoperè, ut volo, discrepantium, foràs prodeuntium tramite ; cùm nempe suprâ innuerim me
utramque

utramque per eosdem glandularum cutanearum poros exterminari, atque asseruerim me arbitrari ad *Sudoris materiam* Secretionem, eamque ex Sanguine, requiri; ad *Perspirabilem* verò nostram nedum immediate Secretionem deberi, sed nec eandem Mineram, quoad maximam ejus partem, idque vix nisi accidentaliter, concurrere; par est ut nodum hunc solvere satagam, atque explanare (breviter) quomodo una eademque via utrique, absque confusione, sufficiat.

Idcirco perpendo *Glandulas* dupliciter considerari debere; scilicet, *vel* tanquam integrales corporis partes, ex minutioribus aliis ad privatam ejus constitutionem attinentibus affabrè constructas; *vel* tanquam organa secretorio muneri appropriata. Posteriori sub consideratione commodissimè ad Secretionem ex sanguine moliendam aptatæ videntur; cum ex Membranis, vasis Sanguiferis, Nervo, & Ductu secretorio consistant: Priori verò, ex Fibris in privatum sui, h. e. singularum ex his partium, usum, Nutritionem scilicet, conflari observentur.

Fibræ

Fibræ hæ (quibus nullæ omnino partes, ne ipsæ quidem Arteriæ & Venæ, destituuntur; imò Omnes nil nisi fibræ sunt, siquid ego capio) cùm ad extremos limites pervenerint, necessario vel in cavernulas, vel in ipsam corporis superficiem desinere debent; atque in utroque casu aperturas ad superfluum suum succum dimittendum fortiri debent. Quoniam verò præ Ambientis frequenti inclementiâ non adeò commodum videtur teneriores ex iis in ipsâ superficie terminari; fas mihi idcirco sit augurari, Naturam lege cavisse longè maximam earum partem paululùm inflectendas fore, quò in interiores glandularum cavitates contenta sua deponant, adeoque adversus aeris injurias in loco tepente muniantur. Et quidem arbitror hanc earum inflexionem necessario requiri ad ipsam glandulæ fabricam concinnandam, quam ex contortis & variè inflexis fibris conflari omnes, ni fallor, consentiunt.

Utrumque hunc liquorem per eosdem ductus (externos volo) non video quid vetet excerni, licet non eodem semper tempore, imò perrarò, non nisi interjectâ intercapedine: Quippe hoc non infrequenter in variis aliis partibus excretoriis

riis cernitur : Sic per os non solum ingerimus alimenta, sed varias pro Naturæ dictamine substantias excernimus : Urinam & Semen per eundem canalem foras excernimus, ut alias taceam instantias. Quibus sic habentibus (ut de modo, quo præfati liquores seorsim per eosdem ductus excludantur, harioler,)

Videtur, primò, Quantum ad *Perspirationem Insensibilem* ; quòd, Quando instinctus ad contractionem, qui à Cerebro profluit, in evigilationis articulo incipit, necesse sit, ut extrudatur quæ propius ab extremis fibrarum orificiis stat materia (laxatis nocturnâ quiete Istarum, hinc impendiò plus admittentium quàm interdiù, quando nempe tensæ sunt, tam extremitatibus, quàm totis tractibus) eademque operâ reliqua, quæ à tergo succedit, protrudatur ; donec sufficienter depleta fuerint hæc vascula, quod intra horæ spatium forsan peragatur. Eodem tempore concipiatur (absque solœcismo, ut opinor ; quippe nec quid incongrui in suppositione video ; nec ultra Mechanicam possibilitatem, imò probabilitatem, quicquam audere volo) secretionem cuticularem paulisper, ut plurimum, feriari ; quoniam, partim aliò

aliò divertitur Succus Nerveus (quem olim ad secretorium munus obeundum necessarium supposui) scilicet ad Perspirationem nostram moliendam, partim Sanguis ipse ab orgasmo, quem ad sudorem concitandum inducere debet, magis quadantenùs immunis hâc tempestate fit, utpote ab hujusce materiæ fermentativâ in eum incursione & actione (quippe in cujus massam, si non foras eliminaretur, certò admitteretur) liber.

Secundo verò, Quod ad *Sudorem*; concipiendum mihi videtur, rem profundius transigi; scilicet apud Radices vasorum istorum secretiorum, quæ immediatè liquorem suum ex Sanguine (sive Colaturæ, sive Fermenti nostri, imò ut mihi videtur utriusque medio) segregant. Quippe commotus ultra modum Sanguis (undecunque hoc deveniat) majori impetu in ductuum secretiorum tenerrimorum, quos indefinenter alluit, intimos porulos arietat; eosque hâc actione quadantenùs dilatât: quo fieri non potest quin, persistente, & à tergo urgente, motu sphymico, pars ferosior in eos se insinuet, atque hinc patentior rem usque sibi viam faciat; donec tandem extra eorum pomœria Sudoris, quem

quem vocamus, specie se recipiat. Interea verò, cum liquor hic acrioris sit (quod nemo non fatebitur) quam succus, quem dixi, nutritius genii, vix fieri potest quin vasculorum huic deportando destinatorum, hinc loci terminatorum, extremitates (quæ suo liquori proportionatam fortiri debent habitudinem) quodammodò vellicet, atque inde corrugationem subire faciat; quò fieri non potest, quin Succus quem deportant ab erumpendo aliquandiù cohibeatur; unde nimia in iis congestio, pro tempore saltem, habebitur. Quam ejus retentionem (quippe quòd, propter impulsu à Cerebro, aliqualis ejus extrusio, licet nunc copiosior, nunc parcior, idque multis gradibus, necessariò haberi debet) si cum feri sanguinei inter sudandum impensis, sanguinisque ad sudationem subeundam allegatâ exagitatione, conferas, impendiò plus noxæ à sudatione (non criticâ) quàm emolumenti deprehendes.

Siqui objecerint fibras has, quas in glandulas sic terminari supposui, impensè exiles esse, nec proinde tantæ, quantum vult Sanctorius, evacuationi pares; meminerint eas esse etiam numerosissimas;

mas ; quin magnam Perspirabilis materiæ partem ex pulmonibus inter expirandum prodire.

Ex dictis notabile, ut mihi videtur, elucet inter duas has evacuationum species, Sudorem scil. & Insensibilem Perspirationem, discrimen, tam quoad Materiam, quàm Modum : Undè & colligere licebit, valdè diverſos esse debere earum effectus, tam ad conservandam Valetudinem, quàm curandos Morbos.

Sed quoniam Hypothesin hanc novam, ni fallor, in medium profero ; circa quam tamen nonnulla non satis dilucidè in superioribus explicata forſan dices ; dabis veniam, Ornatissime Vir, si, quid mihi in mentem ulterius super hanc speculatione venerit, succinctè proponem.

Idcirco, primò, Materiæ Perspirabilis, fontes & genium aliquantò plenius quàm suprà factum est, expendam ; dein Emolumenta à debito Perspirationis progressu, quin noxas ab importuno Sudoris profluvio, sicco pede percurrere fatagam.

Censeo itaque Materiam hanc ex triplici fonte immediatè profluere, Succo Nutritio, Sanguine, & Partibus solidis. Immediatè dico ; ut Chylum ab hoc

censu excludam : Cui quamvis cuncta sua (saltem primaria) vectigalia debeant omnes, tam liquores, quam solidæ partes ; nullatenus tamen per propria vasa in corporis habitum tendit, sed in Sanguinis alveum universus qui Glandulas pervadit intestinales, concedit : quia denominationem, unâ cum specificâ naturâ, in sanguinem admissus amittit ; Utpotè quoniam, præ intimâ, quam lege admissionis, momento quasi, subit, commixtione in ejus prosapiam, non solum nomine tenus, sed facili transmutatione, brevi morâ faceffit.

Eâdem ferè ratione & Lympham ab isthâc supputatione arceo quamvis in habitu partium secernatur, quoniam per propria vasa, vel in Sanguinem (ut de Chylo dixi) rectâ deportatur, vel intus in certas cavitates deponitur : unde neutiquam pro immediatâ perspirationis materiâ haberi debet, nisi forsan præ vasculorum suorum laxitate aliquid, præter œconomix legem, exudaverit ; quod quidem usitatò fieri vix censuerim : Argumentum verò nostrum de solennibus Naturæ operationibus statuit.

Ut ergò in trinum hunc inquiram fontem : Quanquam molem hujus Perspirationis

spirationis longè maximam ex Succo Nutritio constare suprà suggesserim me opinari ; quandoquidem tamen Sanguinem, ipsasque Partes Solidas etiam calculum suum ei aliquatenus conferre agnoverim, liceat isthæc paululum excutere, ut quid hujus oneris valeant, quid ferre recusent, innotescat.

Primò, *Sanguinem* (ut ab hoc ordiar) quod attinet : Hunc quasdam ex gremio suo aporrhæas (præter Materiam in Glandulis peculiari Naturæ arte secretam, quam esse Sudoris astruxi) per cutim dimittere, perspirabilis substantiæ partem conflantes, superius concessi. Quippe cum Arteriæ & Venæ ad universam corporis superficiem, non solum ac ad interiora, propagentur ; quin, in tenerrimis Arteriarum ubivis extremis (nisi Unicum, quod quibusdam arridet, has cum venis esse vas, hîc loci retroflexum, dixeris) cum meatus pateant, haud inficiandum est aliquid vaporis specie ex perluciente & multum agitato Sanguine, utpote tum calente, tum fermentescente, & meatus istos propterea distendente, perpetim, (dum perstat circulatio & juxta ejus gradum) ex cutaneis decedere ; eoque magis quod multæ

ejus particulæ porulis istorum Vasorum
 (quod agnoscendum est) minutiores
 sint; undè quid vetat quò minus hæc
 erumpant? Hoc quidem nullis non ho-
 ris aliquantulum transigitur, at copiosi-
 us quo tempore *Major, Sanctorii, Per-
 spiratio* celebratur; magis nempe laxa-
 tis tunc temporis, à nutritiis, quas dixi,
 prodeuntibus Superfluitatibus, cutaneo-
 rum omnium vasorum, etiam secreto-
 riorum intimius reconditorum, Fibris.
 Attamen, hoc licet agnito, harum Mi-
 nutiarum major pars necesse habet cir-
 culationis viâ, cum reliquo sanguine, in
 venas procurrere, cum rectiorem illac
 & patentiorem tramitem offendant, &
 citatiori motu in illas propellantur. In-
 terea crassiores (quæ longè maximam,
 non minùs recrementorum, quàm verè
 sanguinem constituentium, portionem
 conflant) secretoriorum isthuc sitorum
 vasorum medio fecerni solere obvium
 est; quoniam, quod omnes agnoscunt,
 affabrè ad secretorium munus concin-
 nantur hæc organa, atque ductus excre-
 torios sortiuntur; exemplo cæterorum
 quæ altiùs in corpore reconduntur, pe-
 culiareque in destinatas cavitates liquo-
 res deponunt, utpote Bilem, Salivam,
 Urinam, &c.

Secundò,

Secundò, *Solide partes* (quæ verè Corpus nostrum sunt; quippe Fluidis substantiis nostris minùs propriè *Partium* appellationem competere censent Medici, utpote quæ toti non cohærent) sicut Fluidis originem debent, sic in eadem, ubi pensum suum absolverint, tandem resolutâ compage relabuntur. Hæ, si ex vasculis universim, ut maximè probabile videtur, conflentur, continuâ succi canales hosce perluentis alluvione, constituentium quarundam suarum particularum jacturam necesse habent indefinenter subire.

Reverà, sicut perpetim ab incluso intus perreptante liquore hæ nutriuntur, sic porrò inveterascentes particulas de se pariter projicere debent: Et quânam faciliore, quàm Perspirationis, via (eâque per proprios canales) istæ difflari possunt particulæ quæ ad cutim deferuntur, cum hæc ultima sit corporis meta? Si objiciatur, fibrarum illas conflantium longè plurimas recto ductu ad cutim non pertingere, sed intus terminari; Regero, has quidem in Venas vel alias cavitates hisce usibus destinatas superfluitates suas (ut infrà dicitur) deponere: Sed cum sic aliam denomi-

nationem induant istæ substantiæ, utpote nunc in liquorum quibus commiscuntur familiam transeuntes, perindè est acsi foras per transpirationem ejicerentur; cum hinc vel ulterioribus in corpore usibus inserviant, vel alio aliquo artificio exterminandæ veniant. Hoc solùm contendo, istas solidarum exuvias, quæ ad cutim pertingant, partem perspirabilis materiæ constituere, licèt forsan haud adeò magnum, cùm lentè admodum resolvantur.

Sed his licèt concessis, quoad aliquotam hujusce materiæ partem, valdè probabile mihi videtur,

Tertiò, *Succum Nutritium*, per Fibras decurrentem (quem quamvis origine Nerveum esse conatus sim evincere, res tamen ad idem recidit, quocunque tandem artificio, vel ex quâcunque libuerit materiâ, Nutritio peragi concipiatur) longè maximam hujusce materiæ Perspirabilis partem suppeditare.

Hoc duplici Argumento firmatum eo.

Primum à Perspirationis *Copia* colligo: Quam quidem tantam esse asserit Sanctorius ut reliquas omnes sensibiles evacuationes duplò, ferè, superet; atque Experimento, quod nemo hactenus convellere,

vellere, quantum mihi innotescit, aggressus est, evicit. Nempe Hominem *Statera* suæ manè, antequàm pastus fuerit, certâ horâ imponit, pondusque notat : Porro, Cibum & Potum omnem, toto illo die assumendos, ponderat : Cunctarum insuper Evacuationum Sensibilium materiam, toto indè die & nocte exclusam, asservat : Mane demum sequenti eâdem horâ Eundem, quin & Excrementa, etiam asservata, denuò ponderat ; Atque comperit, illo ad pridianum pondus redeunte, asservata excrementa non ultra tertiam (circiter) partem ponderis Assumptorum assurgere, saltem infra mediam subsistere. Undè sequitur, reliquium Insensibiliter perspirasse.

His ita se habentibus, ut ad Argumentum stabiliendum pedem promoveam ; verisimile mihi videtur, Cunctos quos corpus habet liquores (exceptis planè rejectaneis, qui pensum suum tandem absolverunt) eâ potissimum Naturæ designatione nobis inesse ut Nutritioni famulentur ; sive hoc fiat Nutricatus materiam præparando & ministrando, sive ejusdem recrementa & impedimenta removendo. Quamvis enim

pluribus aliis usibus, tam privatis quàm publicis, utpote refocillationi, non solum universi corporis, sed & singularum, pro earum indigentia, partium, motus quinetiam & sensus muniis, &c. manifestò inserviant; primarium tamen eorum munus hoc videtur, ut corpori alimoniam impertiant. Quippe a primis jactis Corporis fundamentis orditur Nutritionis opus, antequàm ullæ omnino aliæ obiri possunt functiones: Deinde hujus medio Organa singula suum induunt schematismum: Hoc designato, nisi proportionatâ mensurâ suppeditetur alibilis humor, undè ad debitam molem corpus accrescat, nullas obiri posse functiones, nec publicas nec privatas, constat: Cumque substantia hinc emergens continuo, præ motibus intestinis (stimulante potissimum motu Sanguinis circulatorio) necesse habeat disperdi; necesse pariter est, ut jugiter avolantium particularum impeniæ refarciantur. Hinc, quoniam primis vitæ annis Augmentatio corporis designatur, uberior nutritiæ materiæ proventus, idque per viginti, plus minus, annos, suppeditandus venit; quod hinc patet, quoniam indiès staturâ augemur ad hos (præter propter) annos, quan-

quantumvis majorem hoc vitæ tempore, vel saltem parem ulli prætereà ætati, evacuationem per poros ordinariò subimus; postea, adusque vitæ finem, novarum particularum in absumptarum locum, quod indies fit, sufficiendarum appulsu renovamur. Atque ad hunc finem Appetitus nobis inditur, qui, inter alia munia, ad alimenta assumenda dietim nos sollicitat. De cujus Naturâ, Universali regimine, Effectibus, & Influentiâ in universam nostram œconomiam, nosti quàm pulchra Philosophemata amicissimus noster *Morleius* meditatus sit; quæ ne mundo invideat vir *philos.* doctus, tuum est, juxta mecum, impetrare.

Hoc nutritii muneris, cum Universi corporis ut præstetur, idque indefinenter, multum intersit, ad remotissimas ejus regiones non minus spectat, quàm ad propiores à foco dispensationis: Quamvis enim in his primò peragatur Nutritio, ad Illas tamen istarum manuductione necesse habet propagari. Ex quo proinde sequitur multarum laxiorum particularum, quæ juxta confinia corporis hærent, extrusio; eaque pro gradu motus, quo liquor nutritius deorsum

orsum propellitur. Atque sicut in hoc consistit Perspirationis nostræ Ratio, sic porro & Copiosæ necessitas indè elucet; quippe quòd cùm non aliâ viâ quàm per poros materia hæc superflua naturaliter exterminari possit; utpote jamjam limites corporis attingens, at intereà uberimè nutriamur, par est ut impensæ assumptis proportionem servant. Agnosco poros nonnunquam usque adeò occludi, ut Perspirabilis materia intus de-vehi necesse habeat, unde supervenit Diarrhæa, aliæve colliquativæ evacuationes. Sed hoc statum Corporis Morbosum denotat, in Sanis verò neutiquam evenit.

Secundum argumentum à Perspirationis *Utilitate*, quin *Incommodis* à cohibitâ, deduco.

Utilitas in sanitatis hinc conservatione, ejusdemque labascentis, siquando hoc contigerit, ab eâdem denuò promotâ restitutione dignoscitur.

Si quæras quâ ratione constare potest, Perspirationi deberi non solum quod Sani degamus, sed in morbos delapsi ad pristinam valetudinem redeamus; cùm plures aliæ istarum reciprocarum causæ assignari forsân possint; Ut
pote

pote vel alius generis evacuationes, vel humorum seu sponte factæ, seu medicamentorum ope suscitata digestiones (quippe pauci, si omnino ulli, morbis detenti reperiendi sunt, qui Perspirationi se totos credere volunt) vel cauta victus ratio, undè hi subsequantur effectus : Respondeo, hoc, primùm, à *Sanctorii*, qui mihi hac in parte pro Oraculo est, observatione liquet : Verùm insuper, ne gratis Me ei assensum præbere arguar, isthac deductione rem probare satago.

Primò Sanitas, roburque corporis à debitâ laudabilis succi nutritii, indiès ad singulas partes adducendi, copiâ pendent ; quamvis enim aliæ considerationes ad ea stabilienda concurrant, hæc tamen palmaria, ex modò dictis, videtur.

Secundò, Hanc largam esse debere patet, quoniam corporis nostri moles ampla est, ut proindè magno proventu indigeat. Ad hunc finem,

Tertiò, Constat nos largâ quantitate tam esculenta, quàm potulenta, indiès ingerere.

Quartò, Obvium est perpetuum præ indefinentibus, quos intus patimur, motibus,

tibus, hujusce succi progressum haberi, quanquam nunc citatiorem, nunc tardio- rem. Hinc,

Quintò, Sequitur magnam ejus quantitatem indies necessariò dispersam iri : quippe nisi hoc fieret, in morbos prædetentâ hâc materiâ nos confestim lapsuros, imò suffocatos fore, nemo est qui negaverit. Ut taceam, nos non nisi lentis gradibus mole augeri. Cum verò constet

Sextò, Cæteras evacuationes exiguam (*Sanctorium* iterum appello) ad assumpta proportionem gerere, palam est Hujus potissimùm beneficio nos tanta emolumenta debere.

Sicut verò, ritè exterminato quod redundat, vel effæctum est, succi nutritii, tantum utilitatis corpori obvenit ; sic porrò, vice versâ, non minorem *Noxam* ab eodem supra modum retento invec- tam iri quis non videt ?

Verùm nonnullos audio proportionem Perspirantis materiæ, quam assignat *Sanctorius* (ut nimirum ex octo partibus assumptorum, quinque hâc evacuatione absumentur) fugillantes, tanquam nimiam, nec experientiæ nostræ respondentem.

Reverà his lubens suam largior assertionem ;

tionem ; attamen absque ullo mendacii crimine magno huic viro meritò affigendo, qui neutiquam de *Omnibus* ubicunque *regionibus* earumque incolis intelligi cupit, sed *Suis* ; in quibus nempe experimentum instituit : Ut proinde ad nostram forsàn in ultimâ suâ latitudine non attineat. Ille in *Italiâ* degebat, Regione valdè calidâ, dilatandis hinc corporis poris natâ ; Nos in multò frigidiori, quæ ex adverso nostros contrahi facit, corporaque firmiora reddit. Illius Incolæ alimentis disflari magis aptis, concoctuque facilioribus, utpote oleribus, fructibus, carnibus tenerioribus, &c. ut plurimum vescuntur ; Quin vino vel aquâ, tenuis substantiæ liquoribus, pro potu tantum utuntur ; imò & temperantiùs tam comedunt quàm bibunt ; undè totum ferè quod assumunt in laudabilem chylum, in sanguinem notis viis asportandum, convertitur. Ex nostratibus plurimi, inter alia esculenta, carnibus durioribus, utpote bovinâ, porcinâ, &c. iisque sale multum plerumque conditis, & magis hinc induratis, quin fartis multo adipe refertis (quàm perspirationi obesse notat *Sanctorius*) imò pauperiores pane gregario & caseo annoso, quæ in
fæces

fæces alvinas magnâ ex parte præco-
 ctionis defectu abire solent, victitant.
 Porrò & potum viscidiorum ex brasio con-
 fectum, quem majorem hinc lentorem
 nostris, præ Illorum, succis conciliare pro-
 babile est, haurire solent: Quarum pro-
 indè Substantiarum multò major portio
 ad exiles fibrarum cavitates, porulosque
 in eorum finibus, trajiciendos inepta
 videtur; undè fat magna earum, à Nu-
 tricatu residuarum, pars in venas præ
 respectivâ pororum constrictione necesse
 habet intrudi, per urinam aliâve eva-
 cuationum vias cum sero Sanguinis eli-
 minanda. Mihi quidem nondum, ex
 quo Notio hæc altiùs animo infedit, ex-
 perimenta ad hanc rem *Statica* adornan-
 di copia obtigit. Sed vir Clarissimus
 D.D. *Floyerus* nostras (in calce *Tr. de*
Asthmate) experimentum narrat à se fa-
 ctum in quodam Asthmatico; quo asse-
 rit se deprehendisse perspirantem mate-
 riam ad quartam solummodò assumpto-
 rum partem assurgere. Utinam in Sa-
 nis etiam observationem Vir doctissi-
 mus instituisset, maximè in His qui jux-
 ta monita *Sanctoriana* Matutinam per-
 spirationem debitè promovent, à qui-
 bus regulam ille suam construit; ut sic
 certius

certius innotesceret num in Omnibus proportio ab eo assignata observetur: Mihi quidam (Ignoscat modò Vir Celeberrimus Præceptoris placitis nimium forsan, ut fieri solet, addicto) verisimile videtur Asthmaticam adiatthesin Perspirationi non parum officere, sive materiales causas (quam quadantenus viscidam esse mihi, puto, dabitur) in Sanguine ejusve viis, sive in Nervis eorumque liquore, locaveris. Quippe in priori casu infarctus Pulmonum lentorem in Sanguine præsupponit; ubi verò primum inferciuntur, tum ægre hic per eorum vasa serpit, tum tantò magis ipse lentus redditur; unde motus totius massæ retardari debet, ex quo sequi necesse habet adiapneustia. Sin in Nervis stabuletur materia, quid aliud comminisci possumus, quàm quod Hæc, cum æquo sit inertior, protrusivo per fibrarum tractus motui (in quo Perspirationis rationem potissimum consistere arbitror) multum obsit?

Verum quantum ad Hypothesin nostram (sive stabiliendam sive infirmandam) attinet, perindè mihi videtur, utrum majori an pariori quantitate effluat hæc materia. Quippe Hæc tantummodò

modò vult, eam succi nutritii, seu effecti seu superflui, quantitatem quæ, solenni Naturæ dictamine, non affundenda est sanguini, vel in ventriculum, intestina, aliàsve aliquas interiores cavitates deponenda, hæc extrudendam venire; non verò *Secretionis* medio, quemadmodum Sudorem excludi concipimus.

Verùm, in Hypothesin nostram, de succo nutritio, Perspirationis materiam suppeditante, objicias forsan, *Sanguinem*; cum multiplici particularum ad eruptionem proclivium congerie maximâ ex parte confletur, quin tantâ in nobis copiâ scateat, ut plures gravissimi Authores ejus quantitatem ad viginti, & ultra, libras in quamplurimis hominibus assurgere computent; Porro & cum in Hunc prius, & immediatius, quàm in habitum partium deducatur alimonix recens assumptæ proventus; Quinetiam cum ea succi (propriè) nutritii pars, quæ ad cutim non pertingit, sed ex fibris intermediis arteriarum & venarum, aliarumque partium in profundo corporis latentium quæ breviori tractu terminantur, extillat, in ejus alveum verisimiliter deponatur, Immediatam Perspirationis materiam congruentius & facilius suppeditare posse.

Cui

Cui repono ; Hunc, (in usum quidem *Succi nutritii*, h. e. ut ei materiam subministret, præcipuè à prudentissimâ Naturâ institutum), intra densissimos, promuneris sui ratione, cancellos, & vasa satis circa terminationes contracta, coerceri ; idque ne notabilis illius portio priùs eliminetur, quàm designatum hoc pensum absolverit : Hoc cujusvis, credo, assensum merebitur, qui, præter compactum Arteriarum per totos suos tractus substantiæ modum, perpenderit etiam quantò faciliori decursu ex His in Venas ubivis, per patulos & debitè concinnatos canales, transfretari, quàm per devios, tenuissimorum habituum tantummodò transmissiõni aptos, porulos in cute, ullas (ferè) sui partes dimittere possit. Quod enim ad Secretoria in cutaneis glandulis vasa attinet ; Ista aliam muneris sui rationem fortiri suprà allegavi ; Nec id quod ultra Circulationis vias iam elapsum est (quod necessariò evenire debet ad nutritionem peragendam) cùm sat magnâ copiâ ad nutriendum suppeditari debeat, copiosèque proinde diffundendum est, secretionem ampliùs indiget. Verùm ex adverso quæ in istis, qui ad corporis superficiem rectà tendunt

I

dunt

dunt fibrarum canalibus (quales nostra vult Hypothesis) utcunque exilibus, sed propotionatis, habentur substantiæ, promptissimè materiam hujusce evacuationis supplere, posse videntur: idque hâc ratione, quòd sint (nisi quis aliud firmiter evicerit) *Canales*; quòd illorum rectà tendant; quòd tandem numerosissimæ sint.

Sed de His satis. Supereft, ut quid *Utilitatis* corpori Perspiratio hæc afferat saltem indigitem: Nec enim integrum super hâc re Tractatum; sed Epistolam tantùm meditor.

Idcirco, in genere, cenfeo plurimùm conferre tam ad sanitatem conservandam, quàm ad Morbos quam plurimos & avertendos, & profligandos.

Sanitatis conservatio in impedimentorum remotione, quò nempe functiones suas Natura regulariter & debite obeat, potissimùm consistit. Quippe cunctis in confesso est, Hanc (Dei Administram) omnia pondere & mensurâ, tam in corporibus nostris quàm in Universo, exquisitissimè transigere; quin, ut opera sua vel ad perfectionem, quâ licet, tendant, vel saltem facta tecta conserventur, perpetuò conari. Verùm quandoquidem

doquidem ex immensâ particularum distinctarum congerie, cunctisque ex his nequaquàm antè concatenatis, sed fluxis, & ad indefinentem avolationem pronis (licèt aliis magis, aliis minùs) corpora nostra conflantur; undè jugi novarum appulsu indigemus; hinc omni curâ adnitendum est ut tam inveterascentibus substantiis exituris facilis concedatur via, quàm superflua novitiarum, atque hinc noxia, congestio, eâdem arte præcaveatur. Inveterascentes particulas sat magno numero congeri, ex quotidiana refectionis consuetudine & copiâ obvium est colligere: At insuper complures in plerisque hominibus supra corporis alendi proportionem accumulari æque constat, saltem in iis qui lautius vivunt, præsertim si producto ultra naturæ indigentias somno indulgeant, & sedentariam vitam agant. Has ergò omnes substantias, ni excludantur, corpori graves futuras, sanitatque multùm offecturas, inque morborum mineram faceffuras, quis non videt? Hoc verò Perspirationis ope efficacissimè patratum.

Morborum complurium materiam, non solùm continentem, sed & antecedentem, hâc excludendam esse pariter agnoscendum

dum est ; si perpendamus omnem fere
feriùs ocyùs ad peripheriam tendere ; ni-
si fortè in aliquas cavitates deponatur :
quam quidem multò infra perspirabilis
proportionem residere suprà allegata
Sanctorii Observatio palam facit.

Hos omnes (Des modò veniam luxu-
rianti calamo) in duplici (in genere)
Subjecto sedem habere censeo ; *Humo-
ribus, & Partibus solidis.*

Humores, mihi, sunt magis generales,
vel particulares.

Generales (multò minus particulares)
non Veterum, quantumvis mihi non so-
lùm canitie, sed & plurimarum, quà spe-
culationum, quà observatorum celebrium
culade submissè venerandorum, volo ;
*Sanguinem, Bilem, Pituitam, Melancholi-
am* ; sed sensibus obvios, vel saltem ra-
tionali deductione sufficienter conclu-
dendos ; *Chylum, Sanguineam massam, &
Succum Nerveum.*

Particulares, ex his enati, sunt, vel
Corpori utiles, utpote *Lympha, Saliva,
Bilis, Semen, Lîquor in Cordis capsulâ*
contentus, ut & qui in *Articulorum in-
terstitiis* habetur ; forsan & alii aliis in
locis, vel

Rejecta-

Reiectanei & excludendi; *Urina*, *Feces alvinæ*, forsan & *Mucus pituitosus* tum in *Vesicâ Urinariâ*, tum in *Intestinis*, aliisvè Receptaculis, Naturæ designatione collectus, & si quos alios ad quævis Emunctoria foràs hiantia tendentes enumeraveris.

Per Partes solidas intelligo *Cuncta Corporis stamina*, quæ uno tenore à communi quodam principio propagantur: quandoquidem, cùm omnes nutriendæ sint, idque per liquorem aliquem per eorum canales depluentem, necesse videtur ut hinc ab uno fonte, quem unica suppeditare debet radix, devenire concipiamus; si Naturæ regularem procedendi modum agnoscere velimus, quæ in Plantis, quibus hæc in parte assimilandi sumus, ita operationum suarum progressum *καὶ τέλος* absolvit.

In his omnibus Morborum mineram delitescere, quorundam in his, aliorum in aliis, ex multiplici affectorum querelâ obvium est.

Sed objicies, Hos Omnes morbos Perspirationis ministerio, nequaquam dissipandos fore: id quod ex eorum enumeratione luculenter constat.

Agnosco quidem. Sed quandoquidem vitiata Perspirationi longè maxima eorum pars, etiam qui reconditissimum habent focum, natales suos primitus debent; retentâ nimirum atque hinc intus regeſtâ, minerâ morbificâ, quæ secus, si Hæc regulari processisset modo, foras ex habitu corporis eliminata fuisset; non admodum incongruum videatur hujus defectui, si non proximam, saltem remotiorem culpam adscribere; idque quoniam eorum præcautioni, si debite promota fuisset, plurimum contulisset.

Sed quoniam non tantam ἀκριβειαν exigat instituti nostri ratio ut hos accurate dispertiar, nedum ut singulos particulatim expendam, liceat Morbos (generales volo; nempe Hi ad nostram disquisitionem propriè spectant) in Illos qui in *Sanguine* (juxta vulgarem opinionem) fundantur, & Istos qui in *Solidis partibus*, vel, quod mihi idem est, in *Nervoso systemate* radican- tur, distinguere. In priori Classe *Acutos*, in posteriori *Chronicos*, juxta vulgarem distinctionem, sedem habere forsan censeatur.

Inter *Sanguineos* agmen ducunt *Fe- bres*, imò fere & claudunt. Quippe præ vastâ heterogenearum particularum, nec paucarum

paucarum ex his Sulphurearum, congerie quâ conflatur Sanguis, verifimile mihi videtur, fieri vix posse quin, si notabilis aliqua conturbatio in ejus massâ contingat (sive hæc obveniat ab intestinali nimis exaltatarum fermentatione, sive à noviter admissis quibuscvis incongruis substantiis, sive etiam à postliminio ex succo nutritio affusis) usq; adeò turgescere debeat, ut febrilem dispositionem induat. Hæ ubicunque semel accensæ fuerint, citissimè totam massam pervadunt præ circulatorio veloci, atque hinc confusivo, ejus motu. Harum classi adjungas inflammatorias quasvis adiathefes.

His quamvis Diapnoe insensibilis potissimum antevertendis, nempe prophylactix, debeatur; aliquatenus tamen & curandis confert. Quantumvis enim *Sanctorianæ* perspirationis materiam in statu sano ex Sanguine, nedum omnem, sed nec valdè magnam partem immediate profluere existimem; in morbo tamen contingere potest ut, multum agitato sanguine, magis, quàm naturaliter solent, amplientur in cute pori, adeoque non parum ejusce materiæ hæc avolare potest, quæ secus ad perennandum circuitum intus regereretur. Ve-

rùm insuper, quod maximi est momenti, cum agnoscendum sit aliquam febrilis in sanguine materiæ portionem innervorum systema inter circulandum penetrare, quæ suâ hâc admixtione ipsum laudabilem succum nequit non depravare, hæc tandem tota isthuc maturata ex poris tantò facilius erumpere concipiatur, quantò magis flaccescant eam deportantes fibræ; id quod progressu febris necesse habet evenire, quanquam sub initium contractiores evadant: Quod quidem ubi obtigerit, censuerim multò faciliorem fore mineræ morbificæ perdominationem. Adde quòd probabile mihi videatur, plurimarum Febrium, etiam Continuarum, Instinctum, si non & Mineram, à Succo Nervoso haberi.

Verùm Morborum in Systemate Nervoso fundatorum, quales esse omnes, ferè, *Chronicos* censeo, si non universæ catervæ, saltem longè maximo numero sanandis, Perspirationem Insensibilem multum conducere mihi pro certo stat. Hos vel Generales esse, totumque corpus afficere, vel in *peculiari* aliquâ parte residere, suprà notavi?

Qui *prioris generis* sunt, illic sedem suam habere debent, undè Influentia in
Universum

Universum corpus propagari facile potest. Hæc non alibi prout mihi videtur (ut rem paulò magis elucidem) quàm vel in Sanguine, vel Nutritio, h. e. (juxta meam Hypothesin) Nervoso contento perquiri debet. At Sanguis, cum Acutorum sedes vulgò habeatur, quin indiès & copiosè absumatur, & levi negotio reparetur, vix Chronicis habitaculum præbere potest; nec subesse videtur ratio cur non idonea victus regulatio omnes brevi tolleret si isthæc fundarentur; quod tamen neutiquàm contingere observamus. Agnoscendum sanè est *Icterus* (ut hanc saltem instantiam ex adverso dem) quamvis totum corpus afficiat, atque inter Chronicos numerari soleat, in Sanguine fundari. Verùm hic privatæ partis morbis ab origine fuit, atque à biliariorum vasorum ubiubi obstructione pendet; ex quo fit ut, præ viscositate materiæ in sanguineam massam regestræ, obstruatur universus corporis habitus, non secus ac ipsum systema nervorum graviter afficitur: id quod ex languoribus, lassitudinibus, aliisque hujus affecti symptomatis constat. Hic tamen ipse Morbus per diapnoen nostram magnâ ex parte diffundus

dus est, postquam scil. pars mineræ per
 repetitas omnis generis evacuationes ab-
 lata, reliquum verò benè subactum &
 subtiliatum fuerit : Quo facto, quod e-
 jus in nervos & fibras admissum fuerit,
 nequit non hâc excerni ; dum quod in
 venoso genere adhuc stabulatur forsan
 Purgationis, Diureses, Sudoris, ope ut
 eliminetur exposcat.

At Nervosum Systema (quo tota, ut
 dixi, constat Corporis solida compages)
 & locum, ubi commodè stabulentur, lar-
 giri, & fomitem jugiter suppeditare, ad-
 que singulas regiones commeatum faci-
 lem ministrare potest ; quandoquidem
 ab unâ origine, Cerebro, universim pro-
 currit, atque universum canaliculis per-
 tundi necessariò concipiendum est (ut
 nempe Sensus, Motus, & Nutritionis
 munia quæ perluens Fluidum exposcunt,
 mechanicè solvantur) In quibus cùm
 motus valdè lenis sit, promptissimum cu-
 jusvis heterogenæ materiæ (quoad ca-
 pax) conceptaculum facilè evadit, fa-
 cultatemque fermentescendi præbet.

Horum accuratæ enumerationi non
 vacat insudare ; nec opus est, cùm pleriq;
 satis apertè se prodant, Paucos saltem
 ex maximè obviis nominare (nec ultrà)
 liceat,

liceat, *Epilepsias, Paralyfes, Affectiones Hypochondriacas & Hystericas, Scorbutos, Rheumatismos* : qui omnes (cum reliquâ turbâ) cùm in systemate nerveo eos residere, perque universum corpus, energiâ saltem, diffundi monstrent ex notabilioribus symptomatibus plurima, ex eodem viis expeditissimis eliminandi veniunt, si omninò eliminari valeant ; cùm recto tramite ad peripheriam ab origine suâ tendant vascula in quibus delitescit mînera. Et quânam promptiori viâ quàm per poros hoc obtineri potest, cùm ad hos pertingant ista vascula, si non omnia, saltem compluria ?

Privatarum partium morbos eâdem sanè ratione & methodo sanationem nequitquam subire fatendum est ; quandoquidem pauci tantùm ex his ita siti sint ; ut eorum materia committens ad poros cutis tendere valeat. Attamen cùm semel facti suppetias ab alluentibus fluentis plerunque adsciscant, undè augmentum deducant, eò quòd indefinenter ubivis tam in Arteriis quàm Nervis habeatur protrusio ; Huic proindè antecedenti materiæ avertendæ (ut suprâ dixi) plurimùm conducit cutanea, quam volumus, evacuatio. Unde vel ad Hos, si
non

non curandos, faltem minuendos, non parum confert *Perspiratio insensibilis*; quò nempe, aliorum derivato fomite antecedente, causa continens efficacius subigatur, undè per proprias Naturæque notas, vias quod ejus impactum est eliminetur.

Verùm insuper sicut *Morbos* (quorum ratio in hoc consistit quòd Actiones lædant) hæc exitum quærere ἐπι πὸ πλὴν autumem; sic porrò cenfeo (Quod in *Venusti Sexus* gratiam & emolumentum notatum velim) Perspirationis, quam volo, eliciendæ consuetudinem *Pulchritudini* tam Conciliandæ quàm Perennandæ non parum conferre, modò Nativæ labe non caliget Cutis; imò hanc aliquatenus emendare forsan posse. Hoc, puto, nemo non fatebitur qui pensitaverit Recrementa non pauca, tam Sanguineæ forsan profapiæ, quàm succi nutritii (lentè, prout astruxi, moti) reliquis crassiora, sub Cuticulâ sensim congeri facile posse, idque potissimum in Facie, in quâ hæc Membrana quamvis tenuior, tamen compactior agnoscitur; quo fit ut Hæc isthic delitescant nequeant non vultus Nitorem obfuscare; Ut proinde ad optabilem Pulchritudinem comparandam

tandam necessariò ista amolienda sint. Quin observare est lautioris conditionis Domicellas Manus multò, quàm istæ fortiuntur quæ laboribus negotiisque domesticis victum quærunt, Candidiores ostendere : quæ quidem varietas quamvis ex parte Solis injuriis, earumque frequenti in calidam immersioni, debeatur ; maximè verò hinc pendere concipiatur, quod Chirothecis indutas magnâ diei parte (quædam etiam noctu) habeant ; undè Perspiratio in istis partibus & copiosius & frequentius prodit ; adeoque sordes quæ cutim secus offuscerent hâc ratione extrudit. Porro obvium est Teneritudinem Cutis multum ad Sanguinem (qui sanè, ubi debitâ mensurâ dispensatur, non leve additamentum Formæ confert) per totam distribuendum conducere. Utraque hæc Comoda suppeditat Perspiratio nostra regulariter promota. Illinc enim diutinâ alluvione & protrusione extra poros eliminari necesse habent congesta isthuc recrementa ; Hinc intenerantur & laxantur Sanguifera ipsa Vasa, quæ talia ; Quæ, cum ex fibris irrigantem hunc liquorem deportantibus unicè conflentur, nequeunt non tantò promptius tranant Sanguini

Sanguini obsequium præstare, utpote hac ratione patulas magis, & faciliùs cedentes cavitates fortito. Hinc senectus longiùs protelatur, juvenaque ad aliquammultos, quàm secus excurrerent, annos reverà producet.

Hæc cursim dicta, puta, sufficiant ad evincendam Perspirationis insensibilis Utilitatem. Ut verò ex adverso quid damni ab *Intempestiva sudatione* provenire arbitrer pariter constet (quò assertionem *Sanctorianam*, tantoperè ab illo experienciâ comprobata, ratiunculis quadantenùs firmare Satagam) pauculas, quæ meditati mihi occurrunt, considerationes huc facientes in medium afferre libet.

Primò, serum sanguinis hinc absumitur: quod quidem, ad crassiores & ramosas, ejus particulas diluendas, & à strictioribus coalitionibus, ad quas præ isthâc ramositate ineundas proclives sunt, hinc arcendas, sat magnâ copiâ adesse debet: secus enim nec circulatio rectè obiri, nec Secretiones regulariter celebrari valent: undè vel mali moris febres, vel obstructions, hîc illic pro ratione partium ad has subeundas dispositarum, aliòsve affectus oborituos in promptu est colligere. Secundò,

Secundò, Motus Sanguinis intestinus, qui ex lege Naturæ pacatus & æquabilis esse debet, præ calore ad fundandum necessariò multum perturbatur; undè nullæ ubivis ejus particulæ ad secretionem subeundam destinatæ debitum ad vasa secretoria respectum servare possunt, quin omnes fusque deque inter se commoventur & confunduntur, multoque quàm par est citatiùs agitantur: quo fit, ut non qualis esse debet, sed inidonea (saltem) materia in ea deponatur.

Tertiò, præ frequenti sudatione non solum Glandularum cutanearum, sed & universi Corporis, tonus supra modum inteneratur, adeoque ad animales functiones ritè obeundas languidus & inhabilis redditur: Ipsæ verò hæ glandulæ, cum hoc modo laxatæ fuerint, haud satis promptè claudi possunt; quin nimis patulæ sic evadentes perpetuæ subtilissimarum præ cæteris particularum (nec ex sanguineis solum vasis, sed ex ipsis fibris) evolationi viam concedunt; Undè hos, qui multum sudationi indulgent, debiliores (cæteris paribus) vel seipsis alio regimine utentibus, modò sanis, deprehensos fore, verum frigoris,
ut

ut dicitur, susceptioni, undè morborum Ilias, levi quâvis occasione obnoxios, nullus dubito. Si objecerit aliquis, ipsam nostram perspirationem, si ei diès indulgeatur, has etiam glandulas (quandoquidem in eas Perspiratoriæ, ut suprâ astruxi, hient Fibræ) maxime verò ipsas *Fibras*, simpliciter consideratas, nimium intenerare posse: Regero, primùm, longiorem multò intercapedinem inter Perspirationis nostræ (Majoris scilicet) periodos intercedere, quàm Sudationum quas criminor; cùm ἰσρὸφίλοι isti ad multas horas hanc evacuationem producere ament; nos verò nostram non ultra horam, imò forsan horæ semissem, prodire permittamus; quo intervallo sat spatii fibris conceditur ad sese contrahendas; Deinde, Hanc, non nisi ubi supra modum repletæ sunt fibræ (quod inter dormiendum sensim peragitur) promoveri volumus, mane scilicet, quando primùm expergiscimur; quo tempore omnes, ab origine usque, se contrahere incipiunt; unde leni & naturali, imò prompto præ earum distributione, motu contenta sua deorsum propellunt; adeò ut hic propterea appellari debeat *Motus Restitutionis*: Cùm
interea

interea in ἐκιδρώσει, à rarefacto ultra debitam mensuram sanguine, res transigatur; undè nimium & irrigantur & distenduntur vasa secretoria, nec proinde se debite postmodum contrahere possunt; eoque minus quoniam alluens sanguis (ex quo Sudoris materiam profluere omnes agnoscunt) multò violentiori arietatione ad ea fertur, quàm de succo in fibris recondito affirmari potest.

Quartò verò (quod & plus cæteris momenti forsan habet) Secretio ad Nutritionem destinata præ reliquis multum ab istâ sudatione interturbari necesse habet. Quippe cum ex Functionibus nostris corporeis *Nutritio*, prout astruxi, sit *Primaria*, & cui reliquæ omnes subserviunt, vel saltem hanc subsequuntur; pacatum omnino Sanguinis motum, & debitam in eo feri quantitatem, quò ritè in Nervorum in Cortice Cerebri radices scendant nutritiæ particulæ, requirit.

Hæc tamen non ita dicta velim, quasi omnes omnino sudores improbarem. Quippe notum est multos morbos, præsertim Febres, hæc Crisin moliri: Quin, si superfluo sero sanguinea abundet massa, imò si aliquandiù supprimatur Perspiratio quam volo, necesse est ut ejus ma-

teria quoquo modo, dum incolumes per-
stamus, excludatur: Utque Naturam
hoc nonnunquam per Diuresin, quan-
doque per Diarrhæam, sic non rarò per
Sudorem fatagere cernimus. Hoc solum
contendo, frequentes (multò magis verò
Copiosas) Sudationes, quæ vel ex cor-
poribus non nimio sero scatentibus pro-
fluunt, quales magna hominum pars in-
dies patitur, imò & frequenter sollicitant
(noctu præsertim) vel prægressâ dige-
stione (cui non satis plerique attendunt)
non obveniunt, ut nimirum Criticæ eva-
dant, Et sanitatis conservationi multum
plerunque officere, Et Morborum maxi-
mæ parti, quibus adhibentur, debellan-
dæ inidoneum remedium evadere: Quip-
pe totus in eâ sum sententiâ, *Nullos ve-
rè Criticos* appellandos esse *Sudores*, qui
non *prægressâ* materiæ morbificæ *dige-
stione* proveniunt. Qui hanc conditio-
nem non fortiuntur, quamvis præsens
levamen fortè afferant, exclusâ hinc ma-
teriæ turgescentis parte, brevi tamen,
ut plurimum, fallunt ipem: Fraudato ete-
nim sic suo vehiculo Sanguine, atque
hinc crudiori, juxtâ ac crassiori, materiâ
ob calores intestinos ad exagitationem
dispositâ, Morbus vel fortiori symptoma-
tum

tum impetu recrudesceat, vel præ spirituum unâ avolatione, perdomatu magis inhabilis evadit.

Quoniam verò jam modò insinuaverim, Perspirationis materiam per Sudorem nonnunquam excludi, imò & quandoque per Urinam, & Sedes; coargues me forsàn tanquam mihi met contradicentem, nisi porrò explicavero quâ ratione hoc transigi censeam. Hoc ergo ut præstem, præmitto,

Primò, Non omnes Fibras (imò nec maximam earum partem) in Cute terminari, sed ubivis intus ad Cavitates aliquas desinere (prout superiùs astruxi) quò superfluum suum liquorem in illas deponant.

Secundò, Harum Cavitatum longè maximam partem suppeditare Arterias & Venas, vel saltem Interstitiola in Habitu partium quæ ab illis in has ducunt. Quippe utrumque genus ad omnes Corporis regiones distribuuntur, inibique insigniter ramificantur; adeò ut vix aciculæ apicem ullibi infligere possis, quin sanguis statim affluat, quod præsentiam vasorum sanguiferorum certè arguit.

Tertiò, Hæc vasa circa cutim valdè numerosa esse (id quod obvium, jam

modò allegatum, experimentum monstrat) quin quæ remotius à superficie sita sunt, facilem com meatum cum extremis sortiri; idque non solum quoniam hæc ab illis propagentur, sed etiam per laterales aperturas. Quippe experimentis compertum est (in nonnullis; quidni & in reliquis ubi œconomia animalis ratio exigit?) Arterias cum Arteriis, Uenas cum Venis, per Insertiones vel Anastomoses communicare: idque eo Naturæ consilio, ut Circulatio, sicubi ulla ex his præscindi vel obstrui contigerint vasa, nihilominus in reliquo corpore perennetur; transfuso per hæc emissaria in ea quæ in procinctu stant Sanguine.

Quartò, Congruum porro, videtur supponere (quippe præ exilitate istorum vasorum, multò magis meatuum, experimentum fieri nequit) Fibras pariter per laterales Insertiones vel Anastomoses communicare, licet solitis tramitibus arctiores. Quippe Uniformitas Naturæ in cunctis suis operationibus Suadet mihi, unius generis vasa tam eandem hinc legem observare, quam supràmemorata quæ huiusmodi conformatione potiuntur.

Quibus

Quibus sic habentibus (modò saltem suppositionem hanc concesseris) conjicio ; quòd ubi præ pororum cutaneorum occlusionem materiam perspirabilem in fibris nimia mensurâ coacervari contigerit, distendentur hæ usque & usque à tergo præ novis copiis jugiter appellentibus. Hinc cunctæ, quæ cum iis communicant, pariter impleri & distendi necesse habent : undè transfretari per emissaria, modò dicta, lateralia (hâc distentione ampliata) liquorem, quo refertiuntur, debere pronum est concipere, saltem per ea quæ non procul à superficie locantur : quo tandem fieri non potest quin, quæ paulò altius recondita sunt, cum nullam in extremis suis obstructionem patiantur (circumpositarum partium fotu id prohibente) fati promptè in adstantes cavitates contenta hæc sua deponant ; adjuvante insuper systaltico singularum nixu.

Hoc factò (ut ad Problematis solutionem propiùs accedam) Conjicio (quantum ad hujus materiæ per *Sudorem*, primò, extrusionem attinet) Istas Fibras quæ sic in, vel juxta, *Arterias* terminantur, inque illas se exonerant, Liquorem hunc in Sanguinem elutriando *partim*

ipsum mole augere, *partim* activitate suâ ad secretorios in cute ductus aperiendos disponere; idque eâ de causâ, quod ratione positionis, & decursus juxta arterias, sanguinis illorum tendentis motum observent: quo fit ut ubi, quem eructant, liquor (*in sanguinis prosapiam jam cooptatus*) ad ductus hos secretorios pertigerit, unâ cum reliquo Sero Sudorem ordinariò constituyente erumpat, ejusque partem constituat. Atque in hoc Perspirabilis materiæ *per viam Sudoris* exclusionem, quam dixi, consistere autumo.

Ut dein explicem quâ ratione Eandem *per Diarrhæam vel Diuresin* pariter excludi, quod quandoque fit, censeam, Conjicio hoc duplici modo evenire posse. *Primò*; in dubium nemo vocaverit, Vasa ipsa secretoria in glandulis cutaneis, eodem modo quo privatas; quas dixi, fibras, pariter constringi posse; id quod ab ambientis frigore usitatò fit. Hoc ubi contigerit, fieri non potest quin, quæ secus per alterutram ex memoratis viam effluxerit materia; introrsum cum sanguine in circuitu suo rapiatur; quandoquidem nusquam alibi quàm in ejus alveum suffundi valet. Hæc verò,

verò, cum non parum conferat, ut modò dixi, sanguinis quantitati tunc temporis augendæ, vasisque propterea sanguiferis distendendis, sitque insuper fermentativæ indolis, nequit non tum sanguini turgescentiam, qualem-qualem, inducere, tum secretoria intus recondita vasa, dum ea alluit, quadantenus irritare: quo fit ut hæ vel illæ partes secretoriæ, pro ratione propriæ, licet occultæ (imò imperscrutabilis) earum diatheseos, determinatas secretiones adoriantur. *Secundum* quod spectat modum; Augurari liceat, Fibrarum in *Venas* insertionem, utpote quæ in eas sub hâc suppositione contenta sua effundunt, in scenam vocari posse (si non adæquatè, saltem concurrente priori modo) ad has evacuationum species solvendas. *Venas* non solùm ex fibris propriis conflari certum est, sed & probabile videtur aliarum fibrarum circa suas extremitates in habitu partium juxtà accubantium insertiones vel Anastomoses admittere; quò nempe superfluum suum succum, cui foràs exterminando, nec in arterias deponendo, facultas non datur, recipiant sanguini affundendum. Succum hunc, ex venosis nempe fibris exclusum, nec

sudationi, nec perspirationi, quicquam conferre hinc constat, quoniam in venas jam receptus introrsum solummodò deferri potest, cum nil extrorsum prorumpere mechanismi corporis nostri leges sinant, nisi quod per Arterias vel fibras ad cutim terminatas deportatur; idcirco actio sua tota in sanguinem remeantem primò impenditur, postmodum verò hujus ministerio, ubi nempe postliminiò, trajecto corde, in arterias receptus fuerit, in organa interiora secretoria, eadem ratione quam suprà assignavi: undè concludendum videtur evacuationes istas ab hac etiam materiâ quadantenus concitari.

Et quidem sicut præfatam legem in solitis sudoribus, aliisque assignatis evacuationibus, quæ absque febre obveniunt, observari censuero; sic insuper in *Criticis*, prout indigitavi, quæ maturatâ febrili materiâ prorumpunt, eadem ratione negotium transigi arbitror. Cum enim fomitem morbidum in habitu partium, h. e. in fibris stabulari videatur, sitque crassior quàm ut per angusta hæc vasa extrudi possit, necesse habet, ubi maturationem debitam subierit, ut ex magè reconditis fibris, quæ præ fotu ambiente

biente laxiores sunt, in sanguinem exundet, secretionis ope per alterutras, ex assignatis, glandulas exterminandus.

Unum superest ampliùs enodandum. Nempe Quandoquidem Hypothefin meam *Sanctorianæ* Perspirationis proportioni (ast debite juxta circumstantias suprà allegatas secundum laudati *Floyeri* observationem limitatæ) magna ex parte Superstruam; at intereà agnoscam, magnam, si non maximam, fibrarum partem profundius terminari; quæres forsitan quomodò efficiam ut *pauciores* hæ *tantæ* evacuationi sufficiant.

Cui difficultati ut satisfaciam, Perpendo, Primùm, *Longiorem* esse istarum fibrarum quæ ad cutem pertingunt, quàm quæ alibi terminantur, tractum. Hinc inferri satis genuinè posse censeo, quòd, cùm (juxta exquisitas Naturæ leges) majorem cavitatum suarum *Amplitudinem*, quò proportionem ad reliquas fervent, productiores hæ Fibræ requirere videantur, pro liquore suo convehendo, pensetur hinc aliquatenùs *numeri* defectus; quandoquidem præ isthâc ampliatione majorem devehere aptæ natæ sunt liquoris sui copiam. Verùm, Secundo, In proclivi mihi videtur augurari,

rari, *lateralia*, quæ suppositi, *emissaria* promptius, ex fibris profundius sitis, contentorum, istas tranantium, Partem in ampliores harum cavitates transmittere, quàm Totum in interiores, quas dixi: Quoniam cum omnes partes in articulo evigilationis (quædam magis, aliæ minùs, pro gradu firmitudinis & soliditatis singularum) contrahantur, Cavitationum harum (Arteriarum volo & Venarum) robustiores parietes minùs apti concipiuntur ad destinata illis & solita vectigalia *αὐτόματα* nunc transmittenda, quàm quo tempore laxiora fuerint: Undè congestus quadantenùs in interioribus & laxioribus istis fibris succos pronum habet (protrusione abusque Cerebro persistente) lateraliter erumpere in sui generis ampliora, quæ iis accumbunt, vasa. Quo fiat, ut cum partes omnes, tam profundiores quàm magis superficiariæ, permeabiles hâc ratione sint, facilis extrorsum huic materiæ egressus, nec abstrusus trames, pateat.

Antequam summam huic disquisitioni manum imponam, indulgeas mihi licentiam, Doctissime Vir, unicum adhuc problema, satis, ni fallor, *παρρησιαστικόν* (dubitanter licet) proponendi; quod ab
Argu-

Argumento nostro non admodum alienum cenſeo. Nempe quandoquidem, Primo, Certum eſt non omnes fibras ſuccum Nutritium deportantes extrorſum vergere, verùm magnum earum numerum intra penetralia corporis terminari; Cum Secundo generaliter agnitum ſit totam cutim glanduloſam eſſe: undè in proclivi eſt inferre cunctas fibras illic terminatas ad Glandulas, ex quibus conflatur, efformandas concurrere; Cùm porrò, Tertio, mihi religio ſit commiſci, Naturam in conformibus ſuis operibus exequendis nequaquàm uniformiter, quantum patiuntur œconomix leges, agere; Quidni conjiciam (nec enim res demonſtrationem patitur; ubi omnia multò infra ſenſuum dignotionem latent) *Universas* forſan, *ubicunque terminatas*, in *Glandulas* pariter deſinere, iisque ſimiliter fabricandis deſtinari? Quod ſi ita ſit, crediderim tantò & faciliùs & commodiùs tam huiusce ſucci Excretioni, ubi hæc deſignatur, quàm ejuſdem, ſi ulterioribus in corpore uſibus inſervire debeat, Reductioni conſultum iri.

Ad hanc rem; Primò, Noſti permultas Glandulas non ſolùm intus in Meſenterio,

fenterio, aliisque visceribus, satis obvias,
 per omnia ferè retrò secula observatas
 fuisse; sed & multò plures in hoc quo
 degimus, sagaci Anatomicorum indu-
 striâ, ubivis in habitu partium detectas
 esse; quin constat plurimas in valdè
 Scrophulosis, quæ in Sanis nulla sui ve-
 stigia exhibent, inopinatò in conspe-
 ctum venire; (Nec enim Celeberrimo,
Whartono assentiendum reor, dari *Ad-
 ventitias* adstruendi; quippe quòd stru-
 cturæ tam affabre, vel in his, concin-
 natæ ratio eas *Seminalis* esse originis sua-
 deat) Imò si *Malpighii* standum sit effa-
 to, opinantis *Omniem secretionem succi,
 sive excrementitii, sive proficui, è sangui-
 nis massâ solis glandulis haberi*, (De He-
 pate, c. 4.) concludendum est *Pulmones*
 per totum glandulosos esse; quandoqui-
 dem, præter verè perspirabilem (juxta
 meam opinionem) materiam illac pro-
 deuntem, fieri non potest quin magna
 pars halituum inter expirandum exclu-
 sorum ex perlucida sanguine illic fecer-
 ni, cùm medietas *Circulationis* in illis
 transigatur; Undè valdè probabile vi-
 detur multò plures adhuc delitescere.
 Evidenti sane argumento has in magnum
 saltem & solennem in corpore usum con-
 stanter

stantèr adeò haberi. Secundo, Te non latet celebrata Celeberr. *Sylvii*, *Stenonis*, *Malphglii*, &c. earum distributio in *Conglobatas* & *Conglomeratas*; quarum *Hae* peculiari materiæ secernendæ *Excretioni*, *Illas* aliùs nondum prorsus effætæ *Reductioni* inservire volunt: Unde & constantem earum usum, & conformem singularum in utroque genere fabricæ modum agnoscunt. Agnoscendum est porrò, Tertiò, Omnes hæc Glandulas ex Fibris *unicè* conflatas esse: Quid enim aliud sunt Venæ, Arteriæ, Nervi, ipsæque vasa secretoria, quæ ad eas spectant nisi numerosa Fibrarum congeries? Quæ cum omnes sint Tubulatæ, atque liquori, quantumvis tenui, devehendo, adque ultimos corporis usus, dicatæ (siquid mea saltem ratiocinia, & olim, & suprà allata, momenti habeant) videtur hæc naturæ methodis congruentiùs in propria conceptacula propriis vasis exportantibus instructa (qualia omnes, etiam glandillas, fortiri verisimile est) quàm in patulas cavitates, alieno liquore perpetuo decursu designatò irrigatas, contentis suis immediatè deportandis natas esse. Porrò, Quarto, præ eximiâ istarum fibrarum exilitate, atque hinc ori-

undâ

undâ teneritudine, ad inflexiones & contorsiones, quò se sustentent invicem (à quibus glandularum fabricam pendere suprâ notavi) dispositæ, imò præfinitæ videntur. Ut hinc conjecturam ferre liceat, Has omnes superfluum suum liquorem, more istarum quæ in Glandulas se ex confesso exonerant, in tales pariter dimittere ; adeoque nullis non in partibus Glandulas existere. Verùm huic speculationi nequaquam diutiùs immorari libet, sed aliis, si quibus arriserit, pensitandam linquo.

Et jam tandem, Doctissime Vir, summatim, ut vides, quæ circa meam de *Perspirationis ratione* Hypothesin mihi occurrerunt, perstrinxi. Sed quoniam forsan hujusce Evacuationis, si quando defecerit, promovendæ *Media* exigere in animo habeas ; succinctè pariter quid mihi in mentem venerit exponam ; ne totus jejunæ speculationi insudare videar, neglecta prorsus Praxi.

Primò igitur ; Ubi *Hanc* non rectè procedere constiterit (quod ex gravitatis & lassitudinis persensione absque præcedanea aepsiâ, vel alius cujusvis generis evacuatione, [ut plurimum dignoscitur] Consultum fore censeo ut, si *Plethora*

thora adsit, Sanguis, juxta luxuriantis proportionem, detrahatur : Cujus sanè administrationis duplex emerfurum videtur commodum ; *Unum*, quòd, depletis modicè vasis, cunctæ sese liberiùs contrahant Fibræ, tam ipsa vasa Sanguifera conflantes, quàm Musculorum imò Universi corporis ; quandoquidem sanguis omnes illius ubique partes tranat : *Alterum*, quòd hinc secretio Cerebralis, pro succo Nutritio ex sanguine segregando, magis regulariter instituatur ; quandoquidem proportionem Liquorum ad Vasa Naturam ubique amare certum est ; Ut proindè, si vel nimia quantitate Succus iste admittatur, vel confuse res agatur, palam sit nec Digestiones, nec Extrusionem, juxta Naturæ dictamen transigi posse. Sin verò nulla hujus Evacuationis adsit Indicatio (imò forsan etiam si Phlebotomia, re ita exigente, præmissa fuerit) incumbit saltem,

Secundo, Ut Jejunium unius, vel forsan duarum (imò trium pro ratione effectus) dierum, sibi indicat laborans : vel si totale non permittant vires languidiores, par est ut parcè tantummodò comedat. Quippe cùm vel Crudâ, vel alioquin Crassâ, materiâ Fibras inferciri contigerit,

contigerit, æquum videtur ut Illius crudiditati, hujus verò Crassitie, ab admixtis subtilioribus (sive Aëreis, sive Salinis) substantiis, sese perpetuò explicare gestientibus, sed istarum compedibus irretitis, subveniatur; quod sperandum est, ubi & subtrahitur fomes, secùs superventurus, & digeritur causa Continens, qui iis in muniis suis obundis sufflamen injiciant. Intereà nollem ut à Potu omni hic abstinenceatur, modo tenui, nec valdè spirituofo; quippe qui, cùm satis promptè in vasorum recessus admittatur, restitanti hìc morbificæ materiæ pro vehiculo inservire potest, quo Spirituum horum actioni meliùs obsecundet.

Verùm dubitari forsan possit utrum intereà conveniat *Quieti* indulgere, an corpus *Exercere*. Horum posteriori maximam Hominum partem, quòd Sani esse persistent, debere obvium est: At ex adverso constat nonnullos Quietis ope à morbis quandoque liberari: & hujus sane rei exemplum mihi nuper relatum fuit, à Reverendo Theologo D. D. *Pratt. serenissimæ Reginae à Sacris*, de quodam *Prænobili* hujus Regni *Satrapa*, qui olim valde valetudinarius, regiminis hujusmodi

jusmodi medio fanitati restitutus erat. Quin memini mihi olim narratum esse, Immortali nostro *Harveio* familiare fuisse, siquando minùs recte se habere sentiret, in Musæum se recipere, ubi, vetitâ omni interpellatione, cathedrâ molli compositus immotum se ad plurimas quandoque horas contineret, donec ægritudinis omne vestigium dispareret: quod quâ aliâ quam *Perspirationis* viâ obtineri potuit?

Si mihi facultatem dederis hanc litem dirimendi, censuerim, *Exercitia motumque Corporis*, quanquam Morbis chronicis ab obstructione viscerum oriundis, imò & Scorbuticis & Hypochondriacis debellandis & delendis maxime ex usu futura sint, ad *Prophylaxin* tamen potissimum deberi; ne scil. in morbos incurramus: Idque non solum comminuendo Succos, Circulationem Sanguinis promovendo, & Partium omnium Tonum roborando; sed vel Perspirationem Insensibilem promovendo; ne cohibita morbos producat. *Quietem* verò, Morborum à prohibitâ hâc Perspiratione pendentium saltem recentium, *Curationi* magis conducere arbitror: Quò nempe laxentur hinc Fibræ, tam ad Cutim per-
E
tingentes

tingentes, quàm reliquæ omnes. Quo facto, & tantò majus spatium inclusæ, & inertæ, materiæ conceditur, & spiritibus ad nixus suos expansivos regulariter edendos, dum alienis motibus non urgentur, copia datur; undè & facilius exterminandæ materiæ datur egressus.

Tertiò, Interea commodum erit scopulâ fetaceâ, ad hunc usum aptè concinnatâ, totum corpus quolibet mane, per quartam forsan horæ partem, confricare. Hujus administrationis Utilitas in duplici ratione consistere videtur: Unâ, quòd rigidiorese fetarum extremitates, reciproco motu in poros Cutis adactæ, sordes aliquantò altius in iis delitescentes, Fibrarumque (quas introrsum hic incurvatas suprâ supposui) orificia obturantes abstergant; Alterâ, eâque potiori, quòd Fibras istas leniter vellicando, eas sese sursum constringere faciant, contentaque sua hinc quadantenus comminuere; Quo fiat ut, cessante tandem scopulæ motu, Hæ majorem hâc arte vigorem nactæ, motu suo naturali (qui, ubi suo jure agere permittantur, deorsum semper vergit) superfluum inclusam materiam foras trudent.

Si q

Sin à jejunio debite producto nondum restituatur Perspiratio, Suaderem,

Quarto, ut (Præmissâ *Digestione*, si inducias concesserit malum, eâque potissimum cum Chrystallo Tartari cujus usum, ab *Angelo Salâ* ante quadraginta fermè annos edoctus, valdè efficacem, tam in acutis quam Chronicis plerumque morbis, multoties expertus sum) *Purgatio* instituatur: Quæ, tum antecedentem causam præscindendo, tum particulas aliquas fermentativas in penitiores foci recessus intromittendo, efficere possit, ut & inertiores subtilientur, & subtiliatae foras extrudantur. At cavendum à *fortiori*; ne nimia conturbatio exurgat; quæ non minùs Perspirationi, quàm reliquis Oeconomix animalis muniis multum officiat. Intereà

Quinto, Salium volatiliū prudentem usum consulerem; quæ Spiritibus nostris (si rectè hariolet) congenere, in Nervos & Fibras admissa, ad hos invigorandos, pro subtiliatione crassiorum particularum multum faciant; adeoque ad Perspirationem promovendam conferant.

Sexto, porrò, si usque retineatur perspirabilis materia, consultum videtur ut *Balneum aquæ moderatè calidæ* adhibeatur: Ut sic laxatis in superficie poris,

quæ in præcinctu stat materia extrorsum sollicitetur ; unde dirigente Mechanismi nostri lege, nequit non tota fibrarum, adusque fontem, strues pariter laxari ad commeatum contentis impertiendum. Quin præ tepore vegetius Spiritus (for-
 san torpidiores) sese exerent.

Sin vero nec hinc debite promoveatur Perspiratio, flaccescente forsan vel ipsius Cerebri, vel saltem Nervosi systematis tono, non incongrua rationi (saltem meæ) videtur,

Septimò, Subitanea in Aquam frigidam Immersio. Inexpertis forsan insulsum videatur id ipsum medium ad materiæ per poros extrusionem moliendam proponere, quod eos evidenter constringit. Verùm si res penitiùs inspiciatur, forsan non usque adeò absurdum comparebit. Etenim Contractio Fibrarum, quam Immersio hæc instantanea inducit, non parum conducere potest ad majorem Firmitudinem (quæ longè maximum in Perspirationis negotio habet momentum) universo Systemati restituendam. Quippe certum est Actionem hanc, tantoperè ab eâ quam usitatò patimur dissitam, nervisque tam molestam, ad ipsum Cerebrum extemplò transmissam iri ; quo
 sese

sefe hinc contrahente, necesse est ut universæ ejus propagines in contractionis societatem deveniant. Hinc quamvis intus paulisper coerceantur contenta Fibrarum, majori mox impete, remoto quod ea repulerat Frigore profiliunt, à contracto usque supernè Cerebro propulsa; atque occlusas antè vias vegetâ suâ expansione levi operâ recludunt, sibique facilem sic viam parant. Verùm cavendum esse duco ne, (N. B.) ultra duorum vel *trium horæ Minutorum* in hoc Balneo (singulis vicibus; si opus sit Immersionem repetere, quod quandoque ex usu esse poterit) ducatur mora, ne & nimis arctè præ longiori infrigidatione contrahantur Fibræ, & Spiritus omnino pessudentur. Et quidem observare est Hos, qui sic cautè se regunt, lavacro egressos, statim rubore & calore perfundi, multoque vegetiores actutum evadere. Sed huic Speculationi diutiùs immorari nolo quandoquidem audio suprà laudatum, D. Floyerum, qui optime potest, Argumentum hoc *Psychrolusias* excoluisse, propediem edendum.

Ut ergò coronidem addam: Quamquam non adeò Suffenus sim ut mearatiocinia, circa hanc *Sanctorianam* doctrinam,

nam, cujusvis fidei obtrudere cupiam; persuasissimum tamen habeo egregii in communi vitâ, præsertim ad Præcautionem, usus rem ipsam futuram, modò seriò se eidem addixerint qui, hæsitabundilicèt, longævam tamen & sanam vitam exoptant. Si propriam requiras experientiam, assero Me promotæ *Matutina*, juxtâ *Sanctorii* monitum, *Perspirationi* post Divini Numinis benedictionem maximâ ex parte imputare, quòd integrâ, quâ fruor, Valetudine fruor; Tussisque, quibus olim Hyematim (easque graves & diuturnas) obnoxius fui, paucis à quibus me huic addixi Annis, vel in totum præcaverim, vel citò saltem amoverim. Quin nonnullos appellare possum testes, quos habui consilio meo hâc in parte obtemperantes, qui mihi fassi sunt se circa Symptomata, *Hypochondriaca* dici solita, non parum levaminis hinc persensisse. Sed meam nolo nimium crepare Experientiam, ne meis sensis (à malevolis saltem, vel Scepticismo addictis) ineptè mancipatus arguar. Experiatur qui volet, (modò non desultoriè id præstet, & à nimis paucis experimentis pronuntiaverit) quandoquidem tam nihili constat periculum facere. Et quidem censuerim eò libentius

tiùs ad experimentum instituendum nonnullos allectos fore; quoniam non solum absque sumptibus, absque molestiâ, ast insuper cum voluptate fieri potest. Quippe volupe est, ni fallor, omnibus in lecto manè quietè se, coniectis manibus, aliquandiu (nempe forsan per horam, saltem horæ semissem) post somnum componere; sedulò intereà cavendo ne sudatio, & repetitus somnus (qui Cerebrum & Nervos iterum ante tempus laxando, novæ & molestæ, imò noxiæ congestioni ansam dat, vix aliter quam per repetitam perspirationem diffilabili) obrepant. Quo nil aliud *nostra* postulat *Regulatio*.

Et sic tandem habes, Ornatissime Vir, eorum summam, quæ super hâc Re meditatus sum. Quæ, an elimato tuo iudicio arrideant nescio: saltem haud dubito quin candidè interpretaturus sis; utpote cujus in rursus morborum, imò Naturæ universæ, mysteriis (quam tota tua sapit Epistola) sagacitatem tantoperè exornat natus Candor. Vale & amare perge

Amicitiae tuae retinendæ

Cupientissimum,

Gulielmum Cole.

ERRATA.

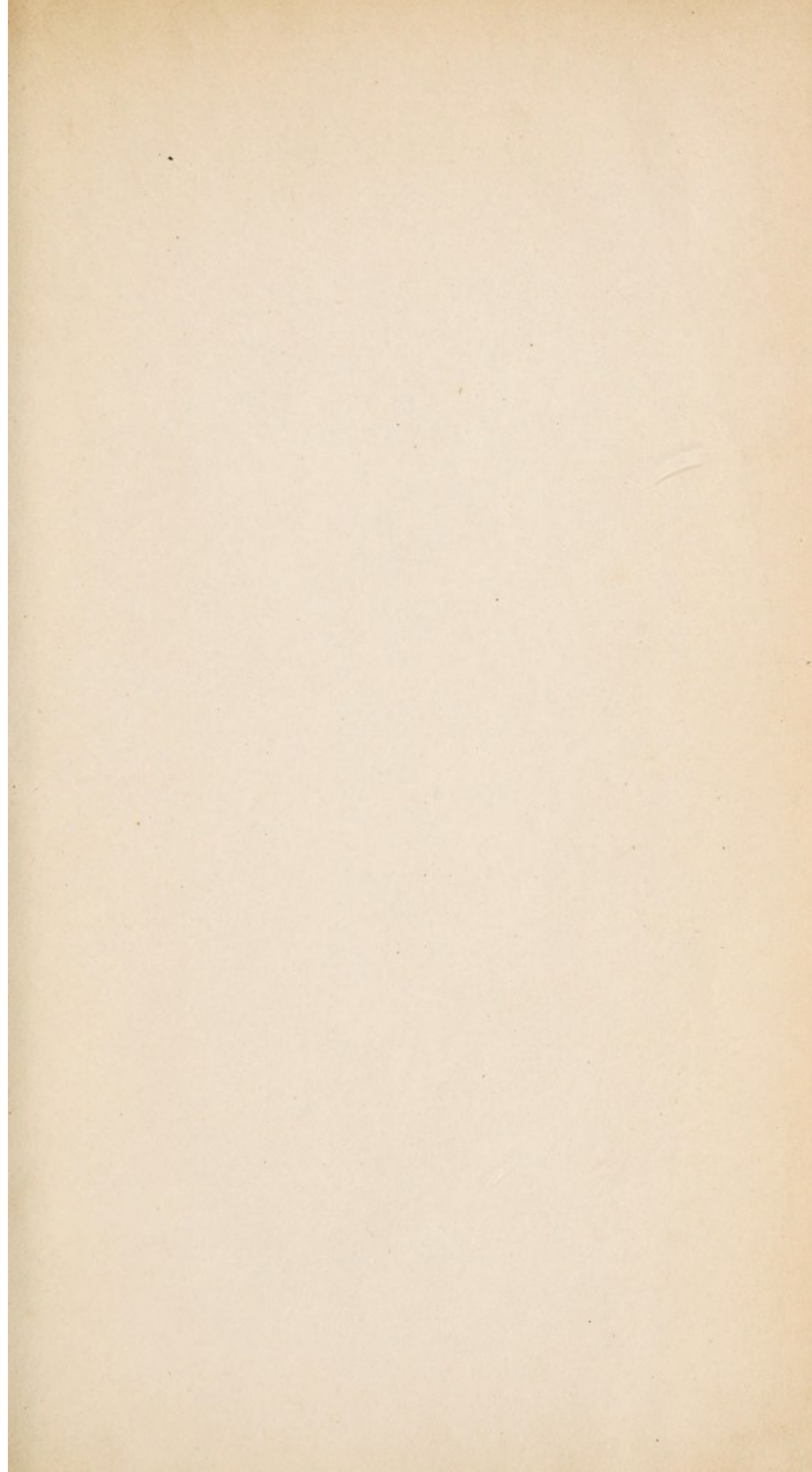
In Epistolâ.

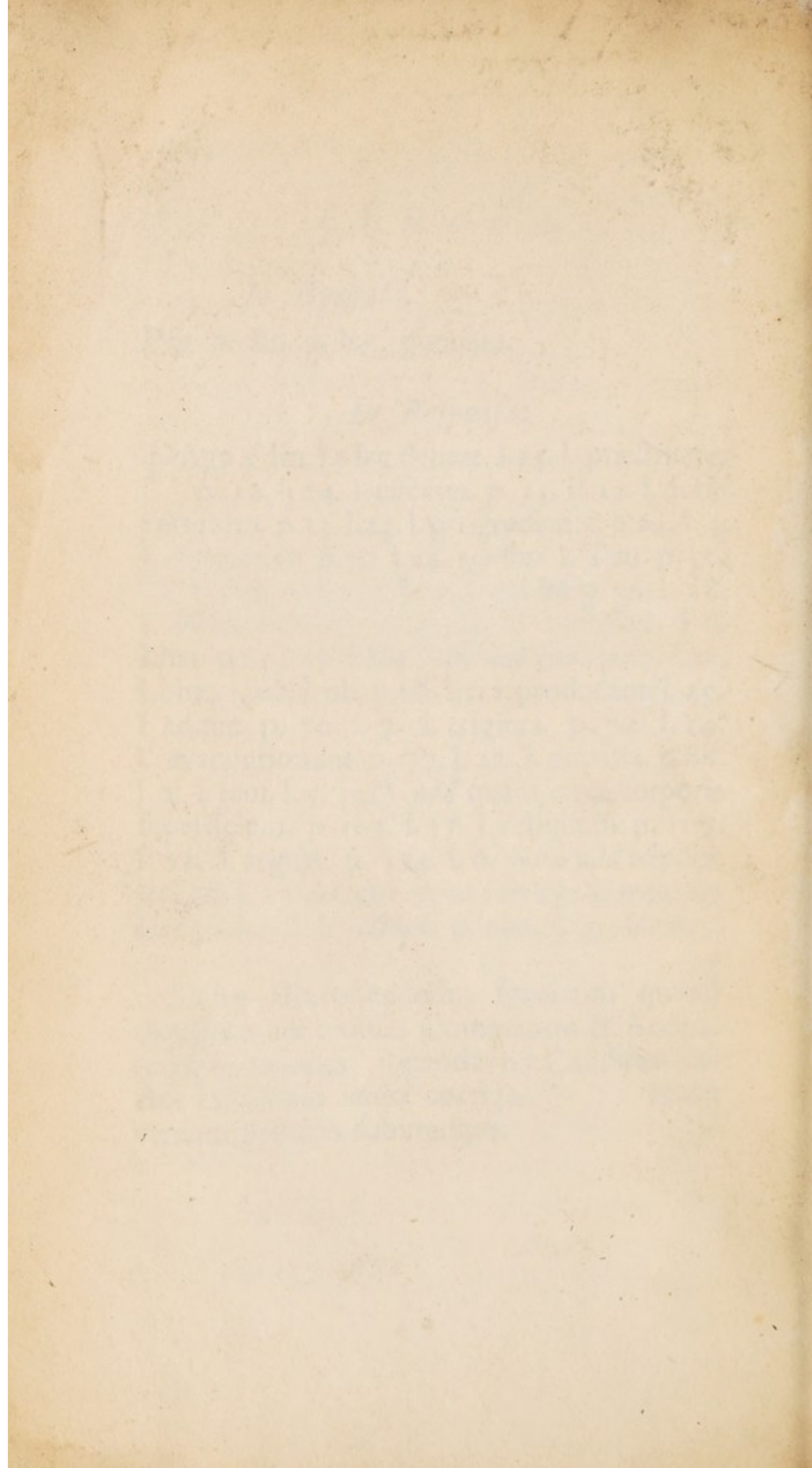
Pag 7. lin. 2. leg. quonàm.

In Responso.

PAGE 4. lin. 13 leg. debeat. l. 25. l. præstruere.
p. 12. l. 14. l. effectus. p. 15. l. 13. l. dubi-
tabundus. p. 23. l. 23. l. progrediente. p. 24. l. 3.
l. recuperant p. 30. l. 24. *pro* suo. l. Tuo. p. 50.
l. 3. l. evacuationes. l. 22. l. exactè. p. 56. l. 18.
l. olfactoriorum. p. 64. l. 6. l. crassas. l. 8.
l. has. p. 65. l. 13. l. has. l. 26. *add* præ. p. 67. l. 22.
l. hinc. l. *ult.* l. ob. p. 68. l. 5. l. producant. l. 25.
l. adque. p. 70. l. 7. l. triginta. p. 72. l. 14.
l. evacuationum. p. 77. l. 22. l. nutritia. p. 88.
l. 2. l. tam. l. 5. *post*) *add* quàm circa corporis
superficiem. p. 103. l. 17. l. reliquum. p. 107.
l. 12. l. arguas. p. 114. l. 6. *initio add* triplici.
p. 116. l. 17. *del.* cu. p. 121. l. 19. l. morbus.
p. 131. l. 26. l. effluat. p. 150. l. 5. *dele* it.

Siquæ alia offenderit; speciatim quoad
mendosas aut omissas Commatum & Accen-
tuum notationes, rogandus est Candidus Le-
ctor ut calamo amicè corrigat. Hanc
veniam petimus dabimusque.

a.1

